Obskuriøst

Nyhedsbrev
nr. 1 / 2015
Eks. af 12

Dengang, jeg genstartede mit fanzine Obskuriøst, i efteråret 2013, var det med en idé om, at hvert nummer fremover skulle være "det sidste ord" om et emne, der lå mig særlig på hjerte. Jeg regnede med at have materiale til to, måske tre numre i det hele og at jeg derpå ville kunne lukke bladet ned, permanent, i bevidstheden om, at "my work here is done".

Hvordan er det gået i praksis? Tv-indeks projektet viste sig at være for omfattende til at kunne komprimeres til et enkelt blad. Nuvel, jeg vidste fra starten af, at dette var noget, jeg aldrig ville kunne yde retfærdighed, undtagen som bog, den stærkt savnede opfølger til Politikens håndbog "Tv i 70'erne" I-II. Men jeg havde håbet, at jeg i det mindste med Obskuriøst nr. 12, "Kanal Obskuriøst", ville være i stand til at indfange essensen; resten måtte læserne så selv researche sig frem til. Tja, tjo, sådan da. Der var ganske vist lige det med tv-serierne og at jeg i nysgerrighed havde kastet et blik videre frem i tid (relativ set) til 90'erne, som gjorde, at jeg bagefter stod med to hængepartier. Læg dertil bagagen fra "the wilderness years", alle de fejlslagne forsøg på at komme i gang, som jeg stadig følte, der burde gøres noget ved, i stedet for at ende som skønne spildte kræfter. Hvad mine oprindelige planer for efterfølgeren til Obs nr. 12 havde været (hvis jeg havde haft nogen), husker jeg ikke. Nu skulle der først og fremmest ryddes op.

Resultatet blev Obs nr. 13, "Den store undskyldning" (2014), fulgt af nr. 14, "Det store udsalg" (på vej), sidstnævnte oprindelig tænkt som et særligt julenummer, uddelt til venner af redaktionen. Begge blade tager, ud over det fortsatte tv-stof, fat i alskens udkast som lå og flød på min pcs harddisk eller kradset ned i bunken af gamle, slidte notesbøger og puster nyt liv i dem, i det jeg dog for hovedpartens vedkommende må skrive al tekst forfra.

Obskuriøst nr. 15, "Brokker" (også på vej), kører genbruget til sin yderste konsekvens og bringer så godt som alle mine ubenyttede tekster og fanzine relaterede dagbogsnoter gennem ti år, kun ganske let bearbejdet (jeg kunne ikke modstå trangen til at stramme sproget op, indsætte årstal her og der o.l.). Egentlig skulle det have været en samling af *andres* ubenyttede artikler, med nogle af mine egne gamle udkast til at fylde siderne ud, men da jeg - efter at have sat artiklerne op, vel at mærke - kom i tanke om at spørge de involverede om, hvad de i grunden syntes om den idé og fik nogle "dude, not cool" svar tilbage, slettede jeg knap halvdelen af bladet og måtte så tilbage til notesbøgerne. Jeg tror, Jack J. som den eneste nåede at modtage et digitalt prøveeksemplar af Obskuriøst nr. 15 beta.

Obs nr. 15 er, i sin endelige form, en slags åndelig arvtager til Obskuriøst cd nr. 1 "Sound & Vision - Larsen læser Larsen" fra 2003, som ganske vist mest var et eksperiment med form. Denne gang handler det om indhold - og om skriveproces. Jeg synes, der er gode ting imellem "brokkerne", hvor jeg bl.a. kaster mig hovedkulds ud i spaghetti western genren og sikkert får skrevet noget skrækkeligt vrøvl, men entusiasmen fejler i hvert tilfælde ikke noget! Jeg kommer også rundt i Black Sabbath og Judas Priests respektive diskografier, uden måske at tilføje ret meget originalt, men igen, det er fanbegejstring, det er hygge. Nogle steder bliver det en smule *u*hyggeligt, nemlig der, hvor jeg fortæller om angstanfald og bekymringer. Måske var det en fejl at blotte sig sådan; jeg følte, jeg skyldte læserne en forklaring på, hvorfor bladet havde ligget brak i årevis og ja, jeg ved sgu ikke. Der gik nok for meget "Ed Larsen" i projektet. Nu er det i hvert tilfælde gjort. Sådan et blad som Obs nr. 15, hvor der sovses rundt i fesne fragmenter og dagbogsdårligdomme, er ikke noget, man bør lave hver dag - men ét hver tiende år kan vel lige slæbe sig an.

I disse dage sidder jeg og gennemser mit arkiv af digitale affotograferinger. Jeg har et nær komplet arkiv over tv-oversigter for december 1972 til december 2000 (fortrinsvis DR og TV2), fra aviser som Sjællands Tidende, Holbæk Amts Venstreblad, Jyderup posten, By og Land m.fl. Det er lidt rodet, især 70'erne som har nogle gevaldige huller, både i de små oversigter fra ugeaviserne og de store fra dagbladene. Typografstrejker, redaktionel slendrian, hvad ved jeg. Men hvorfor kede med tekniske detaljer? Det er enormt fascinerende at sidde med aviser fra ens egen barndom. Nogle af de store samlerbind har ikke været taget ned fra hylden i årevis, måske årtier. Jeg har brudt seglet på arkivpakker med ugeaviser, pakker indleveret for en menneskealder siden, og følt mig lidt som Howard Carter eller Indiana Jones imens. Jeg er igen og igen faldet i staver over telegrammer om Vietnam, Nixon, pudseløjerlige smånotitser om lokale mærkværdigheder og tegneseriestriber med glemte figurer. Jeg tøvede ellers længe med at gå i gang pga en forestilling om, at det ville blive svært at sidde og udpege, hvad jeg havde set og ikke set dengang og at jeg ville føle mig fremmedgjort ved at læse om programmer, der lå næsten fyrre år bagud i tid. Heldigvis viste min hukommelse sig at være mere fit end forventet.

70'er indekset bliver hovedindholdet i det kommende Obskuriøst nr. 16, "Med barneøjne". Jeg vil nok lade indekset gå frem til 1981 eller 82, for da jeg udvalgte titler til Obs nr. 12 og 13 havde jeg ikke specielt børne-tv i tankerne og sprang en del over som nok fortjente omtale, set i bakspejlet. Det vil også give mig lejlighed til at skrive lidt om "Skum" ("Soap"), der kørte på DR 1980-81 og som jeg først for nylig fik genset efter alle de år. Min privatøkonomi er stram; jeg har simpelthen ikke råd til at købe løs af dvd'er som i gamle dage. Der er så meget, jeg gerne vil have, men indkøbsdelen af min research går i slow motion.

Videre planer for blade omfatter et tema-nummer om sen90'ernes tv og andre tv ting så som mine yndlingsserier. Måske "Batman The Animated Series" eller lignende. Jeg orker ikke rigtig superhelte i bladform for tiden, men er vild med deres tv-serier. Der er det meget omtalte tema om bøger fra min opvækst og en bibliografi over forlagsserien "Omnibusbøgerne". Og så kunne jeg tænke mig at runde af med et nummer 20. 20 er et dejligt rundt tal, meget bedre end 50, et tal, der, i form af en alder, så småt rykker nærmere.

Genfundsguf: En hjemmegjort dvd fra Lars von Hegnet som han uddelte til deltagerne ved et af de senere Søftetræf (jeg har glemt hvilket). En af mine katte har siden væltet en kop kaffe ud skrivebordet, hvor dvd'en lå, hvilket kun bidrager til omslagets gustne stemning. Indholdet er et afsnit af Hegnets lokal-tv udsendelse "Filmtozzen", en udløber af hans fanzine af samme navn. I afsnittet som løber ca. 70 min. sidder Hegnet og Nils Markvardsen (filmet separat) og fortæller om Klaus Kinski, hans liv og film, ledsaget af mange fede billeder. Kinski, som efter alt at dømme også var en ubehagelig stodder privat, hyldes for sine utallige intense galeroller i genrefilm. Jeg formoder, at det er rettighedshensyn som forhindrer udsendelsen i at vise filmklip, men der er stills fra plakater, lobbycards, omslag m.v. Total nostalgi. Det skal tilføjes, at Nils netop har udgivet et specialnummer af eXtase, det fjerde i rækken af stilfulde magasiner for genrefans (nr. 1 udkom i 2003), mens Hegnet som bekendt arbejder på en samlet bogudgave af sit første fanzine, det legendariske Bloody Darlings (1990-2001). Jeg glæder mig til at læse begge.

Obskuriøst nr. 16 2015? Sneak preview

Egentlig *er* min barndoms årti indekseret, i tobindsværket "TV i 70'erne" (Kaare Schmidt, Politikens forlag 1981). Og dog. Værket medtager kun sporadisk børne og dokumentarudsendelser, og smalle genrefilm levnes oftest højst en henkastet linje. Klart utilfredsstillende. Jeg har denne gang opdelt de udvalgte titler fra tv-oversigterne i de, jeg så og de, jeg gerne ville se (eller har set) som voksen. Nogle eksempler følger.

SET MED BARNEØJNE: DR TV 1973-81

1973

Det jeg så

"Gyser-timen"
"Ghost Story"/"Circle of Fear", USA gyserantologiserie (1972-73). 23 afsnit.

DR viste seks afsnit: "En dårlig forbindelse" ("Bad Connection), lørdag 10. november 1973, kl. 22.05. "Sommerhuset" ("The Summer House"), lørdag 17. november 1973, kl. 22.20. "Skrækkens tid" ("Time of Terror"), lørdag 29. november 1973, kl. 22.15. "En anelse galskab" ("Touch of Madness"), lørdag 8. december 1973, kl. 22.00. "Alterego", lørdag 15. december 1973, kl. 22.15. "Giv mig mit barn" (pilotafsnittet "The New House", også set programsat som "Pilot" og, absurd nok, "Den vildfarne dinosaur"), lørdag 5. januar 1974, kl. 22.05.

Hvordan kunne jeg slippe afsted med at se serien i en alder af seks år, i et hjem med strikse forældre? Det er et mysterium for mig, den dag i dag. Et endnu større mysterium er, at det afsnit, jeg husker at have set, slet ikke blev vist - hvis tv-oversigterne i de tre forskellige aviser, jeg checkede, vel at mærke står til troende.

For et par år siden fik jeg det indfald at skrive handlingsreferater, efter hukommelsen, af film, jeg havde set på tv som knægt, men ikke erindrede titlen på. Den slags små problemer, jeg elsker at bokse med. Referaterne lagde jeg derefter ud på facebook, i håb om at nogle af mine venner huskede bedre end jeg. Der var bid med Deliver Us From Evil (1973 tv-film, se omtalen i Obs nr. 12), men ikke med min anden efterlysning (gengivet i Obs nr. 15). Jeg skrev så en forkortet engelsk udgave og googlede løs. Bingo. "The Graveyard Shift" , afsnit af den og den serie. Der var nogle smuttere, men i store træk svarede handlingen til det, jeg huskede at have set knap fyrre år forinden. Næste skridt var at få fingre i en kopi og heldigvis tilbød Sony en dvd-on-demand på amazon.com. Frem med VISA kortet og snart var dvd'en min.

Min teori var på det tidspunkt, at jeg havde set afsnittet under et hospitalsophold. Jeg lå nemlig indlagt en del gange som barn, med astma-bronkitis, og huskede svagt en opholdstue, hvor jeg så tv sammen med nogle andre drenge. Vistnok bl.a. "Smith and Jones", hvilket placerer tidspunktet til 1972 eller 1973, hvor serien gik på svensk tv (DR fulgte først efter i 1978). Desværre har Rigshospitalet til dato ikke svaret på min forespørgsel om aktindsigt, men jeg finder teorien plausibel. Bortset fra en lille detalje. Afsnittet er officielt aldrig blevet vist på DR. Hverken aviserne eller . "TV i 70'erne" nævner det med et ord!! Der er intet tegn på at Sverige viste serien indenfor samme periode (eller senere), hvilket ellers var mit næste bud. DR har måske fået et forkert afsnit hjem eller der har været en uannonceret programændring i sidste øjeblik (det fandt faktisk sted ret ofte). Svaret får jeg nok aldrig, men det er unægtelig ironisk, at det eneste afsnit i serien, jeg genkender i dag, er et, jeg ikke kan finde omtale af på dansk. (En anmeldelse af dvd sættet følger i et kommende nummer af bladet.)

1976

Det jeg så

"Tom og Jerry"
"The Tom and Jerry Show" ("The New Tom and Jerry Show"), USA 1975-76. DR, lørdag 24. juli 1976, kl. 19.55 (1:6)

Tegnefilmshow, også set programsat som "Katten og musen" og "Katten og musen - nye eventyr med Tom og Jerry". Da jeg faldt over titlen i en tv-oversigt, i vinters, mente jeg først at erindre, at det var en kavalkade af klassiske tegnefilm med noget wraparound, men det er skam helt igennem nyproducerede tv-afsnit - og, at dømme efter de brudstykker, jeg har set på youtube, en temmelig tynd omgang (det eneste afsnit, jeg klart genkendte var "Beach Bully"). Nå, serien skulle komme på dvd til august 2015 og jeg ender sgu nok med at købe den alligevel.

Hovedpersonerne er naturligvis Tom og Jerry fra de gamle ultravoldelige korte tegnefilm (1940-58, plus de lidt senere som ingen ved kendes ved i dag), men de er, i lighed med tidens øvrige morgenanimations tv (i USA, iht.), blevet trivialiseret og ufarliggjort. Hvor Tom før stræbte Jerry efter livet, med sadistisk fryd, stræber han nu efter at... slå Jerry i tennis. How the mighty has fallen.

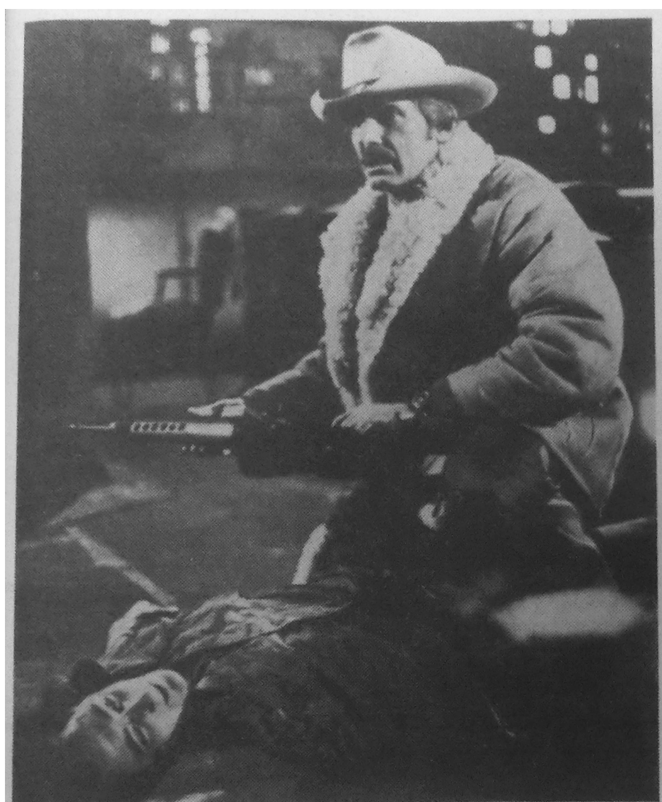
1977

Hvad andre så: Det brede, det smalle og det obskuriøse

McCloud: "McCloud møder Dracula"
DR, lørdag 16. juli 1977, kl. 22.05.

Licenskanalen startede med at vise "McCloud" i 1971 og fortsatte med en håndfuld afsnit om året, op gennem 70'erne. Jeg må indrømme, at jeg ikke rigtig har på noget på hjerte om mange af de kriminalserier, mine forældre og deres generation begejstret fulgte, serier som "Kojak", "McCloud", "Ironside" osv. "Columbo" er en undtagelse, men hvis ikke jeg havde siddet sammen med Lars og set den på TV3, midt om natten, med utallige reklameafbrydelser, dengang i Allerød bofællesskabet, i de tidlige 90'ere (se Obs nr. 10), ja, så ville jeg nok stadig arkivere Peter Falks politidetektiv under ikke-min-tid, ikke-mit-bord.

Jeg har aldrig fået set hverken "Kojak" eller "Ironside". De ganske få afsnit, jeg har set af "McCloud" skyldes fundet af et billigt dvd bokssæt i Blockbuster (en kilde som nu er udtørret). Jeg forblev uimponeret. Men da jeg for nylig opdagede, at McCloud i et afsnit, vist på DR, mødte en ægte vampyr (spillet af John Carradine), vidste jeg, at en omtale i bladet ikke var til at komme udenom. Det er sådan noget tv tropes kalder en "bizarro episode", hvor en i øvrigt "normal" serie pludselig, uden varsel skejer ud og bliver seriøst underlig, for straks efter at falde tilbage i den sædvanlige gænge. Jagten på den relevante dvd udgivelse er nu gået ind...

McCloud møder Dracula

LØRDAG KL. 22,05: Mens New Yorks politi er på jagt efter en snigskytte, som terroriserer byen, modtager McCloud meddelelse om et nyt offer. Efter obduktionen betror lægen imidlertid McCloud, at døden er forårsaget af et blodsugende væsen! McCloud nægter at tro, at han jager en vampyr, men hans chef, en panikslagen by og massemedierne lægger pres på ham for at få sagen opklaret hurtigst muligt.

Obskuriøst nr. 17 2016? Sneak preview

Da jeg sad i julen og studerede mit arkiv over affotograferede ugeoversigter for de senere 90'eres tv, følte jeg skuffelsen brede sig. Det kneb med at finde "gode" titler til et indeks og mange viste sig ved nærmere eftersyn at være genudsendelser. Helt håbløst var det dog ikke og jeg har da også valgt at fortsætte arbejdet med at udrede perioden. Nogen skal jo gøre det. Her er mine noter om tv-året 1997. To be continued...

SIDST I HALVFEMSERNE

1997

"Dark Skies"
TV2, fredag 3. januar 1997, kl. 22.40. Seriestart hvornår?

"Mistænkt 4"
TV2, onsdag 22. januar 1997, kl. 22.40 (1:2), onsdag 29. januar 22.40 (2:2). Endnu en ombæring med Helen Mirren.

Porno Lasse
DR1, torsdag 23. januar 1997, kl. 22.00. Vistnok det program som gjorde ham til en kendis. Var Biker Jens ikke fra samme periode og markerede slut90'erne i det hele taget ikke starten på nutidens trash-star reality fænomen?

Angrebet på Ponderosa
Bonanza: Under Attack, USA 1995. DR1, mandag 27. januar 1997, kl. 22.00. Tredje af tre forsøg på at genoplive tv-serie "Bonanza".

"Gotha-Rama"
DR1, lørdag 22. marts 1997, kl. 14.45. Seriestart.

Red Rock West
DR1, fredag 4. april 1997, kl. 21.30 . Se "De film, jeg aldrig fandt" sektionen i Obs nr. 13. Fundet!

Jackpot til desert
The Freshman, USA 1990. TV2, søndag 13. april 1997, kl. 20.55. Kriminalkomedie med Matthew Broderick og Marlon Brando, sidstnævnte i en parodi på sin berømte Godfather rolle.

Stjernekrigen – Mystik og magi
DR1, torsdag 17. april 1997, kl. 0.05. En klassisk dokumentar.

Projekt X
TV2, fredag 25. april 1997, kl. 22.00 Endnu en Matthew Broderick film, kørte TV2 en kavalkade? Jeg syntes vist, han var ret sjov dengang. I dag kan jeg ikke døje fyren.

Short Cuts
TV2, lørdag 26. april 1997, kl. 22.30.

True Romance
TV2, søndag 27. april 1997, kl. 20.55. Fulgt af "Robert Altmans genveje", kl. 23.30.

Kuk i timeplanen
TV2, søndag 4. maj 1997, kl. 20.55. En totalt umorsom John Cleese film (som jeg husker den).

Harrison Bergeron
DR1, mandag 5. maj 1997, kl. 22.00. Ok 1995-filmatisering af Kurt Vonneguts samfundssatire forklædt som science fiction-novelle som vi læste i engelsk i gymnasiet. ("It could be You", en anden novelle, vi læste, med lignende tema og som jeg siden har fejlhusket som Vonneguts, viste sig at være af den obskure australske forfatter Frank Roberts, da jeg slog titlen op i dag. So it goes.)

Flight 174 i frit fald
Falling from the Sky: Flight 174. USA, 1995. DR1, fredag 9. maj 1997, kl. 22.40 Tv katastrofefilm.

Platoon
TV2, fredag 16. maj 1997, kl. 22.40. Krig er noget forbandet lort. Krig er også forbandet god underholdning. Et evigt paradoks.

Iron Maze – løgne af stål
TV2, fredag 23. maj 1997, kl. 22.40. 1991 kriminalfilm inspireret af Rashomon, skal være ufattelig dårlig.

Mit navn er Trinity
DR1, mandag 26. maj 1997, kl. 22.00. (DR kørte spaghetti kavalkade den sommer, kanalen viste også Den gode den onde og den grusomme, Den stumme hævner og vistnok flere. Jeg bør nok samle alle titler, inkl. de, jeg indekserede i tidligere blade, til en feature.) Den første Trinity film fungerer ok som spaghetti western, skønt afgjort i den lettere ende. Fortsættelsen er blot en stor undskyldning for slapstick og slagsmål - og jeg må indrømme, at Hill og Spencer-formlen hurtig bliver kedelig.

Jeg hedder stadig Trinity
DR1, mandag 2. juni 1997, kl. 22.00. NB. Den danske On-Air dvd er den længste engelsksprogede udgave på markedet. For de virkelig fanatiske fans er der en tysk dvd, der løber 7-8 min. længere (eller deromkring).

Buddy gi'r en håndfuld øretæver
Buddy Goes West. DR1, lørdag 14. juni 1997, kl. 23.05. Samme stil som Trinity-filmene.

"Lois & Clark"
TV2, lørdag 14. juni 1997, kl. 20.10. Pilot og seriestart. En temmelig "sæbet" Superman serie.

Familien Addams
DR1, lørdag 21. juni 1997, kl. 20.30

Sabata
DR1, fredag 27. juni 1997, kl. 0.10.

Sabata vender tilbage
DR1, fredag 4. juli 1997, kl. 0.20

Døden til hest
DR1, fredag 11. juli 1997, kl. 0.20

Django
DR1, fredag 18. juli 1997, kl. 0.05.

Vi lever
TV2, lørdag 19. juli 1997, kl. 21.35. Ret overvurderet film. Ja, de spiser nogle af deres venner, men det er jo ikke just nogen kannibalmassakre, de var allerede døde.

"Perry Mason"
TV2, søndag 6. juli 1997, kl. 22.40 (1:6). Muligvis de "nye" afsnit, Raymond Burr medvirkede i, kort før sin død?

Sammy og Rosie gør det
TV2, lørdag 2. august 1997, kl. 0.35. Sexkomedie.

Manden der kom ned på jorden
TV2, onsdag 13. august 1997, kl. 23.05. David Bowie kultfilm.

"Buffy"
TV2, lørdag 23. august 1997, kl. 16.05. Pilot. Afløser "Lois & Clark".

Last Boy Scout
TV2, lørdag 23. august 1997, kl. 22.50

Til verdens ende
TV2, lørdag 23. august 1997, kl. 1.05

Map of the Human Heart
TV2, lørdag 13. september 1997, kl. 23.55. Af den fine new zealandske instruktør Vincent Ward, se omtale af Navigatøren i Obs13.

The Flintstones
TV2, lørdag 20. september 1997, kl. 20.10. Den rædsomme biograffilm. Ikke at forlægget er stor kunst.

"Riget II"
DR1, fredag 10. oktober 1997, kl. 21.30 (1:4). Mere rodet end "I" og sidste afsnit er totalt fucked up, men generelt stadig både uhyggelig og sjov, noget af det bedste danske tv, jeg har set. Skuffende, at von Trier aldrig afsluttede serien. Ja, hovedparten af nøglerollernes skuespillere er døde, men så kunne han i det mindste udgive manuskriptet som bog, tegneserie eller lignende. Har aldrig set Stephen King udgaven.

Walter og Carlo – op på fars hat
TV2, søndag 12. oktober 1997, kl. 20.20. Så vidt jeg husker, var det mest skandaløse ved Walter og Carlo filmene, at de blev produceret for næsten igen penge, så at hovedparten af de rare støttekroner kunne stikkes i lommen.

En vampyrs bekendelser
TV2, lørdag 18. oktober 1997, kl. 21.05. Dette var starten på den tragisk romantiske vampyr, "Twilight" og alt det lort. Anne Rice har siden undergået en bizar ændring i personlighed og så vidt jeg husker helt afskrevet sine vampyrromaner.

"Wild Palms"
TV2, lørdag 1. november 1997, kl. 23.30 (seriestart?)

Jennifer, den 8. offer
DR1, fredag 28. oktober 1997, kl. 22.10.

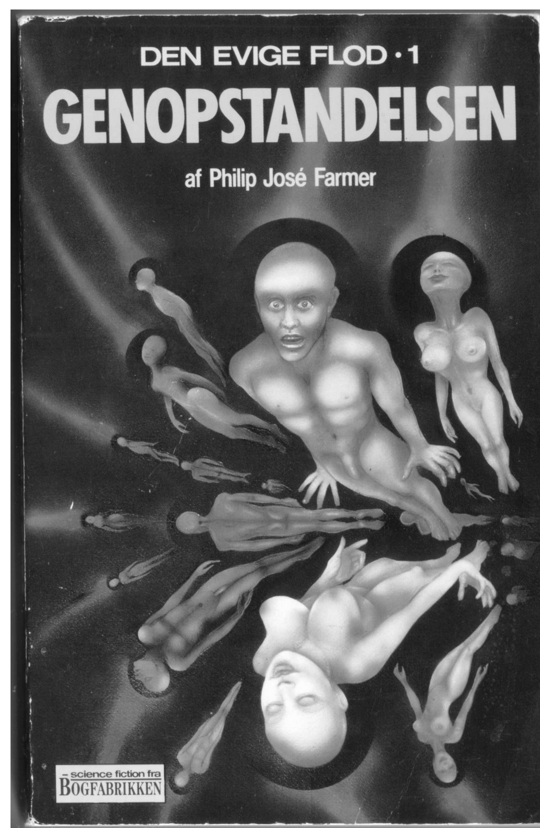
Mørkets halvdel
TV2, søndag 7. december 1997, kl. 22.15. Efter Stephen King roman.

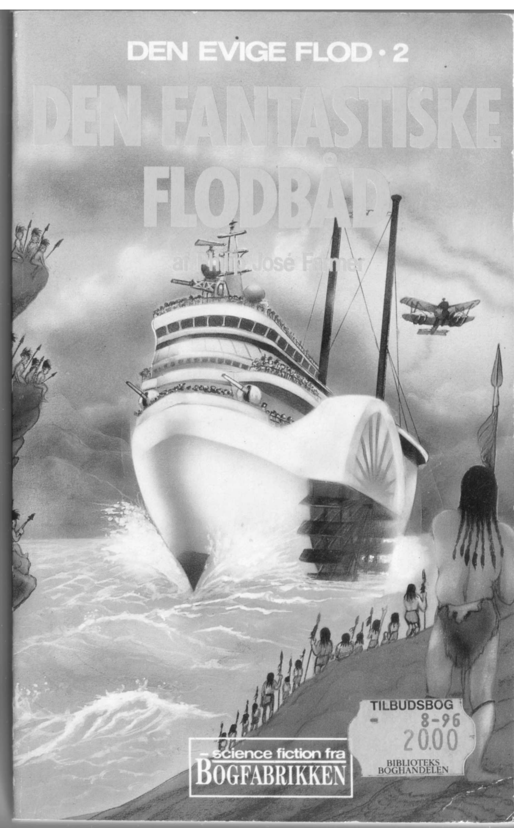
Det store ædegilde
DR1, mandag 22. december 1997, kl. 22.30. Fransk klassiker som var en stor skuffelse. Jeg havde fået et fantastisk morsomt handlingsreferat af en kammerat tilbage i firserne, om hvordan de tre livstrætte levemænd æder sig ihjel, men filmen er ufattelig langtrukken.

Batman
1989 udgaven. TV2, lørdag 27. december 1997, kl. 21.05. Jeg havde læst "The Dark Knight Returns" på biblioteket og efter en lang pause genfundet min kærlighed til superhelteblade. Frank Millers Batman, filtreret gennem Tim Burton, det lød lovende... men filmen er underlig stiv og halvhjertet - og Jokeren dør til slut! Prince udsendte en gruopvækkende "Batdance" single i kølvandet. Alt omkring filmen var enormt hyped, men faldt sammen som en kikset souffle, da det kom til stykket. Giv mig "The Animated Series" til enhver tid i stedet.

Obskuriøst nr. 18 2017? Sneak preview

Jeg føler af og til, at jeg kunne skrive hvilket som helst nonsens om en film og slippe afsted med det. Film er jo bare film: underholdning, ikke sandt? Bøger er noget andet, især når vi snakker klassikerne. Her skal det ikke alene lyde godt og træffende, det skal helst også være *korrekt*. Jeg må så straks tilføje, at Obskuriøst nr. 18 (hvor det er min hensigt at tackle adskillige berømte værker) ikke vil leve op til den høje standard, jeg der fik sat. Jeg kender mine bøger, men gider jeg analysere? Næ, jeg foretrækker at sludre der ud af. Let, en smule løst; sådan kan jeg lide det. Desuden er de fleste tekster skrevet i toget, uden et leksikon ved hånden, årstal osv. tilføjet senere. De basale fakta på plads, resten helt for egen regning. Her er et par smagsprøver på stilen.

Philip José Farmer: Genopstandelsen. Den evige flod 1. Bogfabrikken 1988.
Philip José Farmer: Den fantastiske flodbåd. Den evige flod 2. Bogfabrikken 1989.

Science fiction forfatteren Philip José Farmer (1918-2009) havde en forkærlighed for genren *alternativ historieskrivning* og for at befolke sine værker med såvel autentiske som fiktive berømtheder. Det sidste uden at respektere en trivialitet som copyright, hvilket gav ham ballade, bl.a. med boet efter Edgar Rice Burroughs. Farmers udstrakte brug af andres figurer, gerne i *massive* crossover fortællinger, kan gøre ham svær at skelne fra fan skriverier af den type, der florerer på nettet nu om dage. Nuvel, Farmer skriver bedre end de fleste fans og han var tidligt ude med formen, men alligevel. Selvom det er en sjov idé at lade Tarzan (for nu at blive ved Burroughs) møde Sherlock Holmes og dr. Watson, sidder jeg ofte tilbage og tænker: Så find dog på noget originalt selv, mand! Når han er bedst, så lader jeg mig dog rive med (jeg *er* trods alt fan-nørd selv). Farmer var en vigtig inspirationskilde for Alan Moore, da denne gik i gang med "The League of Extraordinary Gentlemen", i følge Moore selv.

Mit første møde med Farmer var i antologien Den elektriske myre og andre science fiction fortællinger (Borgen 1972), hvor han bidrog med den spekulative novelle "Sejl videre! Sejl videre!", der skildrer et alternativt udfald for Columbus. komplet med et langt efterskrift.

Den evige flod (Riverworld) er Farmer i topform. Han udgav de to første bind i 1971; tre mere fulgte i henholdsvis 1977, 1980 og 1983 (dertil kommer diverse løse ting i antologier m.v.). Jeg læste bind 1-2, da de kom på dansk og resten af sagaen et par år senere. Den tager sin begyndelse med sir Richard Burton, den berømte engelske opdagelsesrejsende (historisk person) som kortvarigt vågner op et mærkeligt sted. Han ved, han er død, eller burde være det. Han ser til sin forbløffelse, at han hænger i luften i et mægtigt, gråt tomrum, sammen med et utal af andre, ubevægelige kroppe. (Scenen minder lidt om Neos opvågning i filmen "The Matrix".) Da han kommer til bevidsthed på ny, befinder han sig på en fremmed planet. Han er ung igen, i perfekt form, hårløs og nøgen. Og han er ikke alene.

Hele Jordens befolkning, alle som har levet og er døde gennem historien, er blevet genfødt. Alle, der døde som voksne, i hvert tilfælde, og det inkluderer primitive hulemennesker og mindst én alien, der befandt sig på Jorden, da den og menneskeheden kollektivt gik under (det er kompliceret). De er "genopstandne" i en ny verden. Hvorfor, ved de ikke. Hvordan de skal forholde sig til dette ufattelige, ved de heller ikke. Gradvist giver de sig til at udforske deres omgivelser, danner grupperinger med planer om organisering, om magt. Burton bliver på skift involveret med skikkelser som Johan Uden Land, Samuel Clement (Mark Twain) og Herman Göring (!), mens han nages af en ubehagelig fornemmelse som får stadig ny næring, af, at menneskeheden er brikker i et enormt spil. Et spil, arrangeret af de som står bag genopstandelsen og som kalder sig for "Etikerne".

Desværre nåede Bogfabrikken kun at udgive bind 1-2 (i god oversættelse af Niels Søndergaard). Disse er muligvis også de bedste, jeg husker det i hvert tilfælde som tungt arbejde at komme igennem resten af sagaen, dengang jeg for mange år siden lånte den på biblioteket. Om det skyldes et ringere kvalitetsniveau, eller min irritation over at skulle skifte sprog, netop, da jeg havde vænnet mig til "tonen" i bind 1-2, skal jeg lade forblive usagt. Bind 3-5 skildrer Burton og andres søgen efter de store svar som kun kan findes ved at trodse planetens ekstreme geografiske forhindringer. Foreløbig har jeg kun genlæst de to bind på dansk. Det var en fornøjelse at dykke ned i forfatterens sælsomme verden på ny.

Viggo Stuckenberg: Vejbred. Kultur Bibliotek nr. 10, Hasselbalch, 1950.

Vejbred (skrevet 1899) er en lille tynd bog, jeg fandt klemt ind i familiens bogreol som knægt og gav mig bladre i, af ren nysgerrighed. Det var eventyr, men nogle underlige eventyr. De fleste havde genkendelige plotelementer fra folkeeventyret, men afveg i tonen som mest var bitter-melankolsk (når den ikke var bitter-ironisk). Stuckenberg tog velkendte historier, prikkede til dem og spurgte: Virkelig? Var det nu også sådan og sådan, det gik for sig? Levede de lykkelig til deres dages ende? Faldt Klodshans til ro? Og hvad med den anden side, hvad med trolden, skiftingen, hvad mente *de* om alt det her? Dette var kunsteventyr, ja, mere end det: det var måske den første dekonstruktion af folkeeventyret herhjemme. Vejbred har efter min mening aldrig fået den anerkendelse, bogen fortjener. Måske fordi det er sådan en lille tynd bog, der nemt bliver væk. Vejbred er modvægten eller modgiften, når folkeeventyrets formularer bliver for trættende. H.C. Andersen er derhenne et par gange, men dypper kun tåen, for Andersen levede trods alt af at please. Stuckenberg, en kuldslået skæbne og et forfatterskab husket af få, hopper i med begge ben.

Obskuriøst nr. 19 2017? Sneak preview

En bibliografi er i sagens natur en tør og teknisk affære. Men her er nu alligevel et uddrag af min fortegnelse over Omnibusbøgerne fra Carit Andersens forlag (i alt ca. 148 titler, ikke 75 som på forlagsfolderen). Jeg har hugget indholdsfortegnelserne fra diverse biblioteksdatabaser. Essays og kommentarer er planlagt.

Solen, Månen og alle stjernerne og andre fortællinger for teenagers, 1967

Indhold: Corrado Alvaro: To kvindeøjne. Birthe Olrik: Ekko. Giose Rimanelli: Ægteskabskontrakten. Irwin Shaw: Rejsen ud - rejsen hjem. John Bertelsen: At være eller la' være. Stratis Myrivilis: Gorgosøstrene. Knud Holst: Spærre-ballonen. Wang Wen-shih: Tømreren. Erik Dreyer: Ensomme sjæle. Aksel Sandemose: Solen, månen og alle stjernerne. Soya: Fotografiet der talte. Emile Zola: Angrebet på møllen. Erskine Caldwell: Rachel. Ronald Blythe: Vær så god at inklinere. Leonida Repaci: Carmela. Christian Kampmann: Jasmin

Som kvinder er; redigeret af Ellinor Carit Andersen, 1963

Indhold: Dagny Kjærsgaard: Rien ne me fait plaisir. Hans Lyngby Jepsen: Skyggeblomst. Carl Bang: Udsigt til Ætna. Dikken Zwilgmeyer: På egne ben. Margaret Barrington: Landsby uden mænd. Gestur Pálsson: Forlovelsestiden. Stefan Zweig: De lige - ulige søstre. J. Anker Larsen: Landsbyens Magdalene. Frederik Poulsen: Parasollen. Liam O'Flaherty: Røde Barbara. Agnes von Krusenstjerna: En vogn vælter. Cora Sandel: Lykken. D.H. Lawrence: Den hvide strømpe

Spejderhistorier, ved Hans Røpke, 1960

Indhold: R. Baden-Powell: Min gamle hat. Garry Allen: Den hvide ridder. Walter Rhoades: Deres livs eventyrligste sporjagt. Michael Derring: Vær beredt. A. Chr. Westergaard: Sørøvere. Georg V. Bengtsson: Guldfeber. Mysteriet i højfjeldet. Mildred Gordon: En pigespejder. Annesofie Hermann: Flugt i mørket. Aage J. Chr. Pedersen: Havet kommer-! I. Lieberkind: Sporsne. E. Th. Bjørn: Millionærspejderen. Elith Olesen: Det hule træ. Gunnar Jørgensen: Frihedshelte. Reginald G. Thomas: Der lød trin på trapperne. L. B. Thoburn-Clarke: Den gyldne hule. Poul Nørgaard: Lavinespejderens hund. Audun Hjermann: En spejderdreng. Arne Bang Andersen: Det mystiske lys. Aage J. Chr. Pedersen: Jeg lover på min ære-. Frederick Harrison: I spejderlovens ånd

Spionhistorier fra hele verden, ved Tage la Lour, 1959 (lommebus 1967)

Indhold: Ambrose Bierce: Parker Adderson, filosof. Alphonse Daudet: En lille spion. G.K. Chesterton: En historie om høje ting. John Buchan: Dr. Lartius. W. Somerset Maugham: Forræderen. Stephen Leacock: Afsløringer fra min spiontilværelse. Edgar Wallace: "Englænderen Konnor". Gilbert Frankau: Hemmeligheden i Harley Street. Karel C(apek: Grevinden. F. Britten Austin: En æressag. Noel Coward: Træmadonnaen. Eric Ambler: Skyggernes hær. Manning Coles: Håndjern bider ikke på spøgelser. Louis Golding: Portvin på sheratonbordet. Kurt Singer: Også Mata Hari's datter døde ved daggry. Dennis Wheatley: Døden klokken tre-tredive. Carter Dickson: Strengt diplomatisk

Sportshistorier fra hele verden, 1961

Indhold: Knud Lundberg: Det store løb. Jack London: Den sidste kamp. Enid Bagnold: Grand National. Hans Lyngby Jepsen: Mig og så Betty. Thomas Mann: Sne. Damon Runyon: På dem, Yale. Ian Hay: I kampens hede. Johannes V. Jensen: Til seksdagesløb. Egon Erwin Kisch: Elliptisk trædemølle. Ernest Hemingway: Halvtreds tusind stærke. Eric Linklater: Juan i aktion. Doris Lessing: Gennem tunnelen. Edward Plunkett Dunsany: Da Jembu spillede for Cambridge. Roger Angell: Tennis. Gerald Kersh: Den frygtelige tyrk. T. Hughes: Den nye dreng. P.G. Wodehouse: En golfspillers dilemma. Homer: Kamplegene

Spøgelseshistorier fra hele verden, ved Tage la Cour, 1957 (forkortet lommebus, 1966)

Indhold: Ray Bradbury: Søen. L.P. Hartley: En gæst fra det underjordiske. August Derleth: Sheratonspejlet. Donald McGuire: De kære afdøde. H.P. Lovecraft: Rotterne i murene. Nugent Barker: Whessoe. André Maurois: Huset. William Fryer Harvey: Hånden. Sven Elvestad: Er det dig, Valentiner? E.M. Forster: Den himmelske omnibus. A.E. Coppard: Adam og Eva og -? Edward Plunkett Dunsany: Spøgelser. Ellen Glasgow: Tilfældet Mrs. Maradick. Astrid Ehrencron-Kidde: Gensynet. Hans Heinz Ewers: Edderkoppen. Algernon Blackwood: Den mystiske logerende. Montague R. James: Nummer 13. John Kendrick Bangs: Det våde spøgelse. E.F. Benson: Hvorledes frygten forsvandt fra Church-Peveril. Selma Lagerlöf: Vandet i Kirkevigen. Guy de Maupassant: Var det en drøm? Sheridan le Fanu: Den onde kaptajn Walshawe. Charles Dickens: Banevogteren. Edgar Allan Poe: William Wilson. H.C. Andersen: Skyggen. Aleksandr Pusjkin: Ligkistesnedkeren. B.S. Ingemann: Glasskabet. Geoffrey Chaucer: Mord råber til himlen

Stormen på København og andre fortællinger fra Danmarks historie, ved Ada Hensel og P. Falk Rønne, 1962

(Historier fra OTA-bøgerne. Indholdsfortegnelse ikke i biblioteksdatabaserne)

Storm og mytteri og andre historier fra de syv have, ved Mogens Knudsen, 1957

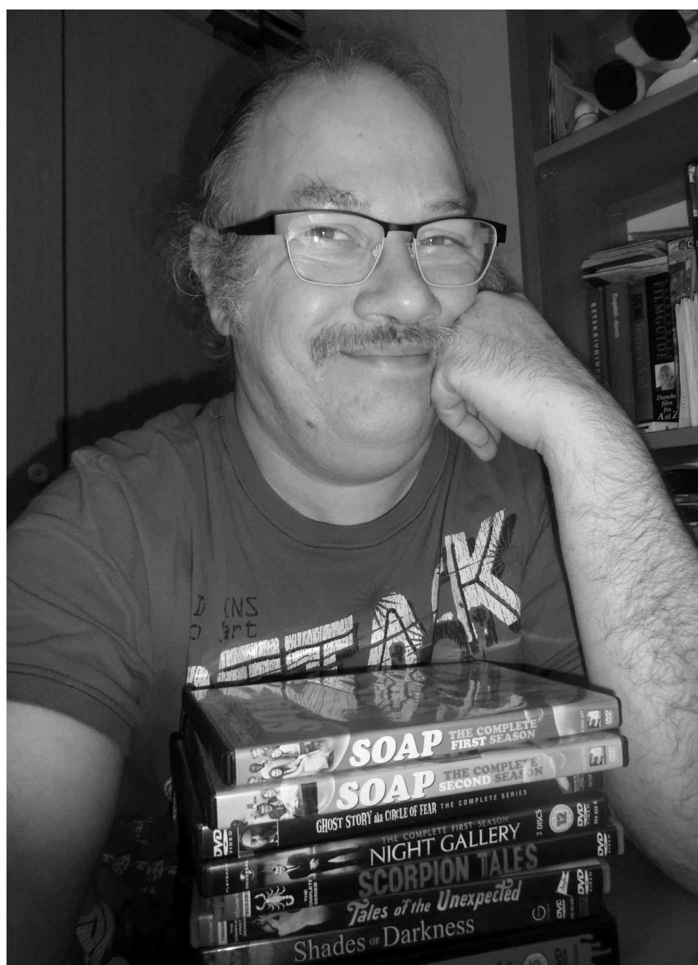
Indhold: J.F. Cooper: Storm og mytteri. W.W. Jacobs: Da skipper stak af. Carl Schøyen: Fiskeren. Arthur L. Hayward: Piratkaptajnen Ned Teach. John Kruse: Ene med hajerne. F. Marryat: Den sorte hankat. Josef Kjellgren: Koks. John Russell: Kniven. R.H. Dana: Rundt Kap Horn. Friedrich Gerstäcker: Vraget. Roderick Wilkinson: Fortidens synder. Joseph Conrad: Dobbeltgængeren. J. Barrow: De skibbrudne fra Bounty. Johannes V. Jensen: San Salvador

Storm P.s bedste, En Kavalkade af Robert Storm Petersens tegning og tekster 1898-1949, 1, Malerier, tegninger, 1954

Storm P.s bedste 2, Humor og visdom, 1955

Storm P.s bedste 3, Episoder og hændelser, 1956, (På omslaget: Dagbogsblade)

(Mest tegninger. Ingen indholdsfortegnelse i bøgerne som er i større format end resten af serien.)

Et bundt hæftede ark som dette er unægtelig old hat anno 2015, men det har fra starten af moret mig at lave små pamfletter, sneak previews, retteark, indskudte ekstrasider o.l. og jeg ser ingen grund til at droppe dem og pludselig blive konform, her i bladets fjortende år. Desuden ved jeg, at der er nogen derude som finder det spændende at samle småtryk i oplag på et par fingre. Jeg synes, det er fantastisk fedt, at der stadig findes samlere af fysiske ting; Obskuriøst har altid hyldet samlerånden, selvom bladet måske nok er for rodet og springende til at fungere som værktøj for samlere, eller var i hvert tilfælde, indtil jeg kastede mig over at indeksere tv-programmer fra min ungdom. Der ramte jeg virkelig noget. Jeg håber en dag, som *grand final*, at kunne udgive en tryksag med alt tv-materialet i kronologisk rækkefølge og alle de løbende tilføjelser indsat på rette plads.

Hvad de ældre numre af Obs angår, føler jeg ingen trang til at opsamle eller genoptrykke. Der er for meget imellem som ikke faldt så heldigt ud, for mange dårlige minder. Måske de fire første farvenumre, men så er der spørgsmålet om tilladelse fra mine skribenter, hvoraf jeg har mistet kontakten til en del og... alt i alt er det næppe ulejligheden værd. Til gengæld kunne jeg godt tænke mig at bidrage til en udgivelse om de danske filmfanzines historie. Der har været snak om et sådant projekt blandt scenens folk. Om det bliver til noget, må tiden vise.

Grunden til at jeg satte mig ned og lavede dette nyhedsbrev, mini-nummer eller hvad vi nu skal kalde det, skal findes i min utålmodige, rastløse natur. Obs14 og 15 er gået til tryk; det sidste punktum sat, jeg kan ikke gøre mere, it's beyond my control. Ventetiden gnaver mig. Det gør den altid. Samtidig har det enorme arbejde som venter forude med de kommende tre-fire blade taget pusten fra mig. Nu, hvor jeg stort set er gennem affotograferingen af relevant materiale til tv-artiklerne, venter det "kedelige" arbejde med at slå data op, udvælge titler, finde illustrationer, før jeg kan skrive omtalen, det, jeg mest brænder for ved projektet. Der ligger bøger og venter på at blive læst, omslag scannet. Jeg har givet mig selv lektier for og jeg hader lektier.

Kald mig bare forfængelig og selvoptaget. Jeg havde brug for at sende noget ud i verden, her og nu, noget, jeg kunne fyre af, en lille vinteroverraskelse. Jeg skrev det første ark og tænkte, nå, det rækker vist, hvor er adressebogen og kuverterne? Men så fik jeg influenza og måtte holde næsen inden døre og så kom der alligevel mere. To sider, tre, fire, fem. Noget skal man jo finde på. Og så havde jeg et mini-Obs.

På fotoet ovenfor sidder jeg med nogle dvd'er som jeg håber at kunne fortælle om i et kommende blad. Arbejdet med tv-oversigterne har både mindet mig om serier, jeg så for mange år siden (og glemte igen) og gjort mig opmærksom på titler, jeg aldrig har set før, men er nysgerrig efter. DR viste en del antologi-serier op gennem 70'erne og 80'erne, med gys, thrill eller scifi som tema. "Skæbnefortællinger" ("Tales of the Unexpected") er nok den, de fleste husker i dag, men der var andre og mere obskure som jeg har hygget mig gevaldigt med og får mig til at overveje en indeks artikel. Ikke alt var gys; jeg har genset "Skum" og "Dave Allen at Large", sidstnævnte på youtube, fordi hans serier uretfærdigt nok aldrig er kommet på dvd; jeg håber at få råd til flere dvd køb i foråret, fra "Familien Strauss" til "En verden i krig". Alle disse planer...

Henrik Larsen, 29. januar 2015

Obskuriøst

Nyhedsbrev
nr. 1 / 2015
2. udgave

Dengang, jeg genstartede mit fanzine Obskuriøst, i efteråret 2013, var det med en idé om, at hvert nummer fremover skulle være "det sidste ord" om et emne, der lå mig særlig på hjerte. Jeg regnede med at have materiale til to, måske tre numre i det hele og at jeg derpå ville kunne lukke bladet ned, permanent, i bevidstheden om, at "my work here is done".

Hvordan er det gået i praksis? Tv-indeks projektet viste sig at være for omfattende til at kunne komprimeres til et enkelt blad. Nuvel, jeg vidste fra starten af, at dette var noget, jeg aldrig ville kunne yde retfærdighed, undtagen som bog, den stærkt savnede opfølger til Politikens håndbog "Tv i 70'erne" I-II. Men jeg havde håbet, at jeg i det mindste med Obskuriøst nr. 12, "Kanal Obskuriøst", ville være i stand til at indfange essensen; resten måtte læserne så selv researche sig frem til. Tja, tjo, sådan da. Der var ganske vist lige det med tv-serierne og at jeg i nysgerrighed havde kastet et blik videre frem i tid (relativ set) til 90'erne, som gjorde, at jeg bagefter stod med to hængepartier. Læg dertil bagagen fra "the wilderness years", alle de fejlslagne forsøg på at komme i gang, som jeg stadig følte, der burde gøres noget ved, i stedet for at ende som skønne spildte kræfter. Hvad mine oprindelige planer for efterfølgeren til Obs nr. 12 havde været (hvis jeg havde haft nogen), husker jeg ikke. Nu skulle der først og fremmest ryddes op.

Resultatet blev Obs nr. 13, "Den store undskyldning" (2014), fulgt af nr. 14, "Det store udsalg" (på vej), sidstnævnte oprindelig tænkt som et særligt julenummer, uddelt til venner af redaktionen. Begge blade tager, ud over det fortsatte tv-stof, fat i alskens udkast som lå og flød på min pcs harddisk eller kradset ned i bunken af gamle, slidte notesbøger og puster nyt liv i dem, i det jeg dog for hovedpartens vedkommende må skrive al tekst forfra.

Obskuriøst nr. 15, "Brokker" (også på vej), kører genbruget til sin yderste konsekvens og bringer så godt som alle mine ubenyttede tekster og fanzine relaterede dagbogsnoter gennem ti år, kun ganske let bearbejdet (jeg kunne ikke modstå trangen til at stramme sproget op, indsætte årstal her og der o.l.). Egentlig skulle det have været en samling af *andres* ubenyttede artikler, med nogle af mine egne gamle udkast til at fylde siderne ud, men da jeg - efter at have sat artiklerne op, vel at mærke - kom i tanke om at spørge de involverede om, hvad de i grunden syntes om den idé og fik nogle "dude, not cool" svar tilbage, slettede jeg knap halvdelen af bladet og måtte så tilbage til notesbøgerne. Jeg tror, Jack J. som den eneste nåede at modtage et digitalt prøveeksemplar af Obskuriøst nr. 15 beta.

Obs nr. 15 er, i sin endelige form, en slags åndelig arvtager til Obskuriøst cd nr. 1 "Sound & Vision - Larsen læser Larsen" fra 2003, som ganske vist mest var et eksperiment med form. Denne gang handler det om indhold - og om skriveproces. Jeg synes, der er gode ting imellem "brokkerne", hvor jeg bl.a. kaster mig hovedkulds ud i spaghetti western genren og sikkert får skrevet noget skrækkeligt vrøvl, men entusiasmen fejler i hvert tilfælde ikke noget! Jeg kommer også rundt i Black Sabbath og Judas Priests respektive diskografier, uden måske at tilføje ret meget originalt, men igen, det er fanbegejstring, det er hygge. Nogle steder bliver det en smule *u*hyggeligt, nemlig der, hvor jeg fortæller om angstanfald og bekymringer. Måske var det en fejl at blotte sig sådan; jeg følte, jeg skyldte læserne en forklaring på, hvorfor bladet havde ligget brak i årevis og ja, jeg ved sgu ikke. Der gik nok for meget "Ed Larsen" i projektet. Nu er det i hvert tilfælde gjort. Sådan et blad som Obs nr. 15, hvor der sovses rundt i fesne fragmenter og dagbogsdårligdomme, er ikke noget, man bør lave hver dag - men ét hver tiende år kan vel lige slæbe sig an.

I disse dage sidder jeg og gennemser mit arkiv af digitale affotograferinger. Jeg har et nær komplet arkiv over tv-oversigter for december 1972 til december 2000 (fortrinsvis DR og TV2), fra aviser som Sjællands Tidende, Holbæk Amts Venstreblad, Jyderup posten, By og Land m.fl. Det er lidt rodet, især 70'erne som har nogle gevaldige huller, både i de små oversigter fra ugeaviserne og de store fra dagbladene. Typografstrejker, redaktionel slendrian, hvad ved jeg. Men hvorfor kede med tekniske detaljer? Det er enormt fascinerende at sidde med aviser fra ens egen barndom. Nogle af de store samlerbind har ikke været taget ned fra hylden i årevis, måske årtier. Jeg har brudt seglet på arkivpakker med ugeaviser, pakker indleveret for en menneskealder siden, og følt mig lidt som Howard Carter eller Indiana Jones imens. Jeg er igen og igen faldet i staver over telegrammer om Vietnam, Nixon, pudseløjerlige smånotitser om lokale mærkværdigheder og tegneseriestriber med glemte figurer. Jeg tøvede ellers længe med at gå i gang pga en forestilling om, at det ville blive svært at sidde og udpege, hvad jeg havde set og ikke set dengang og at jeg ville føle mig fremmedgjort ved at læse om programmer, der lå næsten fyrre år bagud i tid. Heldigvis viste min hukommelse sig at være mere fit end forventet.

70'er indekset bliver hovedindholdet i det kommende Obskuriøst nr. 16, "Med barneøjne". Jeg vil nok lade indekset gå frem til 1981 eller 82, for da jeg udvalgte titler til Obs nr. 12 og 13 havde jeg ikke specielt børne-tv i tankerne og sprang en del over som nok fortjente omtale, set i bakspejlet. Det vil også give mig lejlighed til at skrive lidt om "Skum" ("Soap"), der kørte på DR 1980-81 og som jeg først for nylig fik genset efter alle de år. Min privatøkonomi er stram; jeg har simpelthen ikke råd til at købe løs af dvd'er som i gamle dage. Der er så meget, jeg gerne vil have, men indkøbsdelen af min research går i slow motion.

Videre planer for blade omfatter et tema-nummer om sen90'ernes tv og andre tv ting så som mine yndlingsserier. Måske "Batman The Animated Series" eller lignende. Jeg orker ikke rigtig superhelte i bladform for tiden, men er vild med deres tv-serier. Der er det meget omtalte tema om bøger fra min opvækst og en bibliografi over forlagsserien "Omnibusbøgerne". Og så kunne jeg tænke mig at runde af med et nummer 20. 20 er et dejligt rundt tal, meget bedre end 50, et tal, der, i form af en alder, så småt rykker nærmere.

Genfundsguf: En hjemmegjort dvd fra Lars von Hegnet som han uddelte til deltagerne ved et af de senere Søftetræf. En af mine katte har siden væltet en kop kaffe ud skrivebordet, hvor dvd'en lå, hvilket kun bidrager til omslagets gustne stemning. Indholdet er et afsnit af Hegnets lokal-tv udsendelse "Filmtozzen", en udløber af hans fanzine af samme navn. I afsnittet som løber ca. 70 min. sidder Hegnet og Nils Markvardsen (filmet separat) og fortæller om Klaus Kinski, hans liv og film, ledsaget af mange fede billeder. Kinski, som efter alt at dømme også var en ubehagelig stodder privat, hyldes for sine utallige intense galeroller i genrefilm. Jeg formoder, at det er rettighedshensyn som forhindrer udsendelsen i at vise filmklip, men der er stills fra plakater, lobbycards, omslag m.v. Total nostalgi. Det skal tilføjes, at Nils netop har udgivet et specialnummer af eXtase, det fjerde i rækken af stilfulde magasiner for genrefans (nr. 1 udkom i 2003), mens Hegnet som bekendt arbejder på en samlet bogudgave af sit første fanzine, det legendariske Bloody Darlings (1990-2001). Jeg glæder mig til at læse begge.

OBSKURIØST Et blad, skrevet på kaffe, ~~Singleton~~ Rød Orlik og masser af adrenalin!

Obskuriøst nr. 16 2015? Sneak preview

Egentlig *er* min barndoms årti indekseret, i tobindsværket "TV i 70'erne" (Kaare Schmidt, Politikens forlag 1981). Og dog. Værket medtager kun sporadisk børne og dokumentarudsendelser, og smalle genrefilm levnes oftest højst en henkastet linje. Klart utilfredsstillende. Jeg har denne gang opdelt de udvalgte titler fra tv-oversigterne i de, jeg så og de, jeg gerne ville se (eller har set) som voksen. Nogle eksempler følger.

SET MED BARNEØJNE: DR TV 1973-81

1973

Det jeg så

"Gyser-timen"
"Ghost Story"/"Circle of Fear", USA gyserantologiserie (1972-73). 23 afsnit.

DR viste seks afsnit: "En dårlig forbindelse" ("Bad Connection), lørdag 10. november 1973, kl. 22.05. "Sommerhuset" ("The Summer House"), lørdag 17. november 1973, kl. 22.20. "Skrækkens tid" ("Time of Terror"), lørdag 29. november 1973, kl. 22.15. "En anelse galskab" ("Touch of Madness"), lørdag 8. december 1973, kl. 22.00. "Alterego", lørdag 15. december 1973, kl. 22.15. "Giv mig mit barn" (pilotafsnittet "The New House", også set programsat som "Pilot" og, absurd nok, "Den vildfarne dinosaur"), lørdag 5. januar 1974, kl. 22.05.

Hvordan kunne jeg slippe afsted med at se serien i en alder af seks år, i et hjem med strikse forældre? Det er et mysterium for mig, den dag i dag. Et endnu større mysterium er, at det afsnit, jeg husker at have set, slet ikke blev vist - hvis tv-oversigterne i de tre forskellige aviser, jeg checkede, vel at mærke står til troende.

For et par år siden fik jeg det indfald at skrive handlingsreferater, efter hukommelsen, af film, jeg havde set på tv som knægt, men ikke erindrede titlen på. Den slags små problemer, jeg elsker at bokse med. Referaterne lagde jeg derefter ud på facebook, i håb om at nogle af mine venner huskede bedre end jeg. Der var bid med Deliver Us From Evil (1973 tv-film, se omtalen i Obs nr. 12), men ikke med min anden efterlysning (gengivet i Obs nr. 15). Jeg skrev så en forkortet engelsk udgave og googlede løs. Bingo. "The Graveyard Shift" , afsnit af den og den serie. Der var nogle smuttere, men i store træk svarede handlingen til det, jeg huskede at have set knap fyrre år forinden. Næste skridt var at få fingre i en kopi og heldigvis tilbød Sony en dvd-on-demand på amazon.com. Frem med VISA kortet og snart var dvd'en min.

Min teori var på det tidspunkt, at jeg havde set afsnittet under et hospitalsophold. Jeg lå nemlig indlagt en del gange som barn, med astma-bronkitis, og huskede svagt en opholdstue, hvor jeg så tv sammen med nogle andre drenge. Vistnok bl.a. "Smith and Jones", hvilket placerer tidspunktet til 1972 eller 1973, hvor serien gik på svensk tv (DR fulgte først efter i 1978). Desværre har Rigshospitalet til dato ikke svaret på min forespørgsel om aktindsigt, men jeg finder teorien plausibel. Bortset fra en lille detalje. Afsnittet er officielt aldrig blevet vist på DR. Hverken aviserne eller . "TV i 70'erne" nævner det med et ord!! Der er intet tegn på at Sverige viste serien indenfor samme periode (eller senere), hvilket ellers var mit næste bud. DR har måske fået et forkert afsnit hjem eller der har været en uannonceret programændring i sidste øjeblik (det fandt faktisk sted ret ofte). Svaret får jeg nok aldrig, men det er unægtelig ironisk, at det eneste afsnit i serien, jeg genkender i dag, er et, jeg ikke kan finde omtale af på dansk. (En anmeldelse af dvd sættet følger i et kommende nummer af bladet.)

1976

Det jeg så

"Tom og Jerry"
"The Tom and Jerry Show" ("The New Tom and Jerry Show"), USA 1975-76. DR, lørdag 24. juli 1976, kl. 19.55 (1:6)

Tegnefilmshow, også set programsat som "Katten og musen" og "Katten og musen - nye eventyr med Tom og Jerry". Da jeg faldt over titlen i en tv-oversigt, i vinters, mente jeg først at erindre, at det var en kavalkade af klassiske tegnefilm med noget wraparound, men det er skam helt igennem nyproducerede tv-afsnit - og, at dømme efter de brudstykker, jeg har set på youtube, en temmelig tynd omgang (det eneste afsnit, jeg klart genkendte var "Beach Bully"). Nå, serien skulle komme på dvd til august 2015 og jeg ender sgu nok med at købe den alligevel.

Hovedpersonerne er naturligvis Tom og Jerry fra de gamle ultravoldelige korte tegnefilm (1940-58, plus de lidt senere som ingen ved kendes ved i dag), men de er, i lighed med tidens øvrige morgenanimations tv (i USA, iht.), blevet trivialiseret og ufarliggjort. Hvor Tom før stræbte Jerry efter livet, med sadistisk fryd, stræber han nu efter at... slå Jerry i tennis. How the mighty has fallen.

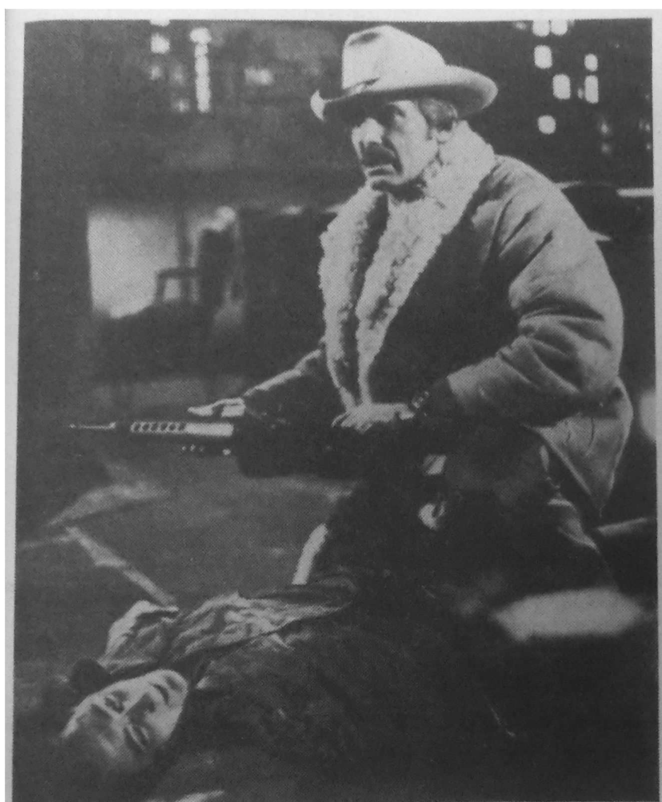
1977

Hvad andre så: Det brede, det smalle og det obskuriøse

McCloud: "McCloud møder Dracula"
DR, lørdag 16. juli 1977, kl. 22.05.

Licenskanalen startede med at vise "McCloud" i 1971 og fortsatte med en håndfuld afsnit om året, op gennem 70'erne. Jeg må indrømme, at jeg ikke rigtig har på noget på hjerte om mange af de kriminalserier, mine forældre og deres generation begejstret fulgte, serier som "Kojak", "McCloud", "Ironside" osv. "Columbo" er en undtagelse, men hvis ikke jeg havde siddet sammen med Lars og set den på TV3, midt om natten, med utallige reklameafbrydelser, dengang i Allerød bofællesskabet, i de tidlige 90'ere (se Obs nr. 10), ja, så ville jeg nok stadig arkivere Peter Falks politidetektiv under ikke-min-tid, ikke-mit-bord.

Jeg har aldrig fået set hverken "Kojak" eller "Ironside". De ganske få afsnit, jeg har set af "McCloud" skyldes fundet af et billigt dvd boksæt i Blockbuster (en kilde som nu er udtørret). Jeg forblev uimponeret. Men da jeg for nylig opdagede, at McCloud i et afsnit, vist på DR, mødte en ægte vampyr (spillet af John Carradine), vidste jeg, at en omtale i bladet ikke var til at komme udenom. Det er sådan noget tv tropes kalder en "bizarro episode", hvor en i øvrigt "normal" serie pludselig, uden varsel skejer ud og bliver seriøst underlig, for straks efter at falde tilbage i den sædvanlige gænge. Jagten på den relevante dvd udgivelse er nu gået ind...

McCloud møder Dracula

LØRDAG KL. 22,05: Mens New Yorks politi er på jagt efter en snigskytte, som terroriserer byen, modtager McCloud meddelelse om et nyt offer. Efter obduktionen betror lægen imidlertid McCloud, at døden er forårsaget af et blodsugende væsen! McCloud nægter at tro, at han jager en vampyr, men hans chef, en panikslagen by og massemedierne lægger pres på ham for at få sagen opklaret hurtigst muligt.

Obskuriøst nr. 17 2016? Sneak preview

Da jeg sad i julen og studerede mit arkiv over affotograferede ugeoversigter for de senere 90'eres tv, følte jeg skuffelsen brede sig. Det kneb med at finde "gode" titler til et indeks og mange viste sig ved nærmere eftersyn at være genudsendelser. Helt håbløst var det dog ikke og jeg har da også valgt at fortsætte arbejdet med at udrede perioden. Nogen skal jo gøre det. Her er mine noter om tv-året 1997. To be continued...

SIDST I HALVFEMSERNE

1997

"Dark Skies"
TV2, fredag 3. januar 1997, kl. 22.40. Seriestart hvornår?

"Mistænkt 4"
TV2, onsdag 22. januar 1997, kl. 22.40 (1:2), onsdag 29. januar 22.40 (2:2). Endnu en ombæring med Helen Mirren.

Porno Lasse
DR1, torsdag 23. januar 1997, kl. 22.00. Vistnok det program som gjorde ham til en kendis. Var Biker Jens ikke fra samme periode og markerede slut90'erne i det hele taget ikke starten på nutidens trash-star reality fænomen?

Angrebet på Ponderosa
Bonanza: Under Attack, USA 1995. DR1, mandag 27. januar 1997, kl. 22.00. Tredje af tre forsøg på at genoplive tv-serie "Bonanza".

"Gotha-Rama"
DR1, lørdag 22. marts 1997, kl. 14.45. Seriestart.

Red Rock West
DR1, fredag 4. april 1997, kl. 21.30 . Se "De film, jeg aldrig fandt" sektionen i Obs nr. 13. Fundet!

Jackpot til desert
The Freshman, USA 1990. TV2, søndag 13. april 1997, kl. 20.55. Kriminalkomedie med Matthew Broderick og Marlon Brando, sidstnævnte i en parodi på sin berømte Godfather rolle.

Stjernekrigen – Mystik og magi
DR1, torsdag 17. april 1997, kl. 0.05. En klassisk dokumentar.

Projekt X
TV2, fredag 25. april 1997, kl. 22.00 Endnu en Matthew Broderick film, kørte TV2 en kavalkade? Jeg syntes vist, han var ret sjov dengang. I dag kan jeg ikke døje fyren.

Short Cuts
TV2, lørdag 26. april 1997, kl. 22.30.

True Romance
TV2, søndag 27. april 1997, kl. 20.55. Fulgt af "Robert Altmans genveje", kl. 23.30.

Kuk i timeplanen
TV2, søndag 4. maj 1997, kl. 20.55. En totalt umorsom John Cleese film (som jeg husker den).

Harrison Bergeron
DR1, mandag 5. maj 1997, kl. 22.00. Ok 1995-filmatisering af Kurt Vonneguts samfundssatire forklædt som science fiction-novelle som vi læste i engelsk i gymnasiet. ("It could be You", en anden novelle, vi læste, med lignende tema og som jeg siden har fejlhusket som Vonneguts, viste sig at være af den obskure australske forfatter Frank Roberts, da jeg slog titlen op i dag. So it goes.)

Flight 174 i frit fald
Falling from the Sky: Flight 174. USA, 1995. DR1, fredag 9. maj 1997, kl. 22.40 Tv katastrofefilm.

Platoon
TV2, fredag 16. maj 1997, kl. 22.40. Krig er noget forbandet lort. Krig er også forbandet god underholdning. Et evigt paradoks.

Iron Maze – løgne af stål
TV2, fredag 23. maj 1997, kl. 22.40. 1991 kriminalfilm inspireret af Rashomon, skal være ufattelig dårlig.

Mit navn er Trinity
DR1, mandag 26. maj 1997, kl. 22.00. (DR kørte spaghetti kavalkade den sommer, kanalen viste også Den gode den onde og den grusomme, Den stumme hævner og vistnok flere. Jeg bør nok samle alle titler, inkl. de, jeg indekserede i tidligere blade, til en feature.) Den første Trinity film fungerer ok som spaghetti western, skønt afgjort i den lettere ende. Fortsættelsen er blot en stor undskyldning for slapstick og slagsmål - og jeg må indrømme, at Hill og Spencer-formlen hurtig bliver kedelig.

Jeg hedder stadig Trinity
DR1, mandag 2. juni 1997, kl. 22.00. NB. Den danske On-Air dvd er den længste engelsksprogede udgave på markedet. For de virkelig fanatiske fans er der en tysk dvd, der løber 7-8 min. længere (eller deromkring).

Buddy gi'r en håndfuld øretæver
Buddy Goes West. DR1, lørdag 14. juni 1997, kl. 23.05. Samme stil som Trinity-filmene.

"Lois & Clark"
TV2, lørdag 14. juni 1997, kl. 20.10. Pilot og seriestart. En temmelig "sæbet" Superman serie.

Familien Addams
DR1, lørdag 21. juni 1997, kl. 20.30

Sabata
DR1, fredag 27. juni 1997, kl. 0.10.

Sabata vender tilbage
DR1, fredag 4. juli 1997, kl. 0.20

Døden til hest
DR1, fredag 11. juli 1997, kl. 0.20

Django
DR1, fredag 18. juli 1997, kl. 0.05.

Vi lever
TV2, lørdag 19. juli 1997, kl. 21.35. Ret overvurderet film. Ja, de spiser nogle af deres venner, men det er jo ikke just nogen kannibalmassakre, de var allerede døde.

"Perry Mason"
TV2, søndag 6. juli 1997, kl. 22.40 (1:6). Muligvis de "nye" afsnit, Raymond Burr medvirkede i, kort før sin død?

Sammy og Rosie gør det
TV2, lørdag 2. august 1997, kl. 0.35. Sexkomedie.

Manden der kom ned på jorden
TV2, onsdag 13. august 1997, kl. 23.05. David Bowie kultfilm.

"Buffy"
TV2, lørdag 23. august 1997, kl. 16.05. Pilot. Afflløser "Lois & Clark".

Last Boy Scout
TV2, lørdag 23. august 1997, kl. 22.50

Til verdens ende
TV2, lørdag 23. august 1997, kl. 1.05

Map of the Human Heart
TV2, lørdag 13. september 1997, kl. 23.55. Af den fine new zealandske instruktør Vincent Ward, se omtale af Navigatøren i Obs13.

The Flintstones
TV2, lørdag 20. september 1997, kl. 20.10. Den rædsomme biograffilm. Ikke at forlægget er stor kunst.

"Riget II"
DR1, fredag 10. oktober 1997, kl. 21.30 (1:4). Mere rodet end "I" og sidste afsnit er totalt fucked up, men generelt stadig både uhyggelig og sjov, noget af det bedste danske tv, jeg har set. Skuffende, at von Trier aldrig afsluttede serien. Ja, hovedparten af nøglerollernes skuespillere er døde, men så kunne han i det mindste udgive manuskriptet som bog, tegneserie eller lignende. Har aldrig set Stephen King udgaven.

Walter og Carlo – op på fars hat
TV2, søndag 12. oktober 1997, kl. 20.20. Så vidt jeg husker, var det mest skandaløse ved Walter og Carlo filmene, at de blev produceret for næsten igen penge, så at hovedparten af de rare støttekroner kunne stikkes i lommen.

En vampyrs bekendelser
TV2, lørdag 18. oktober 1997, kl. 21.05. Dette var starten på den tragisk romantiske vampyr, "Twilight" og alt det lort. Anne Rice har siden undergået en bizar ændring i personlighed og så vidt jeg husker helt afskrevet sine vampyrromaner.

"Wild Palms"
TV2, lørdag 1. november 1997, kl. 23.30 (seriestart?)

Jennifer, den 8. offer
DR1, fredag 28. oktober 1997, kl. 22.10.

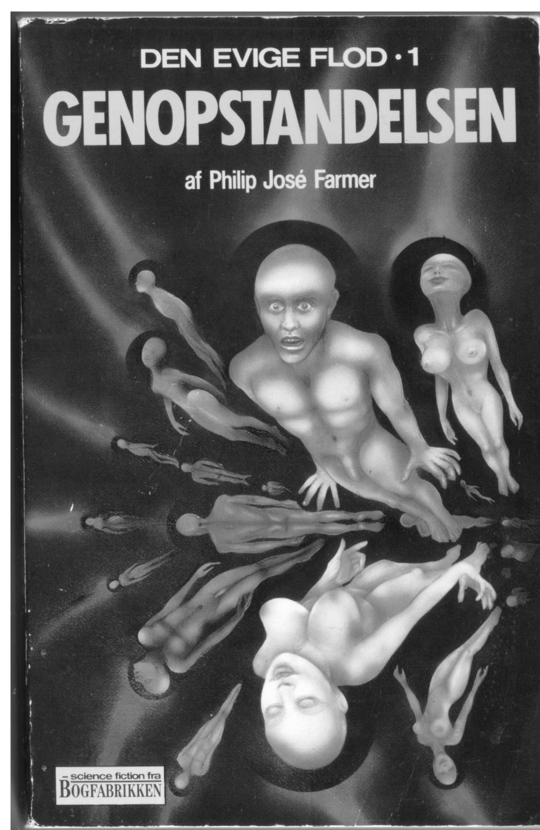
Mørkets halvdel
TV2, søndag 7. december 1997, kl. 22.15. Efter Stephen King roman.

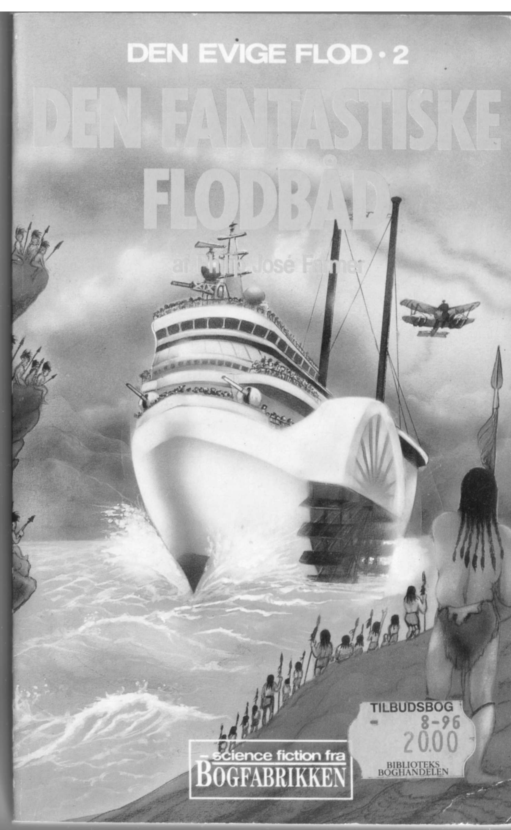
Det store ædegilde
DR1, mandag 22. december 1997, kl. 22.30. Fransk klassiker som var en stor skuffelse. Jeg havde fået et fantastisk morsomt handlingsreferat af en kammerat tilbage i firserne, om hvordan de tre livstrætte levemænd æder sig ihjel, men filmen er ufattelig langtrukken.

Batman
1989 udgaven. TV2, lørdag 27. december 1997, kl. 21.05. Jeg havde læst "The Dark Knight Returns" på biblioteket og efter en lang pause genfundet min kærlighed til superhelteblade. Frank Millers Batman, filtreret gennem Tim Burton, det lød lovende... men filmen er underlig stiv og halvhjertet - og Jokeren dør til slut! Prince udsendte en gruopvækkende "Batdance" single i kølvandet. Alt omkring filmen var enormt hyped, men faldt sammen som en kikset souffle, da det kom til stykket. Giv mig "The Animated Series" til enhver tid i stedet.

Obskuriøst nr. 18 2017? Sneak preview

Jeg føler af og til, at jeg kunne skrive hvilket som helst nonsens om en film og slippe afsted med det. Film er jo bare film: underholdning, ikke sandt? Bøger er noget andet, især når vi snakker klassikerne. Her skal det ikke alene lyde godt og træffende, det skal helst også være *korrekt*. Jeg må så straks tilføje, at Obskuriøst nr. 18 (hvor det er min hensigt at tackle adskillige berømte værker) ikke vil leve op til den høje standard, jeg der fik sat. Jeg kender mine bøger, men gider jeg analysere? Næ, jeg foretrækker at sludre der ud af. Let, en smule løst; sådan kan jeg lide det. Desuden er de fleste tekster skrevet i toget, uden et leksikon ved hånden, årstal osv. tilføjet senere. De basale fakta på plads, resten helt for egen regning. Her er et par smagsprøver på stilen.

Philip José Farmer: Genopstandelsen. Den evige flod 1. Bogfabrikken 1988.
Philip José Farmer: Den fantastiske flodbåd. Den evige flod 2. Bogfabrikken 1989.

Science fiction forfatteren Philip José Farmer (1918-2009) havde en forkærlighed for genren *alternativ historieskrivning* og for at befolke sine værker med såvel autentiske som fiktive berømtheder. Det sidste uden at respektere en trivialitet som copyright, hvilket gav ham ballade, bl.a. med boet efter Edgar Rice Burroughs. Farmers udstrakte brug af andres figurer, gerne i *massive* crossover fortællinger, kan gøre ham svær at skelne fra fan skriverier af den type, der florerer på nettet nu om dage. Nuvel, Farmer skriver bedre end de fleste fans og han var tidligt ude med formen, men alligevel. Selvom det er en sjov idé at lade Tarzan (for nu at blive ved Burroughs) møde Sherlock Holmes og dr. Watson, sidder jeg ofte tilbage og tænker: Så find dog på noget originalt selv, mand! Når han er bedst, så lader jeg mig dog rive med (jeg *er* trods alt fan-nørd selv). Farmer var en vigtig inspirationskilde for Alan Moore, da denne gik i gang med "The League of Extraordinary Gentlemen", i følge Moore selv.

Mit første møde med Farmer var i antologien Den elektriske myre og andre science fiction fortællinger (Borgen 1972), hvor han bidrog med den spekulative novelle "Sejl videre! Sejl videre!", der skildrer et alternativt udfald for Columbus. komplet med et langt efterskrift.

Den evige flod (Riverworld) er Farmer i topform. Han udgav de to første bind i 1971; tre mere fulgte i henholdsvis 1977, 1980 og 1983 (dertil kommer diverse løse ting i antologier m.v.). Jeg læste bind 1-2, da de kom på dansk og resten af sagaen et par år senere. Den tager sin begyndelse med sir Richard Burton, den berømte engelske opdagelsesrejsende (historisk person) som kortvarigt vågner op et mærkeligt sted. Han ved, han er død, eller burde være det. Han ser til sin forbløffelse, at han hænger i luften i et mægtigt, gråt tomrum, sammen med et utal af andre, ubevægelige kroppe. (Scenen minder lidt om Neos opvågning i filmen "The Matrix".) Da han kommer til bevidsthed på ny, befinder han sig på en fremmed planet. Han er ung igen, i perfekt form, hårløs og nøgen. Og han er ikke alene.

Hele Jordens befolkning, alle som har levet og er døde gennem historien, er blevet genfødt. Alle, der døde som voksne, i hvert tilfælde, og det inkluderer primitive hulemennesker og mindst én alien, der befandt sig på Jorden, da den og menneskeheden kollektivt gik under (det er kompliceret). De er "genopstandne" i en ny verden. Hvorfor, ved de ikke. Hvordan de skal forholde sig til dette ufattelige, ved de heller ikke. Gradvist giver de sig til at udforske deres omgivelser, danner grupperinger med planer om organisering, om magt. Burton bliver på skift involveret med skikkelser som Johan Uden Land, Samuel Clement (Mark Twain) og Herman Göring (!), mens han nages af en ubehagelig fornemmelse som får stadig ny næring, af, at menneskeheden er brikker i et enormt spil. Et spil, arrangeret af de som står bag genopstandelsen og som kalder sig for "Etikerne".

Desværre nåede Bogfabrikken kun at udgive bind 1-2 (i god oversættelse af Niels Søndergaard). Disse er muligvis også de bedste, jeg husker det i hvert tilfælde som tungt arbejde at komme igennem resten af sagaen, dengang jeg for mange år siden lånte den på biblioteket. Om det skyldes et ringere kvalitetsniveau, eller min irritation over at skulle skifte sprog, netop, da jeg havde vænnet mig til "tonen" i bind 1-2, skal jeg lade forblive usagt. Bind 3-5 skildrer Burton og andres søgen efter de store svar som kun kan findes ved at trodse planetens ekstreme geografiske forhindringer. Foreløbig har jeg kun genlæst de to bind på dansk. Det var en fornøjelse at dykke ned i forfatterens sælsomme verden på ny.

Viggo Stuckenberg: Vejbred. Kultur Bibliotek nr. 10, Hasselbalch, 1950.

Vejbred (skrevet 1899) er en lille tynd bog, jeg fandt klemt ind i familiens bogreol som knægt og gav mig bladre i, af ren nysgerrighed. Det var eventyr, men nogle underlige eventyr. De fleste havde genkendelige plotelementer fra folkeeventyret, men afveg i tonen som mest var bitter-melankolsk (når den ikke var bitter-ironisk). Stuckenberg tog velkendte historier, prikkede til dem og spurgte: Virkelig? Var det nu også sådan og sådan, det gik for sig? Levede de lykkelig til deres dages ende? Faldt Klodshans til ro? Og hvad med den anden side, hvad med trolden, skiftingen, hvad mente *de* om alt det her? Dette var kunsteventyr, ja, mere end det: det var måske den første dekonstruktion af folkeeventyret herhjemme. Vejbred har efter min mening aldrig fået den anerkendelse, bogen fortjener. Måske fordi det er sådan en lille tynd bog, der nemt bliver væk. Vejbred er modvægten eller modgiften, når folkeeventyrets formularer bliver for trættende. H.C. Andersen er derhenne et par gange, men dypper kun tåen, for Andersen levede trods alt af at please. Stuckenberg, en kuldslået skæbne og et forfatterskab husket af få, hopper i med begge ben.

Obskuriøst nr. 19 2017? Sneak preview

En bibliografi er i sagens natur en tør og teknisk affære. Men her er nu alligevel et uddrag af min fortegnelse over Omnibusbøgerne fra Carit Andersens forlag (i alt ca. 148 titler, ikke 75 som på forlagsfolderen). Jeg har hugget indholdsfortegnelserne fra diverse biblioteksdatabaser. Essays og kommentarer er planlagt.

Solen, Månen og alle stjernerne og andre fortællinger for teenagers, 1967

Indhold: Corrado Alvaro: To kvindeøjne. Birthe Olrik: Ekko. Giose Rimanelli: Ægteskabskontrakten. Irwin Shaw: Rejsen ud - rejsen hjem. John Bertelsen: At være eller la' være. Stratis Myrivilis: Gorgosøstrene. Knud Holst: Spærre-ballonen. Wang Wen-shih: Tømreren. Erik Dreyer: Ensomme sjæle. Aksel Sandemose: Solen, månen og alle stjernerne. Soya: Fotografiet der talte. Emile Zola: Angrebet på møllen. Erskine Caldwell: Rachel. Ronald Blythe: Vær så god at inklinere. Leonida Repaci: Carmela. Christian Kampmann: Jasmin

Som kvinder er; redigeret af Ellinor Carit Andersen, 1963

Indhold: Dagny Kjærsgaard: Rien ne me fait plaisir. Hans Lyngby Jepsen: Skyggeblomst. Carl Bang: Udsigt til Ætna. Dikken Zwilgmeyer: På egne ben. Margaret Barrington: Landsby uden mænd. Gestur Pálsson: Forlovelsestiden. Stefan Zweig: De lige - ulige søstre. J. Anker Larsen: Landsbyens Magdalene. Frederik Poulsen: Parasollen. Liam O'Flaherty: Røde Barbara. Agnes von Krusenstjerna: En vogn vælter. Cora Sandel: Lykken. D.H. Lawrence: Den hvide strømpe

Spejderhistorier, ved Hans Røpke, 1960

Indhold: R. Baden-Powell: Min gamle hat. Garry Allen: Den hvide ridder. Walter Rhoades: Deres livs eventyrligste sporjagt. Michael Derring: Vær beredt. A. Chr. Westergaard: Sørøvere. Georg V. Bengtsson: Guldfeber. Mysteriet i højfjeldet. Mildred Gordon: En pigespejder. Annesofie Hermann: Flugt i mørket. Aage J. Chr. Pedersen: Havet kommer-! I. Lieberkind: Sporsne. E. Th. Bjørn: Millionærspejderen. Elith Olesen: Det hule træ. Gunnar Jørgensen: Frihedshelte. Reginald G. Thomas: Der lød trin på trapperne. L. B. Thoburn-Clarke: Den gyldne hule. Poul Nørgaard: Lavinespejderens hund. Audun Hjermann: En spejderdreng. Arne Bang Andersen: Det mystiske lys. Aage J. Chr. Pedersen: Jeg lover på min ære-. Frederick Harrison: I spejderlovens ånd

Spionhistorier fra hele verden, ved Tage la Lour, 1959 (lommebus 1967)

Indhold: Ambrose Bierce: Parker Adderson, filosof. Alphonse Daudet: En lille spion. G.K. Chesterton: En historie om høje ting. John Buchan: Dr. Lartius. W. Somerset Maugham: Forræderen. Stephen Leacock: Afsløringer fra min spiontilværelse. Edgar Wallace: "Englænderen Konnor". Gilbert Frankau: Hemmeligheden i Harley Street. Karel C(apek: Grevinden. F. Britten Austin: En æressag. Noel Coward: Træmadonnaen. Eric Ambler: Skyggernes hær. Manning Coles: Håndjern bider ikke på spøgelser. Louis Golding: Portvin på sheratonbordet. Kurt Singer: Også Mata Hari's datter døde ved daggry. Dennis Wheatley: Døden klokken tre-tredive. Carter Dickson: Strengt diplomatisk

Sportshistorier fra hele verden, 1961

Indhold: Knud Lundberg: Det store løb. Jack London: Den sidste kamp. Enid Bagnold: Grand National. Hans Lyngby Jepsen: Mig og så Betty. Thomas Mann: Sne. Damon Runyon: På dem, Yale. Ian Hay: I kampens hede. Johannes V. Jensen: Til seksdagesløb. Egon Erwin Kisch: Elliptisk trædemølle. Ernest Hemingway: Halvtreds tusind stærke. Eric Linklater: Juan i aktion. Doris Lessing: Gennem tunnelen. Edward Plunkett Dunsany: Da Jembu spillede for Cambridge. Roger Angell: Tennis. Gerald Kersh: Den frygtelige tyrk. T. Hughes: Den nye dreng. P.G. Wodehouse: En golfspillers dilemma. Homer: Kamplegene

Spøgelseshistorier fra hele verden, ved Tage la Cour, 1957 (forkortet lommebus, 1966)

Indhold: Ray Bradbury: Søen. L.P. Hartley: En gæst fra det underjordiske. August Derleth: Sheratonspejlet. Donald McGuire: De kære afdøde. H.P. Lovecraft: Rotterne i murene. Nugent Barker: Whessoe. André Maurois: Huset. William Fryer Harvey: Hånden. Sven Elvestad: Er det dig, Valentiner? E.M. Forster: Den himmelske omnibus. A.E. Coppard: Adam og Eva og -? Edward Plunkett Dunsany: Spøgelser. Ellen Glasgow: Tilfældet Mrs. Maradick. Astrid Ehrencron-Kidde: Gensynet. Hans Heinz Ewers: Edderkoppen. Algernon Blackwood: Den mystiske logerende. Montague R. James: Nummer 13. John Kendrick Bangs: Det våde spøgelse. E.F. Benson: Hvorledes frygten forsvandt fra Church-Peveril. Selma Lagerlöf: Vandet i Kirkevigen. Guy de Maupassant: Var det en drøm? Sheridan le Fanu: Den onde kaptajn Walshawe. Charles Dickens: Banevogteren. Edgar Allan Poe: William Wilson. H.C. Andersen: Skyggen. Aleksandr Pusjkin: Ligkistesnedkeren. B.S. Ingemann: Glasskabet. Geoffrey Chaucer: Mord råber til himlen

Stormen på København og andre fortællinger fra Danmarks historie, ved Ada Hensel og P. Falk Rønne, 1962

(Historier fra OTA-bøgerne. Indholdsfortegnelse ikke i biblioteksdatabaserne)

Storm og mytteri og andre historier fra de syv have, ved Mogens Knudsen, 1957

Indhold: J.F. Cooper: Storm og mytteri. W.W. Jacobs: Da skipper stak af. Carl Schøyen: Fiskeren. Arthur L. Hayward: Piratkaptajnen Ned Teach. John Kruse: Ene med hajerne. F. Marryat: Den sorte hankat. Josef Kjellgren: Koks. John Russell: Kniven. R.H. Dana: Rundt Kap Horn. Friedrich Gerstäcker: Vraget. Roderick Wilkinson: Fortidens synder. Joseph Conrad: Dobbeltgængeren. J. Barrow: De skibbrudne fra Bounty. Johannes V. Jensen: San Salvador

Storm P.s bedste, En Kavalkade af Robert Storm Petersens tegning og tekster 1898-1949, 1, Malerier, tegninger, 1954

Storm P.s bedste 2, Humor og visdom, 1955

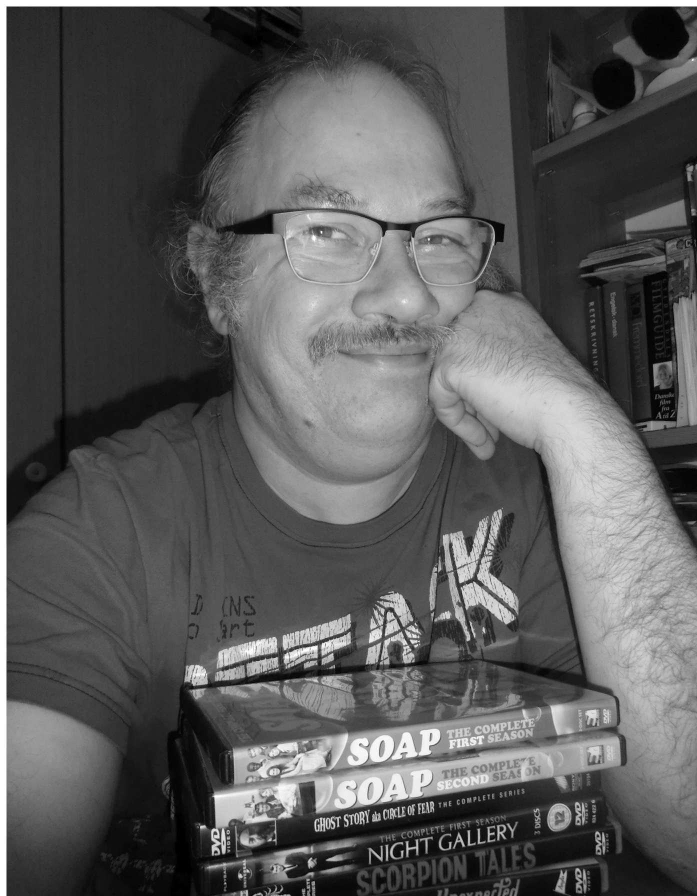
Storm P.s bedste 3, Episoder og hændelser, 1956, (På omslaget: Dagbogsblade)

(Mest tegninger. Ingen indholdsfortegnelse i bøgerne som er i større format end resten af serien.)

Obskuriøst

Fra Wikipedia, den frie encyklopædi

Obskuriøst er et dansk fanzine startet i 2001 redigeret af Henrik Larsen [1]. Obskuriøst startede som overvejende filmblad. Det behandler i dag lidt forsømte emner indenfor film, musik og litteratur[2].

Et bundt hæftede ark som dette er unægtelig old hat anno 2015, men det har fra starten af moret mig at lave små pamfletter, sneak previews, retteark, indskudte ekstrasider o.l. og jeg ser ingen grund til at droppe dem og pludselig blive konform, her i bladets fjortende år. Desuden ved jeg, at der er nogen derude som begejstret samler småtryk i oplag på et par fingre. Jeg synes, det er fantastisk fedt, at der stadig findes samlere af fysiske ting; Obskuriøst har altid hyldet samlerånden, selvom bladet måske nok er for rodet og springende til at fungere som værktøj for samlere, eller var i hvert tilfælde, indtil jeg kastede mig over at indeksere tv-programmer fra min ungdom. Der ramte jeg virkelig noget. Jeg håber en dag, som *grand final*, at kunne udgive en tryksag med alt tv-materialet i kronologisk rækkefølge og alle de løbende tilføjelser indsat på rette plads.

Hvad de ældre numre af Obs angår, føler jeg ingen trang til at opsamle eller genoptrykke. Der er for meget imellem som ikke faldt så heldigt ud, for mange dårlige minder. Måske de fire første farvenumre, men så er der spørgsmålet om tilladelse fra mine skribenter, hvoraf jeg har mistet kontakten til en del og... alt i alt er det næppe ulejligheden værd. Til gengæld kunne jeg godt tænke mig at bidrage til en udgivelse om de danske filmfanzines historie. Der har været snak om et sådant projekt blandt scenens folk. Om det bliver til noget, må tiden vise.

Grunden til at jeg satte mig ned og lavede dette nyhedsbrev, mini-nummer eller hvad vi nu skal kalde det, skal findes i min utålmodige, rastløse natur. Obs14 og 15 er gået til tryk; det sidste punktum sat, jeg kan ikke gøre mere, it's beyond my control. Ventetiden gnaver mig. Det gør den altid. Samtidig har det enorme arbejde som venter forude med de kommende tre-fire blade taget pusten fra mig. Nu, hvor jeg stort set er gennem affotograferingen af relevant materiale til tv-artiklerne, venter det "kedelige" arbejde med at slå data op, udvælge titler, finde illustrationer, før jeg kan skrive omtalen, det, jeg mest brænder for ved projektet. Der ligger bøger og venter på at blive læst, omslag scannet. Jeg har givet mig selv lektier for og jeg hader lektier.

Kald mig bare forfængelig og selvoptaget. Jeg havde brug for at sende noget ud i verden, her og nu, noget, jeg kunne fyre af, en lille vinteroverraskelse. Jeg skrev det første ark og tænkte, nå, det rækker vist, hvor er adressebogen og kuverterne? Men så fik jeg influenza og måtte holde næsen inden døre og så kom der alligevel mere. To sider, tre, fire, fem. Noget skal man jo finde på. Og så havde jeg et mini-Obs.

På fotoet ovenfor sidder jeg med nogle dvd'er som jeg håber at kunne fortælle om i et kommende blad. Arbejdet med tv-oversigterne har både mindet mig om serier, jeg så for mange år siden og gjort mig opmærksom på titler, jeg aldrig har set før, men er nysgerrig efter. DR viste en del antologi-serier op gennem 70'erne og 80'erne, med gys, thrill eller scifi som tema. "Skæbnefortællinger" ("Tales of the Unexpected") er nok den, de fleste husker i dag. Jeg har hygget mig gevaldigt med serierne og overvejer en separat indeksartikel. Ikke alt var gys; jeg har genset "Skum" og "Dave Allen at Large", sidstnævnte på youtube, fordi hans serier uretfærdigt nok aldrig er kommet på dvd; jeg håber at få råd til flere dvd køb i foråret, fra "Familien Strauss" til "En verden i krig". Alle disse planer...

Henrik Larsen, 30. januar 2015

Obskuriøst

Nyhedsbrev
nr. 2 / 2015
Eks.   af 12

Det begyndte en råkold, rastløs dag, tidligt i december 2014. Jeg fandt mine gamle notesbøger frem fra skufferne og gav mig til at læse. Hver gang, jeg stødte på en interessant tekst, satte jeg en gul seddel ind på siden. Det blev til mange gule sedler, den vinter.

Nå, måske var dagen ikke råkold, men det kunne den have været. Vi var inde i den mørke tid og jeg sad med en oparbejdet depression. Dette var min måde at tackle den på, min selvmedicinering. Kinabøger, små "telefonbøger", kladdehæfter, notesbøger med kulørte omslag, beregnet på ungdommen og købt i det lokale supermarked - frem med det hele. En springende kronologi, hvor nogle bøger var delvis udfyldt et år, og måske to-tre år senere tilføjet nye noter på de sidste, blanke sider. Alle disse forsøg på at skrive artikler, i perioden mellem nr. 11 og 12... skønt jeg var klar over, at meget nok blot var usammenhængende tanker, kunne det være interessant at se, om der var tekster i mellem, som havde værdi. Jeg indrømmer, at projektet på det tidspunkt var ren terapi.

Første arbejdstitel var "Brokker". Mange ændringer i såvel titel som struktur og indhold fulgte: tekster og illustrationer valgt til og fra, i hvad der føltes som en uendelig proces. Men nu er det overstået. Obskuriøst nr. 15 er "på gaden".

Nr. 15 må være det af mine blade som har gennemgået flest redigeringsfaser. Fra en readymade på 30-40 sider, med samtlige skitser i råformat, inklusiv ufærdige artikler fra to-tre af mine skribenter, over en selvoptaget "Ed Larsensk" rejse ind i det obskuriøse, med stærkt private noter om midtvejskriser og angst, til noget, der på en meget bagvendt måde er blevet et slags "Obskuriøst Greatest Hits". Nemlig i valget af emner: Hammer horror, peplum, Doctor Who, heavy metal, gamle bøger, Robyn Hitchcock, spaghetti western...

Fidani, con amore

Spaghetti western? Ja, det vil nok overraske en læser en eller to, at jeg skriver om dette emne, som jeg sjældent om overhovedet har berørt tidligere. Sagen er den, at jeg længe havde hygget mig gevaldigt med genren, uden rigtig at gøre noget ved det. Min samling af spaghetti westerns på vhs og dvd var usystematisk og begrænset til en håndfuld titler, fordi der var så meget andet at prioritere. Cirka 2010-11 havde jeg lidt flere penge mellem hænderne end normalt og gav mig til – just for the hell of it – at købe ind i stor stil, i det jeg undervejs skævede til artikler i de gamle danske zines, forumdiskussioner og websites med dvd lister. Med det resultat, at jeg i dag ejer en god, kompakt samling (50-60 individuelle titler plus en nævefuld bokssæt). Ikke at det gør mig til nogen ekspert af den grund; jeg blander ofte titler sammen og har kun ringe styr på skuespiller og instruktørnavne. Det er amatørens glæde ved at se spaghetti – og jeg håber, at denne glæde har smittet af på teksterne i bladet. Størst morskab havde jeg nok af Demofilo Fidanis forkætrede genrefilmografi. Ingen har mig bekendt tacklet samtlige Fidanis westerns før i ét blad – ikke et dansk i hvert tilfælde. Nu har Obskuriøst.

Genopdagelser

Som sagt er nr. 15 i sin endelige form et slags view over de sidste ti års bladskriverier. Nogle af emnerne var jeg kommet på lang afstand af, f.eks. peplum, hvor jeg måtte sidde på nettet og genopfriske hukommelsen med genlæsninger af artikler om genren. Jeg havde tabt interessen for sværd & sandalfilm, dengang jeg begyndte at sælge ud af mine sjældne vhs-bånd for at "opgradere" til dvd, kun for at opdage, at de mest visuelt og narrativt interessante fim endnu ikke var udkommet på dette medium i engelskvenlig udgave. Selv her i 2015 er der et stykke vej igen. Jeg har netop afsat hovedparten af de resterende peplum-bånd til Jens Hollesen, der personlig kom og hentede dem - to flyttekasser - og nu får jeg så småt lyst til at se, hvad der egentlig ligger på dvd i samlingen. Om dette ligefrem vil afføde en bladartikel må tiden vise.

Apropos artikler og gensyn: Den sidste del af Obs 15 skulle have været en nyskrevet Christopher Lee filmografi; et brud med konceptet om arkivalsk udgivelse, men Lee var jo en legende. Jeg valgte en håndfuld titler, satte siderne op med scans af omslag m.v. - og så meldte skriveblokeringen sig promte. Jeg kunne ikke mønstre den nødvendige entusiasme. Klart, der var fundet af de japanske filmspoler med scener fra Dracula (1958) som alle troede var gået tabt, hvis de overhovedet havde eksisteret og anden interessant trivia... men en uoplagt fortæller er et dårligt udgangspunkt for en hyldestartikel. Jeg valgte i stedet at samle nogle løse skitser om litteratur, under titlen "Genlæsninger".

Bogtema

Disse "genlæsninger" var egentlig arbejdstitlen på et planlagt særnummer, jeg har haft i støbeskeen længe (to var blevet luftet i nyhedsbrev nr. 1 som smagsprøver). Det meste af materialet stammer fra august-september 2014. Da jeg gennemgik teksterne på ny denne sommer fandt jeg imidlertid projektet for tyndbenet og diffust til at bære et helt blad. De otte sider bragt i Obskuriøst nr. 15 er en beskåret udgave. Jeg er udmærket klar over, at HCA betragtningerne er ret overfladiske. Og jeg bliver nok aldrig god til interviews: Min første henvendelse til Thorstein Thomsen er både for ordrig og flabet i tonen. Heldigvis viste Thomsen sig at være game.

De kommende blade

Jeg har stadig en løs køreplan for Obskuriøst nr. 16 til 19. Den er dog betragtelig ændret siden, jeg udsendte nyhedsbrev nr. 1 i januar 2015. Foreløbig kan jeg afsløre, at nr. 16 bliver en fortsættelse af tv indeksprojektet påbegyndt i nr. 12 og fortsat i nr. 13 og 14. Jeg er kommet til senhalvfemserne (1997-2000). Desuden vil jeg samle op på nogle forglemmelser og hængepartier fra perioden 1980-82 så som den i nr. 14 lovede anmeldelse af "Skum".

En lille opdatering

Jeg anstrengte mig for at holde teksterne ajourført, med indsatte redaktionelle bemærkninger o.l., men på et eller andet tidspunkt skulle jeg jo lukke ned. "I skrivende stund (august 2015) er alt kendt bevaret materiale udgivet på dvd," står der på side 9 om BBCs udgivelser af den gamle Doctor Who tv-serie, "undtagen afsnit 2 af The Underwater Menace som lader til at være endt i et administrativt limbo." *Dagen efter*, at jeg havde indleveret bladmaterialet til trykkeriet, slap det ud, at historien The Underwater Menace som de facto var blevet droppet, alligevel kommer på dvd, ca. oktober 2015.

Lige lovlig meta

En af de mange titler, jeg overvejede at give nr. 15. Fordelen ved at have udgivet Obskuriøst så længe som jeg har, er, at jeg efterhånden opererer i mit eget meta-univers. Fordel for mig selv, i hvert tilfælde. En ny læser må velsagtens føle sig temmelig rådvild over den megen indforståede snak og finde mine redaktionelle kommentarer distraherende, snarere end hjælpsomme. Nå, det er jo mit blad. Welcome to my world.

Henrik Larsen, Jyderup,
17. september 2015

Redaktørens rester

For at Obskuriøst nr. 15 ikke skulle fremstå for tungt, tilføjede jeg en del ekstra illustrationer, sidst i forløbet. Her er et skønsomt udvalg af de små tekster som måtte udgå af hensyn til læsevenligheden.

ECHO & THE BUNNYMEN *(februar 2011)*

Echo & The Bunnymen handler om udlængsel, om storladen melankoli og indadvendthed, håbløs romantik, dog aldrig helt så sort og selvmorderisk trist som samtidige Joy Division eller The Cure. Oceanets dybblå farve går igen som tema (check deres fantastiske pladeomslag) og Ian McCulloch er ikke så lidt inspireret af Jim Morrisons mysticisme i sin vokal og teksttilgang, sit kropssprog, i koncert. Bandets kernediskografi er behagelig overskuelig – fire klassiske albums, en glimrende opsamling med et par nonalbum godbidder – og en lidt grå efternøler som dog stadig har et par hæderlige sange. Crocodiles (1980), Heaven Up Here (1981), Porcupine (1983), Ocean Rain (1984), Songs to Learn and Sing (opsamling, 1985), Echo & The Bunnymen (det grå album, 1987).

EVEN ANGELS EAT BEANS *(september 2011)*

Giuliano Gemma er en habil skuespiller, men han har dælme været med i mange tvivlsomme ting (så som en stime tynde westernkomedier). Denne film er spild af alles tid. Gemma er en dårlig erstatning for Terence Hill og der er nul kemi mellem ham og Bud Spencer. (1973, On-Air, 122m05s, 1.85:1.)

NEON CITY *(marts 2012)*

Vist på kanal 5 eller 6 i 2012. 1991 lavbudget postapokalypse, som snydt ud af næsen på firsernes italienske film i samme genre, blot med mindre vold og sleaze. Udnytter det smukke landskab til max. (sneklædt Canada), men har seriøse problemer mht angår skuespil.

FINYL VINYL *(marts 2012)*

Et 1986 dobbeltalbum, der, som titlen antyder, er Ritchie Blackmores (noget halvhjertede) boopgørelse efter Rainbow. Joe Lynn Turner æraen dominerer desværre; Graham Bonnet kunne jeg leve helt uden, men der er for lidt Dio. Mit problem med JLT har altid været, at manden bare ikke er rock 'n' roll. En behagelig nok balladestemme som knækker og bliver skinger, når JLT forsøger at synge rå rock.

THE SARAH JANE ADVENTURES *(marts 2012)*

Børneserie (2007-11). Var udløber af det moderne "Doctor Who" og en stor succes for alle involveret: BBC, producer Russell T. Davis og ikke mindst for Elisabeth Sladen, hvis figur, Doktorens gamle rejsekammerat Sarah Jane Smith, her blev trukket frem af mølposen.

For: Velproduceret, overvejende velskrevet, god rollebesætning, hver historie opdelt i to gange 28 minuter, hvilket mindede om det gamle "Doctor Who" (1963-89) i fortællerstruktur. Mindst én god, original skurk, The Trickster.

Imod: Sladen var, for at sige det lige ud, højst en jævnt hæderlig skuespiller, trods sin charme. Hun behøvede mod- og medspil, noget først Jon Pertwee, siden Tom Baker (og Ian Marter) havde givet hende i rigt mål. Fra i hver tilfælde sæson 4 af SJA var det Clyde og Rani som trak det tunge læs (og gjorde det godt). Da det var tv for børn, så vi sjældent mennesker eller sympatiske aliens dø (også moderserien er blevet forbavsende berøringsangst overfor den slags situationer). Nogen gange blev tonen *for* barnlig, selv målgruppen taget i betragtning.

Kontinuitet: Sæson 1 var begrænset til Slitheens, gæsteoptræden af K9 (sporadisk, pga. rettigheder) samt hurtige dialogreferencer til The Brigadier, Harry og Doktoren. Sæson 2 bød både på The Sontarans og The Brigadier (Nicholas Courtney i rollen for sidste gang). Sæson 3: The Judoon og 10. Doktor (David Tennant). Sæson 4: Jo Grant (Katy Manning), 11. Doktor (Matt Smith) og referencer i dialogen til andre gamle rejsekammerater og deres skæbne. Sæson 5: Ingen. Produktionen blev afbrudt efter tre ud af seks afsnit, grundet Sladens død i 2011 (kræft). Rygterne vil vide, at Ace (Sophie Aldred) og muligvis "hendes" Doktor, nr. 7. (Sylvester McCoy) skulle have gæsteoptrådt.

THE ISLAND *(april 2012)*

Scifi film fra 2005, set på en eller anden reklamekanal. Rimelig interessant, om end ikke videre originalt tema, om klonede kroppe og falske identiteter (virkelighedsopfattelse a la Matrix) falder fra hinanden efter de første tre kvarter, til fordel for en hjernedød actionfilm, med biljagter og store eksplosioner. Ok, det er vel, hvad man kan forvente af en Michael Bay sommer tjubang storfilm, men det er lidt synd, at et ok plot spildes i forbifarten. En mere gradvis afsløring af, hvad der står på spil, for hovedpersonerne, ville have trukket op. Sikkerheden på sådan et tophemmeligt sted er iø forbavsende sløset (plotdikteret, naturligvis).

ROXY MUSIC: GREATEST HITS *(juli 2012)*

Jeg ved ikke, hvorfor jeg i tidernes morgen (min grønne ungdom) blev hooked på Roxy Music. Måske fordi, jeg i første omgang bare syntes, at navnet lød cool (og det gør det jo - god marketingsstrategi der, mr. Ferry). Et af mine tidligste musikkøb var Avalon (1982) på kassettebånd. Lidt senere fulgt af Greatest hits (1977) på LP. LP'en er gået tabt, båndet har jeg endnu. Da jeg for nogle år siden vendte tilbagte til bandet opdagede jeg, at Greatest Hits ikke var udgivet på cd og min pladespiller var i mellemtiden kasseret. Nu har jeg genanskaffet albummet - på kassettebånd. GH holder totalt. Det er fra en tid, hvor en kunstners karriereopsamling som tommelfingerregel var kort og koncis, især hvis denne stadig var aktiv. Andre eksempler: Jimi Hendrix: Smash Hits (1968). Deep Purple: 24 Carat Purple (1975), ELO's Greatest Hits (1979), Thin Lizzy: Lizzy Killers (1981)...

CRY FOR LOVE *(juli 2012)*

Iggy Pop: Blah Blah Blah (1986) eller David Bowies bedste album fra de brogede midtfirsere, et, han dog ikke selv medvirker på. Han har "kun" produceret samt skrevet cirka halvdelen af materialet. Da meget af dette er "Bowie-agtigt" og da Iggy Pops sangstemme med lidt god vilje kan lyde som en grovere, dybere udgave af Bowies, er illusionen næsten fuldkommen. BBB har en forkætret status blandt Iggy fans den dag i dag (selv hader han det angivelig). Den genoplivede hans karriere, kunstnerisk og kommercielt, men den er unægtelig meget firserplastikglat. Totalt syntetisk lyd, med ethvert gran af naturlighed pint ud, alt druknet i rumklang, elektroniske trommer, keyboards helt fremme i lydbilledet osv. Langt fra vildmanden, kaosvæsnet Iggy. Som da også fulgte BBB op med et langt mere råt album, Instinct (1988). Men der er skam godt at hente på BBB. "Cry for Love" er en stenkold klassiker og så er det generelt rart at høre manden fokuseret, ædruelig, klar i mælet, med "lust for life" på ny.

A pocket in my rocket - og andre projekter

Et af mine seneste indfald er en separat bladrække med fællestitlen "Bibliotek Obskuriøst". Realistisk? Well...

Ud fra et rent praktisk synspunkt ligger der intet til hinder for et sådant projekt. Med den fornødne energi og tilstrækkelig med penge til at betale trykkeriet, kan *alt* lade sig gøre. Problemet er, at jeg også gerne vil have nogen til at læse resultatet. Og med "nogen" mener jeg "andre end mig selv". Så det her en slags fingeren i jorden med beskrivelse af tre konkrete udgivelser. Får jeg feedback (*obsblad@hotmail.com*) fra otte-ti af jer om, at det gad I da godt læse... og med "læse" mener jeg naturligvis "købe"... ja, så kører vi. Og med "vi" mener jeg... "jeg".

Omnibusbøgerne

Det første projekt er så langt, at jeg nok udgiver det under alle omstændigheder. Forarbejdet er gjort, jeg mangler "bare" at skrive et par essays og noter samt scanne en hulens masse bogforsider og læse korrektur på hele lortet.

Det drejer sig - som omtalt i nyhedsbrev nr. 1 - om en bibliografi for den gamle forlagsserie fra Carit Andersen, de såkaldte "omnibusbøger" - alle 148 af dem - plus lommebusser, svenske, norske og finske udgivelser plus det løse. En bibliografi er jo i sagens natur en temmelig tør affære, også selv jeg agter at peppe hæftet lidt op med personlige bemærkninger og billeder. Det er først og fremmest et stykke værktøj, til bogsamlere som jeg selv. Måske kan jeg få et par biblioteker til at bide på krogen, selvom jeg foretrækker at flyve under radaren, hvilket i øvrigt blivere sværere nu, efter at mit trykkeri har pligtafleveret nr. 14 og 15 til Det Kongelige Bibliotek; Obskuriøst er omsider blevet lyst i kuld og køn med egen ISSN kode. Det var vel uundgåeligt i længden.

Glemmebogen

Arbejdstitlen på et hæfte om mere eller mindre glemte børne og ungdomsbøger fra min opvækst. Jeg forestiller mig et slags katalogformat med store omslagsscan og kort, ledsagende tekst.

B&U litteratur skrevet og udgivet i halvfjerdserne har vist sig forbavsende svært at opdrive antikvarisk. Dette inklusiv genbrugsforretninger som Røde Kors og Kirkens Korshær samt online nostalgibutikker. Der er stort salg i retro, men så skal det være "rigtig" gammelt, altså fra mine bedsteforældres generation og ældre. Jeg tror aldrig, det bliver et problem at f.eks. opdrive en Tarzan bog herhjemme og Jan, Kim, Flemming, De 5 og alle de andre "uopslidelige" ser også til at klare sig fint, med deres millioner af genoptryk, et nyt for hvert årti, sådan cirka. Dette synes at have skabt en selvforstærkende effekt, hvor tilgængeligheden af alt andet end de kendte, er blevet sparsom og højst tilfældigt; de fine antikvariater er typisk kun interesseret i prestigetitler og selv genbrugsbutikkerne er i stadig højere grad begyndt at sortere efter, hvad der tager sig ud på hylden og rammer bredt - i det omfang branchen overhovedet gider modtage bøger mere.

Men "glemmer du, så husker Obskuriøst," som jeg skrev engang og det er lykkedes at opdrive en pæn stak - ikke så mange som håbet, desværre - af de bøger, jeg voksede op med. Som f.eks. science fiction og fantasytitler, genrer, det stod skralt til med i halvfjerdserne, hvor alt helst skulle være social og samfundsrelevant, hvilket også prægede de få genreting, der faktisk udkom. Der er langt til nutidens bibliotekshylder på børneafdelingen med læssevis af "fantasy", "dark romance", zombiesplattergys osv. Hvilket til gengæld betød, at mine skolekammerater og jeg havde fint styr på, hvad der var udgivet af titler.

Pocket in my rocket

Idéen til "Genlæsninger", en udgivelse, der samlet skulle se på den litteratur, jeg var vokset op med, viste sig som sagt at være en tand for luftig. Det er stadig et emne, jeg brænder for, men jeg vil nu i stedet sprede det over flere temahæfter. De glemte børnebøger er ét sådant tema. Så er der pocketbøgerne: billige romaner indenfor alt fra horror til humor. Familien havde sjældent råd til nyindkøb af bøger, så jeg voksede op med støvede arvestykker, aflagte bøger fra min fars arbejdskolleger eller mine skolekamemrater, antikvariatkøb, loppemarkedfund o.l.

Af disse holdt jeg nok mest af de små pocketbøger. Ofte gustne og "kulørte", bøger, som helst skulle læses i smug, da de ikke var beregnet på mig. Lange dage i sommerhuset, hvor der intet var at lave, ingen impulser udefra og jeg læste og genlæste, hvad der lå på reolen, i papkasser og skabe, indtil bøgerne var blevet gamle venner som jeg nød at gense hvert år, helt uanset deres litterære værdi eller mangel på samme. Sådan en regnvåd sommer, hvor jeg ligeså godt kunne have siddet i en måneraket. Jeg elsker stadig "min" Larry Kent og "min" Hank Janson, men har svært ved at overføre kærligheden til nyere anskaffelser, hvorfor mine forsøg på at samle den slags serier næsten altid strander, når den første bølge af nostalgi har lagt sig.

Lois & Clark & jeg

Jeg omtalte tv-serien "Lois & Clark: The New Adventures of Superman" ganske kort i Obskuriøst nr. 13. På det tidspunkt havde jeg ganske vist heller ikke andet end nogle tågede, 17-18 år gamle erindringer at støtte mig til.

Fire indkøbte dvd sæsonbokse senere og jeg er blevet en lille smule klogere på serien - og måske også en lille smule dummere. Sådan føltes det i hvert tilfælde, efter at have været nået igennem sæson 4. Jeg havde figurativt blødt, om ikke for mit land, så i det mindste for mine læsere. Men nu foregriber jeg begivenhedernes gang.

Det var kedsomhed, der fik mig til at gense serien. Kedsomhed eller trangen til at se noget "nyt", hvilket vel kan komme ud på et. Jeg havde tilbragt nogle år med at samle og se diverse tegnefilmshows med superhelte, primært indenfor DC universet, og var nået dertil, hvor jeg ikke kunne finde på mere at samle, men stadig hungrede efter et fix. Hvad med live action? Jeg var brændt ud mht Superman filmene, Batman filmene lod mig kolde og Adam West tv-serien... well, jeg havde købt den første sæson separat og til min overraskelse ikke helt kunne genfinde begejstringen - jeg syntes pludselig, at afsnittene var langtrukne og at den totale mangel på kontinuitet gjorde mig ligeglad med personerne. Neden under charmen, farveladen og de spøjse påfund var der... intet. (Måske er jeg for hård her og bør give serien en ny chance. Jeg vender tilbage til "Batman" i et kommende blad.)

Jeg kom i tanke om at have set en Superboy serie ("The Adventures of Superboy", 1988-92) i slutfirserne og at den havde været dårlig. "Lois & Clark", vist på TV2, juni 1995 til august 1997 og igen i efteråret 2000, stod som sagt i uklar erindring, men de fire sæsoner (1993-97) kunne fås svinebilligt på dvd hos den engelske afdeling af amazon, så... hvorfor ikke.

Det er en meget hyggelig og tryg serie, ren comfort food. "Lois & Clark" henvender sig til Middelamerika, dvs. et familiepublikum, nok især husmødre (sorry), og er fuld af fede stereotyper. Den balancerer, lidt usikkert, i tonen mellem at tale for kvinders ligestilling (Lois Lane som den moderne karrierekvinde) og samtidig gøre lidt grin med kvinder der vil realisere sig selv med aftenskolekurser i kunst og psykologi. Visuelt byder serien på en blanding af retro og tidsvarende teknologi (dvs. tidssvarende for 20 år siden). Kvaliteten af special effects varierer, men er generelt ok.

Rollebesætningen: John Shea er god som Lex Luthor, forbryder og forretningsmand uden sjæl. Lane Smith er pragtfuld som Perry White, perfekt ramt, selvom jeg godt kunne have undværet den gode redaktørs Elvis-fetisch, en joke, der hurtig bliver slidt. Terri Hatcher lægger fint ud som Lois Lane, nuttet *og* med ben i næsen, men får et katastrofalt frisureskift i sæson 3 og dropper samtidig et fikst dress til fordel for et af de der femi-powersuits med vat i skulderen som jeg troede kun hørte firserne til. Hun bliver også tynd og hærget at se på - og afspejler dermed seriens afmatning. Kvaliteten daler støt gennem sæson 3 og sæson 4 bør kun ses af hårde fans. En uventet koloni af overlevende kryptonborgere er en plotudvikling som går helt, helt galt...

Serien står og falder i sagens natur med Dean Cain og han er faktisk fin som Clark Kent, let kejtet uden at virke totalt håbløs. Til gengæld optræder han for fersk, ja, for *Clarksk* som Superman. Han mangler helt den fornødne autoritet i såvel replik og kropssprog. Ok, "Lois & Clark" tager udgangspunkt i starten af karrieren og med fokus fra start til slut på romancen mellem Lois og Clark; superheltedramaet er ofte marginaliseret til at vor helt kun optræder i kostume ganske kort pr. afsnit. Men alligevel.

Eddie Jones og K. Callan var ok som hhv. Jonathan og Martha Kent, om end de nok pendler lidt for ofte mellem Smallville og Metropolis. Eneste seriøse rollebommert var udskiftningen af Michael Landes med Justin Whalin som Jimmy Olsen mellem sæson 1 og 2. Landes var både sympatisk og tro overfor tegneseriens figur, hvor Walin spiller en selvfed computernørd, der kan hacke sig ind overalt - seriens svar på Wesley Crusher!

Vurdering: "Lois & Clark" holder ikke hele vejen igennem og har for lidt action til at kunne tilfredsstille en drengerøv, men i hvert tilfælde sæson 1-2 er god supersæbe, med et drys af nostalgi.

Obskuriøst

NYHEDS~~RØV~~BREV NR. 3/2015

Nu er det jul og *Obskuriøst* (frit efter et længst glemt radikalt valgslogan). Julen står for tradition og status quo, men intet forbliver statisk i det lange løb. Traditioner ændrer sig. Se nu bare den redaktionelle kurs for herværende fanzine.

Jeg oplevede for nylig et af mine tilbagevendende anfald af frustationer over bladet. En god ven som ofte har måtte lægge indboks til mine jeremiader påpegede engang, i en lignende situation, at det jo var mit blad og at jeg kunne skrive “røv” på alle siderne, hvis det var det, jeg ville. Jeg svarede ironisk, at det nok var lidt sent at genoplive dadaismen (og tænkte samtidig ved mig selv, at det måske netop var det, jeg havde gjort, fra tid til anden, altså skrevet “røv” ud over det hele, blot med flere og finere ord), men jeg forstod naturligvis min vens pointe. Som fanzineudgiver er man helt sin egen herre.

Baggrunden for mit nylige anfald var, at jeg sad og svedte over *Obskuriøst* nr. 16. Jeg havde givet bladet titlen “*Tidens gang i tv-land*” og ideen var at afrunde indeksprojektet som havde kørt over en del numre allerede, med en artikel om dansk licens-tv 1997-2000. Men jeg kunne ikke finde på noget at fortælle. Benarbejdet var overstået: affotografering af tv-oversigter i gamle aviser, genrerelevante film og serier noteret, dvd’er fundet frem fra gemmerne, flere indkøbt osv. Jeg er altid fyr og flamme i researchfasen. Når der så skal skrives for alvor, bliver det straks mere vanskeligt.

“Vanskeligt” kunne ikke gøre det, denne gang. Jeg havde måtte opgive en Christopher Lee mindeartikel, med spotlight på udvalgte titler, til nr. 15, af samme grund: Intet på hjerte. (For en garvet filmsamler og fanzine-skribent, der var startet som indædt Hammer entusiast, var dette en overmåde bizar situation.)

Og så huskede jeg min vens ord: Det er jo dit blad. Ja, jeg kæmpede med et selvskabt problem. At lukke bladet, faldt mig ikke ind. Men hvorfor ikke bare droppe at skrive om film, hvis det var sådan en belastning? Men ville det så stadig være *Obskuriøst*? Tja, behøvede det?

Jeg havde tidligere leget med tanken om forandring. Som f.eks. *Digital Bitch*, en idé fra 2003 om lutter dvd anmeldelser (der ligger et forsideudkast). *Søbo Rustik*, en idé af nyere dato: en joke udgivelse, med brølende traktor på forsiden og sloganet *“Træt af København? Læs Søbo Rustik - skrevet af folk, der kan skelne byg fra rug så vel som gris fra ko!”*

Eller *Bibliotek Obskuriøst*, en sideordnet række skitseret i nyhedsbrev nr. 2 (september 2015). Hvis jeg nu, i stedet for to bladrækker, simpelthen lod film være film, til fordel for bøgerne og så tog den derfra?

Der lå tre planer for et bogtema på bordet. Jeg valgte det tema som føltes mest oplagt, nemlig kulørte billigbøger; de to andre, hhv. børnebøger og en bibliografi, ville være for nørdede til en relancering af bladet.

Relancering? *“Ja, tja, bum bum, bum”* (Niels Helveg-Petersen, 1987). Til det sidste vaklede jeg mellem at kalde den aktuelle udgivelse for *Obskuriøst* nr. 16 eller *Bibliotek Obskuriøst* nr. 1. Det endte med slet og ret *Bibliotek Obskuriøst* - uden nummerering. Måske er bladet et one-shot, måske en ny start, måske en tænkepause. Vi får at se.

Bibliotek Obskuriøst blev afleveret til trykkeriet den 22. december. Imens arbejdet stod på, levede jeg nærmest i en boble. Nu har jeg kigget på resultatet med friske øjne. Det er sgu okay. Hovedartiklen er ganske vist blevet mere personlig og selvbiografisk end planlagt. Det skyldes, at jeg valgte at arrangere kapitlerne kronologisk fremadskridende, for at kunne spinde en samlet fortælling over tilbageblikket på bøgerne. Og når man så sidder der i den sene nattetime, overtræt, ladet med kaffe og tobak, og tænker... associerer... så kommer der nogle ting med, man ikke havde forventet af sig selv.

Med hensyn til forfatter og værkomtaler, må jeg minde om, at jeg blot er en glad amatør. På mine gode dage, i hvert tilfælde. Handlingsreferater kan enhver finde på nettet og analyserne overlader jeg til de professionelle. Hvis jeg alligevel har gjort enkelte tilløb, beder jeg ydmygt om læserens overbærenhed.

Egentlig skulle fotografiet på side 2 have været et still fra rulletekstsekvensen af *The Incredible Hulk* tv-serien, der, hvor Bill Bixby trasker ud ad landevejen, til tonerne af *Lonely Man*, men jeg kunne ikke finde noget på nettet i god kvalitet. I stedet blev det et foto, jeg tilfældigvis havde liggende, af en vej ud for Svebølle.

Henrik Larsen
Jyderup
26. december 2015

Tilføjelse, 29. december 2015:

Motörhead frontmand *Lemmy Kilmister* er død, 70 år gammel. Et stort navn fra en storslået musikalsk epoke, heavy rockens, er gået bort. Min personlige Motörhead samling er yderst kompakt, på én gang pragmatisk og nostalgisk: Den essentielle opsamling *No Remorse* (1984) og albummet *Orgasmatron* (1986). Begge var aktuelle udgivelser i min ungdom. Ak ja, skønt firserne har været forbi længe, er det stadig den tids musik, jeg lytter mest til. Lemmys død minder mig om dette forhold på ny.

OM OMSLAG - ET LILLE APPENDIKS TIL BIBLIOTEK OBSKURIØST

Som nævnt i indledningen til *A Pocket in My Rocket*, var det ikke nemt at skaffe gengivelser af bogomslag til at illustrere kapitlerne. I hvert tilfælde ikke, hvis det skulle være de helt rigtige vintage udgaver -og det skulle det.

Der var tilfælde, hvor jeg slet og ret måtte opgive. *Døden med maske* af Richard Lockridge (Fremad 1973, orig. *Twice Retired*, 1970, oversat af Karina Windfeld-Hansen) er uopdrivelig antikvarisk og findes kun opstillet ét eneste sted til udlån i hele Danmark, nemlig på Depotbiblioteket. Som det fremgår ovenfor, har dette bibliotek en højst irriterende mærkningspolitik. Jeg kunne selvfølgelig have forsøgt mig på Det Kongelige og fået forsiden fotokopieret eller lignende, men må indrømme, at jeg ikke orkede besværet for en bog, der alligevel viste sig at være ret ligegyldig. Jeg havde læst bogen engang i firserne og husket den for forsidens makabre grisemaske; indholdet var desværre noget banalt knald.

Jeg bringer heller ingen illustration i forbindelse med min omtale af Carlos Castanedas forfatterskab i kapitlet *Fritidslæsning i studietiden*. Det skyldes nu, at de fleste af de gamle bøger på dansk er i et aflangt format, jeg ikke kunne indpasse sammen med det øvrige forsidemateriale. Nok har jeg trimmet kanterne af visse forsider i bladet, men der er trods alt grænser for, hvor meget jeg vil amputere. Og en af de få Castanada titler i et mere normalt format... well, så meget for at benytte *Rejsen til Ixtlan, samtaler med Don Juan* (Rhodos 1973, orig. *Journey to Ixtlan, The Lessons of Don Juan*, 1972, oversat af Niels Brunse), kære venner inde på Depotbiblioteket!

Det er i øvrigt cool at kunne sidde hjemme og udvælge den og den udgave til hjemlån fra *bibliotek.dk*, men jeg fik næsten konsekvent en forkert. *Terningemanden* f.eks. ankom først i et nyt genoptryk og da jeg omsider modtog den korrekte udgave, var det et eksemplar fra Depotbiblioteket, med deres obligatoriske hærværk. ARGH! Heldigvis kom Thomas Winther til hjælp med et scan. I et andet tilfælde tænkte jeg, efterhånden træt af problemet, *"okay, det bliver på den hårde måde, pengene på bordet"* og bestilte Edgar Allan Poe samlingen *Hemmeligheds-fulde fortællinger* fra et sjællandsk antikvariat, hvis navn ikke fortjener at blive nævnt, for bogen viste sig at have en grim skade! Gik så alligevel biblioteksvejen... og her var problemet til en afveksling *ikke* stregkodning, men en indbinding, der maskerede for meget af den originale forside. Thomas måtte fyre op for sin scanner nok en gang.

Jeg har illustreret min artikel med 56 bogforsider og undervejs fravalgt ca. samme antal. En hård proces (helt fraregnet de tekniske udfordringer) og der er et par fravalg, jeg fortryder. Det vil der altid være.

Aarets juleand:

Kaptajn Skraps hemmelighedsfulde skude

- en mindre kendt historie af Carl Barks

Da jeg forleden ville rydde lidt op i bunkerne af bøger og hæfter, fandt jeg noget uventet, nederst i en stak. *Anders And & Co.* nr. 1, 5. januar 1965. Hvad lavede et 51 år gammelt blad der? Jeg opbevarer mine andeblade i et bestemt skab. Måske et senere tilkøb, jeg havde glemt alt om igen?

Nej. Det viste sig at være et hængeparti fra *Obskuriøst* nr. 14, hvor jeg, som nogle læsere vil erindre, havde fortalt om mine favorithistorier fra *Anders And* 1968-78, i artiklen *"Anders And & Co. minus Barks (næsten)"*. Vinklen var, at Carl Barks (som jeg bestemt holder af) ikke var den eneste grund til at læse bladet dengang. Jeg listede bl.a. en masse Paul Murry historier med Mickey Mouse og Fedtmule. Barks sneg så ind alligevel (til min egen overraskelse), via nogle Grønspætte historier, han havde skrevet, men ikke selv tegnet. Men faktisk havde det været planen, huskede jeg nu, også at inkludere en "rigtig" Barks historie, en obskuriøs en af slagsen, naturligvis, som imidlertid endte med at udgå pga. pladsmangel.

Kaptajn Skraps hemmelighedsfulde skude (orig. *Cap'n Blight's Mystery Ship*, 1963) var en historie, jeg faldt over ved et tilfælde, dengang jeg for nogle år siden aktivt samlede AA blade. Jeg så straks, at 1. det var en Barks og 2. en af hans mere usædvanlige. Og ikke bare usædvanlig som *Jul i pengeløse*, hvor man, oh skræk og forargelse, får et glimt af byens fattige indbyggere. Nej, jeg tænker på Anders And som frådende pyroman eller offer for en voodoo forbandelse. Sådan en slags.

Historien begynder med at Anders og ungerne driver den af nede ved Andeby havn. Ungerne leger, at de bliver shanghajet af en fordrukken kaptajn som tvinger dem til at spise muggen øllebrød med klumper, indtil Anders belærer dem: *"Hør - I følger vist ikke rigtig med tiden, unger! I vore dage bliver man ikke shanghajet, og et medlem af sømændenes fagforbund drømmer ikke om at spise muggen øllebrød!"*

Kort efter bliver ænderne så faktisk shanghajet! Deres shanghajer, den fæle kaptajn Skrap, er våbensmugler og revolutionær, med lasten fuld af bomber, granater og geværer (skibet hedder, for at det ikke skal være løgn, *Den drivende Mine)*. Skrap lever hurtigt op til sit navn; da Anders protesterer over forholdene bliver han resolut smidt overbord. *"Det kom faktisk bag på mig, at han mente det så alvorligt!"*, indrømmer Anders, mens han svømmer for livet.

Nå, han bliver fisket op og ænderne må nu knokle deres halefjer i laser for kaptajnen. Eneste ret på menuen er, jeps, muggen øllebrød med klumper i. Retten er endda farvet grøn i den danske udgave.

Smuglernes modpart, repræsenteret af et udsendt krigsskrib fra republikken *San Bananador*, viser sig at være lige så kradsbørstig. *"Overgiv jer, I oprørerer! Længe leve præsidenten!"* Det er kun med nød og næppe, at ænderne slipper levende fra dette eventyr.

Barks har begået en (ikke særlig nuanceret) satire, tydligvis inspireret af de politiske omvæltninger i Latinamerika, filtreret gennem, hvad han måtte have læst af aviser og blade. Med dens hentydninger til drukkenskab, fagforeninger, revolution og diktatur (well, *banan*republik), for ikke at tale om klare mordforsøg, en udpræget "voksen" affære.

Kaptajn Skraps hemmelighedsfulde skude blev angivelig sortlistet af den internationale Disney koncern i 70erne mht genoptryk. På dansk finder man kun historien én gang senere, i *Carl Barks' Samlede Værker*, bind 26 (Egmont, 2007).

GUDER OG HELTE - OG STARGATE

I *Stargate* fik konspirationsteoretikerne omsider deres dag i solen. Guderne kom virkelig fra rummet. Ganske vist nogle tarvelige snydeguder - man skulle jo nødig vække anstød.

Jeg tilbragte en stor del af foråret 2015 med at affotografere tv-oversigter i gamle aviser, til fremtidige bladprojekter (så som det p.t. skrinlagte *Obskuriøst* nr. 16). Det er altid spændende, hvad man kan blive mindet om. En titel, jeg f.eks. ikke havde tænkt på i mange år, dukkede nu op på sort og hvidt: TV2s transmission af biograffilmen *Stargate* (orig. 1994, vist søndag 15. marts 1998, kl. 20.00).

Filmen havde ladet mig kold dengang, men nu kom jeg til at tænke på, om der mon skulle være noget ved den affødte tv-serie, *Stargate SG-1* (1997-2007, plus senere spin-off serier). Jeg kendte lidt til serien, havde læst og lyttet til, hvad andre mente om den, gennem årene, selvom det var flygtigt, hvad jeg egentlig kunne huske af det. Vistnok også set et halvt afsnit her og der, på en af reklamekanalerne og nysgerrigt betragtet reolhylden med vhsbånd i den lokale *Video Netto*. Det var dengang, man skulle hoste op med en mindre formue for at få lov at følge sin yndlingsserie - *Star Trek*, *Doctor Who*, *Stargate*, *Red Dwarf* osv. Serier som typisk blev udsendt i små samlebidder ad gangen, med to, max. tre afsnit på et videobånd. Udgivernes grådighed blev mere end matchet af Video Nettos, med importbåndpriser på 179-199 kroner stykket. Dertil kom, at sådan en vhs-samling jo fyldte ad helvede til.

Godt, at jeg befandt mig i 2015 nu, ikke 1995! En hurtig søgning på *amazon.co.uk* afslørede, at man kunne købe de efterhånden aldrende dvd sæsonsæt for en meget billig penge. Nogle sæsoner manglede engelske undertekster, men det var stadig bedre end vhs. Jeg endte med at at bestille sæson 1-8, for knap 350 kroner samlet, inklusiv porto. Så var det bare at vente.

Sæsonerne ankom i skrupforkert rækkefølge som den slags altid gør. Nu kaldte jeg dem sæsonsæt før, men strengt taget var det, jeg købte, blot opsamlinger af en fortløbende serie, med en håndfuld afsnit pr. dvd og fem-seks dvd'er pr. sæson. *Fuldstændig som i vhs dagene*. Noget, jeg også har set andre serier praktisere, dog i lighed med *Stargate SG-1* udgivelserne mest i dvd mediets barndom.

Hvad mener jeg så om serien? Tja. Præmisset i *Stargate* universet er, at von Däniken og de andre fantaster havde ret: Guderne kom fra rummet og hjalp med at bygge pyramiderne og en hel masse andre ting. Men de var nogle lorteguder uden ægte gudemagt, en parasitær race af slanger, der, takket være avanceret teknologi, tyvstjålet fra en langt højerestående race (der selv havde arvet den), kunne undertvinge andre folkeslag og planeter militært og selv leve næsten evigt. Parasitterne kalder sig *Goa'uld* (et klumpet ord som alle i serien anvender, hvilket jeg ikke fatter, jeg mener, fjenden i en krig plejer hurtigt at få et mundret og gerne nedladende og racistisk øgenavn som *"Jerry"*, *"Gook"*, *"Charlie"* osv.) De er stereotypt onde, uden dybde. Og hvad deres udseende angår...

Jeg er dødtræt af aliens, der ser ud præcis ligesom mennesker! Altså bortset fra skinnende øjne, *flanger* effekt på stemmen, evt. ekstra rynker på næseroden eller spidse øren. Det var det som fik mig til at tænde af på remaket af *Battlestar Galactica* (ud over grimdark post-9/11 atmosfæren). Giv mig skramlende, glinsende robotter, der messer *"By your command!"*, anyday. På samme måde med *Stargate*: Giv mig rigtige ægyptiske guder, intimiderende *fremmede*, uudgrundelige, som hos Enki Bilal i hans *Nikopol* trilogi (og filmatiseringen, *Immortel, ad vitam* fra 2004), i stedet for disse dovne, forkælede fotomodel-typer. Men det ville vel vække et ramaskrig hos repræsentanterne for vores herværende religioner (ingen nævnt, ingen glemt). Hvilket plejer at være dårligt for seertallet.

Skønt skurkene skuffer, er *Stargate SG-1* udmærket underholdning, skåret efter cirka samme model som *Star Trek*. SG-1 er et hold af soldater og videnskabsfolk som rejser fra planet til planet og rager kastanjerne ud af ilden for andre og dem selv. Go'e gamle USA (serien er produceret i Canada). Serien kører efter en fast formel, uden større udsving. Ren comfort food. Richard Dean Anderson (*MacGyver*!) er det store trækplaster, hans oberst Jack O'Neill seriens hjerte, a la Patrick Steward-effekten. Dog med en forskel: Hvor Steward ofte må bære et helt afsnit alene, fungerer *Stargate* faktisk som skuespilensemble. Det er Dean Andersons naturlige *charme*, der løfter niveauet det bette nøk ekstra.

Nu venter jeg bare på, at nogen laver det uundgåelige (tegneserie?) cross-over mellem *Stargate* og *Nikopol* universet. Horus, den gale gud, vil tvære de der slangegutter ud, på stedet.

Obskuriøst

NYHEDSBREV NR. 4/VINTER 2016

Bibliotek Obskuriøst er forsinket i trykken, men det er okay, så bruger jeg ventetiden til at lave et nyhedsbrev. Det har jeg allerede gjort? Pokkers. Nogle ekstra sider, da. Nå, nej, vi er i 2016 nu; det ville være snyd. Jamen så laver jeg da bare et nyt!

Godt nytår til alle. *Nyhedsbrev nr. 3* var overvejende af tilbageskuende karakter, om redaktørens sædvanlige kvaler med at få et blad på gaden. Ikke så meget et nyhedsbrev som en alternativ leder eller forsvarstale, hvis vi nu skal se strengt på formen. *Dette* nyhedsbrev, skrevet i de første friske dage af 2016, stadig med lugten af ny bil hængende i luften (eller er det mon redaktørens pibetobak, jeg har af nysgerrighed anskaffet en pakke *Hvid Orlik*) handler udelukkende om fremtiden. Nærmere betegnet planer for fremtidige numre og så står det læsere af ældre nyhedsbreve frit for at ryste på hovedet ad redaktørens vægelsind og mentale overspring...

Forudsat, at *A Pocket in My Rocket* får en bare nogenlunde hæderlig modtagelse, er det planen indenfor 2016-18 at udgive to hæfter mere i samme række: *Bibliotek Obskuriøst: Omnibusbøgerne - en kommenteret bibliografi* og *Bibliotek Obskuriøst: Glemmebogen og andre bøger*. Førstnævnte giver sig selv, det er en bibliografi. Jeg har samlet forlagsserien fra Carit Andersen gennem en del tid. Der er ca. 150 titler i det hele og jeg ejer vel en 80 stykker. Ikke alt er lige spændende, men *Spøgelseshistorier fra hele verden*, *Nye spøgelseshistorier* og *Historier fra andre verdener* er værker som bør stå hos enhver dansk genrefan.

Glemmebogen skal handle om de børne og ungdomsbøger, jeg voksede op med gennem halvfjerdserne og ind i de tidlige firsere. Mest bøger indenfor de fantastiske genrer (eventyr, fantasy, magisk realisme, science fiction, gys) og titler, der, i hvert tilfælde herhjemme, er gået i, ja, glemmebogen. Jeg vil godt understrege, at det ikke er noget forsøg på at kortlægge de mest obskuriøse titler fra dengang *som sådan*, da jeg, i genbrugsbutikker og antikvariater, er stødt på mig ubekendte bøger fra tiden som sagtens kan være mere mærkværdige end noget, jeg selv har læst.

Noget af det er skam slet ikke obskuriøst. Visse klassiske værker var uomgængelige, bl.a. for kontekstens skyld. Det går jo f.eks. ikke an at fortælle om sørøverhistorier uden at referere *Skatteøen*. Eller (proto)fantasy, uden at berøre Astrid Lindgren og Tolkien. Apropos denne genre, har jeg undervejs i forløbet opdaget Maria Gripes forfatterskab, der vel ikke kan betegnes som obskuriøst (selvom mange af bøgerne er uopdrivelige i dansk oversættelse nu om dage), men af en eller anden grund fløj totalt under min radar i folkeskolen. Jeg har også set på værker, ældre end jeg selv, bl.a. en tekst om jagten på den helt "rigtige" udgave af *Frændeløs*. Anmeldelsen af *Rasmus Klump - De samlede eventyr* ender muligvis også her, med mindre, jeg udgiver et temahæfte dedikeret til tegneserier (ingen arbejdstitel p.t.).

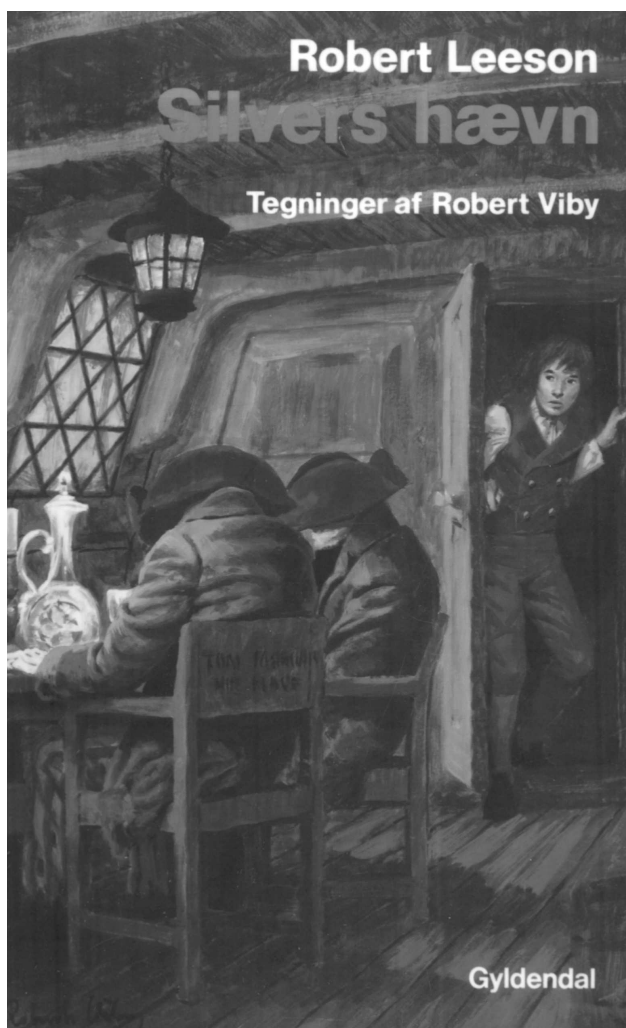
Disse hæfter vil i øvrigt være åbne udgivelser i den forstand, at materiale fra andre er velkomment, så længe, det er relateret til bøger, jvf. gæsteskribenterne i *A Pocket in My Rocket*.

Derudover er der stadig *Obskuriøst nr. 16* om senhalvfemsernes licens-tv samt diverse hængepartier og *Obskuriøst nr. 17* om dansk og svensk tv 1970-79. Jeg har ingen aktuelle planer om flere filmblade, men disse to skulle nu nok også kunne holde mig beskæftiget et stykke tid. Et par nyhedsbreve mere bliver det vel også til over de næste år.

I genbrugsafdelingen påtænker jeg et nyt oplag af *Obskuriøst nr. 1*, dels af hensyn til Det Kongelige Bibliotek som sidste efterår modtog det meste af bagkataloget - men ikke alt, dels som markering af, at bladet i 2016 har været på gaden i femten år. Yeah, *Obskuriøst* må vel efterhånden siges at have stået distancen. Endelig leger jeg med tanken om et redigeret udvalg af de mange flyveblade og nyhedsbreve gennem herværende fanzines historie. Det er naturligvis enormt nørdet og måske holder disse sarte småtryk ikke til, figurlig talt, at blive sat i glas og ramme, skrevet som de fleste var, i farten, og som statements, snarere end noget for eftertiden. På den anden side et hyggeligt lille botanisk projekt at nusse med. Vi får at se.

Henrik Larsen
Jyderup
6. januar 2016

P.S. Jeg sad tidligere i dag og kiggede de gamle blade igennem efter ideer til opfølgningsartikler, da jeg gjorde en uheldig opdagelse. Jeg har plagieret mig selv! Det drejer sig om teksten *Da Sherlock Holmes kom til Søften*, tilbage i *Obskuriøst nr. 7/8* (2004). Nogle af passagerne ligger meget tæt op ad tilsvarende i *Bibliotek Obskuriøst* kapitlerne *Fra Baker Street til Mars* og *Et tre pibers problem* (2015). Plagiatet er sket ubevidst og uforvarende, da jeg rent ud sagt havde glemt alt om teksten (troede jeg altså). Men alligevel. Tænk nu, hvis det havde været en teologisk PhD afhandling.

MOSTLY WANTED

Jeg har længe opereret med diverse ønskelister over bøger, jeg ligesom "mangler". Sådan er det at være samler. 2015 var på mange måder et lorteår. Danmark fik en kulsort regering og på det personlige plan mistede jeg to katte, men som en lille trøst lykkedes det mig, med hjælp fra gode venner og bekendte, at lukke nogle vigtige huller i samlingen.

Samtidig dæmrede det, at jeg måske ikke *behøvede* at opkøbe alt fra fortiden. Mange af de titler, jeg forsøgte at hive hjem i 2015, var med henblik på omtale og illustration i *Bibliotek Obskuriøst*. Bøger, jeg ikke havde læst i 30 år eller mere. Nogle af dem viste sig at være på det jævne og andre, tja, førsteudgavefanatisme kan også drives for vidt. Jeg har mht. de kommende projekter valgt at skrue lidt ned for blusset, ikke mindst fordi, der faktisk ligger rigelig på bordet at arbejde med. Alligevel er der nogle must haves som hermed gives videre, i håb om, at nogen derude kan være behjælpelig.

Viggo Madsen udgav en fornøjelig ungdomsserie, *Detektivklubben*, som del af Høsts forlagsrække *Junior-Krimi*, i min barndom. Den skilte sig ud fra det meste andet af sin slags, ved ikke at være overdrevent pædagogisk korrekt. Samtlige omslag var illustreret af Jørgen Mogensen, med figurer, der så ud som, de var undsluppet fra hans *Poeten og Lillemor* univers. Jeg har et enkelt bind, *Detektivklubben På ferie* (1972), men mangler:

Detektivklubben på sporet (1971)
Detektivklubben på arbejde (1974)
Detektivklubben på pletten (1975)
Detektivklubben på farten (1976)
Detektivklubben på spring (1977)
Detektivklubben på vildspor (1978)
Detektivklubben på dybt vand (1980)

George Johanssons økologiske firserrumsaga *Universets skæbne* (*Universums öde*) var temmelig politisk. Ved den svenske genudgivelse et årti senere udelod forfatteren bind to af de oprindelige fem, med henvisning til holdinger, han ikke længere kunne stå inde for. Tja, ham om det. I mine øjne gør dette i hvert tilfælde det pågældende bind (*Planetjagten*) til et kuriøst samlerobjekt. De danske udgaver er ikke til at stampe op ad jorden. I skrivende stund mangler jeg fortsat *På ukendt planet* (Sesam 1983, orig. *På okänd planet*, 1982, oversat af Arne Herløv Petersen, bind 3 af 5) og *Datamaternes død* (Sesam 1984, orig. *Datorernas död*, 1983, oversat af Arne Herløv Petersen, bind 4 af 5).

Jeg mangler også bind 1 af Maria Gripes børnebog med fantasy-undertoner, *Skarnbassen flyver i skumringen...* (Branner & Korch 1980, orig. *Tordyveln flyger i skymningen ...*, 1978, oversat af Ellen Kirk), men har ironisk nok bind 2.

Silvers hævn (Gyldendal 1980, orig. *Silver's Revenge*, 1978, oversat af Rose-Marie Tvermoes), Robert Leesons uofficielle fortsættelse af *Skatteøen*, synes totalt uopdrivelig. Omslaget er tilrettelagt i samme karakteristiske stil som forlagsserien *Gyldendals udødelige ungdomsbøger* og hver gang, jeg øjner nogle af disse i en genbrugsbutik, leder jeg febrilsk... indtil videre uden held. Og sådan kunne jeg blive ved.

Obskuriøst

NYHEDSBREV NR. 5/MARTS 2016

Dette nyhedsbrev er, til en afveksling, hverken en forsvarstale for et nys udkommet blad eller tanker om de som en gang skal komme, men en status over det, jeg arbejder på, her og nu. Ja, det drejer sig om et nyt nummer af *Bibliotek Obskuriøst*.

Jeg omtalte projektet i nyhedsbrev nr. 4, vinter 2016: Et hæfte om de børne og ungdomsbøger, jeg voksede op med, mest indenfor de fantastiske genrer (fantasy, gys, science fiction).

Arbejdstitlen var dengang *Glemmebogen*, men er siden ændret til *Barndommens små oaser* (frit efter C.V. Jørgensen) og det som startede som en rent personlig erindringstekst a la *Bibliotek Obskuriøst: A Pocket in My Rocket* har fået et mere ambitiøst fokus, nemlig hele den fantastiske litteratur for børn og unge i Danmark 1965-1985. (Egentlig skulle det kun have været 1967-82, det vil sige, fra mit fødeår til det år, jeg afsluttede folkeskolens 10. klasse. Men da jeg først havde anskaffet det relevante kildemateriale - helt præcis *Dansk bogfortegnelse*, systematisk del, skønlitteratur - indså jeg, at det ville være dumt ikke at udnytte dette fuldt ud. Især fordi, der gemte sig nogle interessante titler på den anden side af mine selvpåførte begrænsninger!)

Det er sjovt at gøre tingene på den hårde måde. Jeg har siddet og gennemgået samtlige lister i *Dansk bogfortegnelse*, over udgivelser af børnelitteratur, sorteret efter ophavslande. Nej, metoden er ikke perfekt. Jeg noterede titler og forfatternavne, jeg genkendte eller som jeg fandt lovende, for så senere at slå efter i netdatabaser som bibliotek.dk og rex.kb.dk. Danske titler kan være vildledende eller intetsigende, så jeg spildte en del kræfter på ligegyldigheder og har utvivlsomt overset et tilsvarende antal. Jeg opdagede også, ved et rent tilfælde (havde glemt alt om serien, indtil jeg stødte på en reference, i anden sammenhæng), at T.H. Whites Kong Arthur bøger, udgivet på Bogan 1980-83, slet ikke er optaget i bogfortegnelsen. Hvilket rejser spørgsmålet om, hvad der eventuelt ellers kan mangle.

Som sagt ville jeg oprindelig blot have sat spot på min yndlingslæsning fra dengang a la *A Pocket in My Rocket*, hvor jeg havde fortalt om underlødige billigbøger og den slags. Egentlig troede jeg - en smule indbildsk, måske - at den håndfuld fantastiske titler, jeg læste som barn, stort set var det. Jeg huskede 70erne som en kulturelt betongrå periode - måske en kliché, men helt løgn er det jo ikke - og at de "interessante" bøger som skolebiblioteket og folkebibliotekets børneafdeling tilbød var få. Hvis der var mere, måtte det være titler, jeg havde glemt i de mellemliggende år. Ja, når jeg overhovedet gik i lag med bogfortegnelserne, var det reelt en fisketur - jeg regnede ikke med at finde noget særligt. Vel, jeg blev glædelig overrasket.

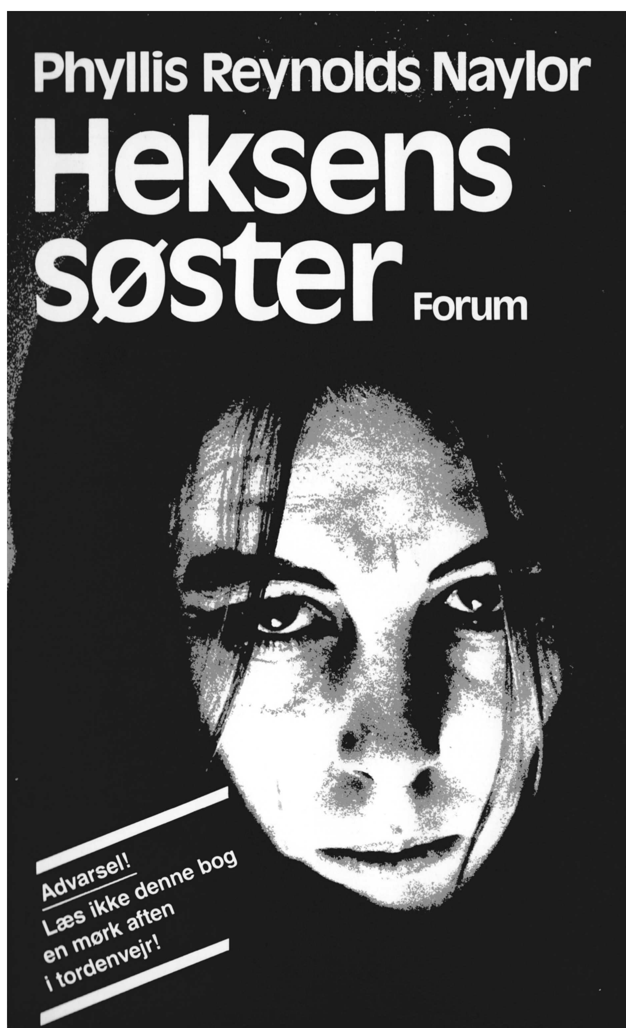
Indrømmet, det stod sløjt til med science fiction og horror frem til cirka 1979, men fantasy, eller bøger som i dag nok kunne henføres under denne kategori, var en anden historie. I hvert tilfælde, når jeg inkluderede udenlandske forfattere. Sagen er den, at mens de danske forfattere af bøger til børn og unge stort set fulgte de politisk-pædagogiske paroler og skrev om hverdagsproblemer og konflikter, nogle skarpere vinklet mod samfundskritik end andre, så sivede der til stadighed udenlandsk litteratur fra især England og USA gennem hegnet, af mere eller mindre fantastisk karakter. Selv 1973-1975, den ubetinget "hårdeste" del af årtiet. Bevares, der var Bjarne Reuter herhjemme og måske to, tre andre, men det ville blive en forbandet kort liste og læseren kunne strengt taget nøjes med at anskaffe sig Torben Weinreichs udmærkede forfatterportræt *Fra Reuters verden* (Branner og Korch, 1992).

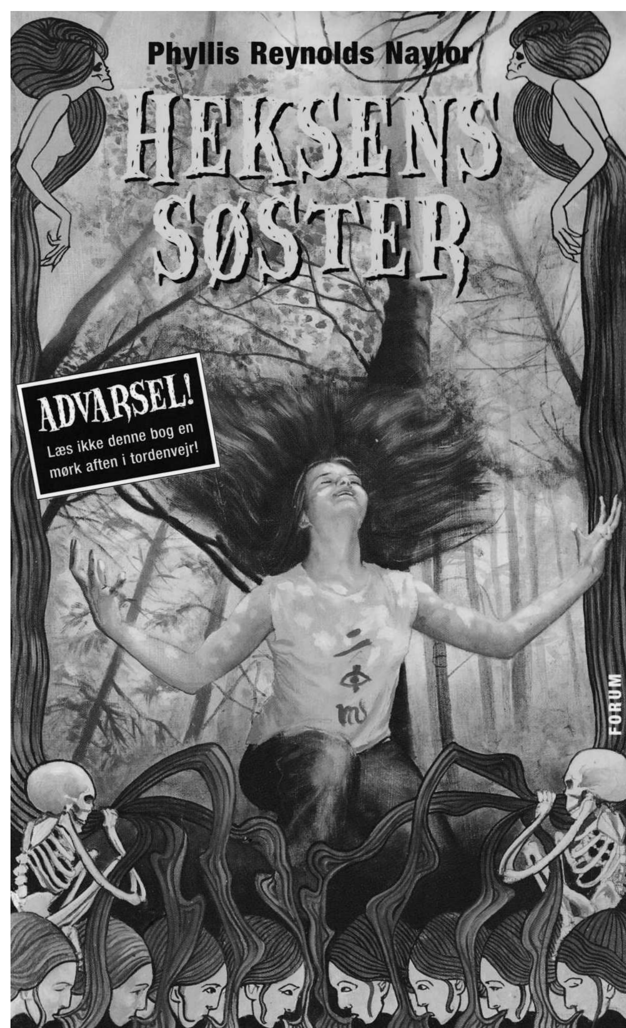
Det skal her indsparkes, at jeg har haft fat i nogle værker om den danske børnebog i 70erne, bl.a. *Børnelæsning, Socialismen i 70ernes børne- og ungdomsroman* (red. Ove Kreisberg, Borgen, 1981). Interessant, hvordan marxistiske teoretikere på det nærmeste sad og forsøgte at finde frem til den perfekte formel for en børnebog, men også forstemmende. De fantastiske genrer bliver kun flygtigt berørt - primært på de allersidste sider, hvor forholdet mellem fantasi og realisme kort er oppe at vende. (Marxisterne vægtede realismen højst, til skade for børnebogen, efter min mening.)

Grundideen med *Barndommens små oaser* er ikke forsøgt tidligere. Den danske børnebog fra perioden er nogenlunde kortlagt, men ikke, så vidt jeg kan se, i synderlig grad sat i kontekst med den samtidige oversatte litteratur for målgruppen. Danmark er banalt sagt et lille land og oversatte værker har altid udgjort en betragtelig del af den tilgængelige litteratur, for børn så vel som voksne.

Mens der er udgivet flere science fiction bibliografier herhjemme (dog ikke udspecificeret i voksen og børnelitteratur), savnes noget tilsvarende for fantasy genren. Antologien *På fantasiens vinger*, ved Niels Dalsgaard (Høst & Søn, 2002), er en udmærket genreintroduktion, men mangler en gennemgang af dansk udgivelseshistorie. Nu er det strengt taget ikke en bibliografi, men en kommenteret gennemgang, jeg stiler efter... anyway, det, jeg vil frem til, at der ligger et emne her og venter på at blive taget op.

Et lille sidespring: Der er folk som samler på antikke bøger for børn. Cool nok og respektabelt som hobby. Men at

Ældre oversatte fantasy titler er generelt svære at finde antikvarisk. Ofte skyldes det, at de kun udkom én gang (og for seriers vedkommende måske endda ukomplet) og i dag, 30-40 år senere, er gledet ud af den kollektive bevidsthed. Det gør naturligvis ikke sagen bedre, at antikvariaterne udviser ringe interesse for børne og ungdomslitteratur udgivet efter 1960. (Men det har jeg vist allerede nævnt i hovedteksten.) Phyllis Reynolds Naylors hekseserie på seks bind var en af de heldige som kom i flere oplag og udgaver. Ovenfor ses to udgaver af første bind, *Heksens datter*, hhv. Forums nøglebøger, 1981 og Gyldendals Bogklubber, 2001. Bemærk, hvordan omslagsdesignet er blevet jazzet op i 2001 udgaven. Harry Potter feberen rasede intenst i de tidlige nullere og forlæggere som ville ride med på bølgen greb efter alt, hvad der smagte af "noget lignende", nyt så vel som gammelt. (Også Lloyd Alexanders *Taran* saga kan takke Potter effekten for sin relancering.)

samle på noget fra moderne tid... jeg fornemmer, at det ikke regnes for nær så respektabelt. Vel, jeg skulle hilse og sige, at det, modsat hvad nogen måske tror, er benhårdt. Jeg har haft virkelig svært ved at selv at skaffe materiale denne gang og måtte trække kraftigt på bibliotekerne. Antikvariaterne - de som er tilbage - har traditionelt ignoreret børne og ungdomsbogen, med mindre, der var tale om en antik udgivelse eller meget populær titel. Jeg finder det absurd, hvordan udgivelser fra 70erne kan være umulige at opdrive, mens der synes at eksistere et endeløst lager af langt ældre bøger. Tarzan, f.eks.

Problemet er (jeg ved, jeg har sagt det før) det samme ude i genbrugsbutikkerne som i stigende grad sorterer det indleverede materiale, efter, hvad der sælger godt, eller rettere, hvad konsensus hævder sælger godt. "Tarzan syndromet", om læseren vil. De få gange, jeg har fundet science fiction eller fantasy bøger for børn i marken, var det kasserede biblioteksbøger. Efterhånden må disse bøger vel være renset ud... og bibliotekerne lige så, for den sags skyld. Meget er nok bare røget til forbrænding.

Nok om det. Jeg ved, at nogle af mine gamle læsere frygter det værste, ved udsigten til et hæfte om børnebøger. Okay. Jeg *har* skelet til værkhøjde og medtager kun et begrænset antal småbørnsbøger i *Barndommens små oaser.* Visse klassikere var ikke til at komme udenom, men jeg kan berolige de ængstelige med, at talende teddybjørne og lignende er henvist til et separat kapitel. Så kan man springe det over.

Henrik Larsen
Jyderup
4. marts 2016

P.S. Det er dyrt at udgive fanzines, når man er fattig. Jeg får en rimelig pris hos mit trykkeri, men må erkende, at jeg spændte buen for vidt sidste år, med tre udgivelser. Jeg stressede også for meget. Der kommer kun to blade i år og jeg vil give dem den nødvendige tid. Som det ser ud lige nu, tegner der sig en udgivelse i maj (*Barndommens små oaser*) og en i november (revideret udgave af *Obskuriøst nr. 1*, i anledning af 15 års jubilæet).

Bogen, det gamle skidt

Tid til bonusartiklen. Hvad skal jeg finde på? Når det kneb med ideer i gamle dage, var min standardløsning at sludre om nogle bøger fisket frem af en antikvarisk rodekasse eller lignende. Well, here we go again. Redaktøren har været på biblioteket.

Jeg ved, at jeg kan være en smule melodramatisk i mine essays og lederartikler. Men når jeg gang på gang har påpeget, at "tingene forsvinder", så det jo altså desværre rigtigt nok. De fleste som følger med i mediernes kulturstof må efterhånden vide, at bogen som fysisk fænomen er på retur. Det gælder både bogen som ny salgsvare (forlag og forhandlere lukker på stribe) og som brugtvare/samleobjekt (antikvariaterne og de små gustne hjørnekiosker lukker også). Senest har der været fokus på den voldsomme udrensning af materialebestanden (op mod en tredjedel!) på Københavns Hovedbibliotek. Og det er blot det mest grelle tilfælde. Bogens sidste bastion, folkebiblioteket, vakler for alvor. Nye og gamle bøger som ikke opnår tilstrækkelig antal udlån kasseres i en grad som aldrig før. Nogle steder dumpes de administrativt, uden skånsel; andre steder forsøger bibliotikarene at redde, hvad reddes kan, men det er en kamp, de tilsyneladende er dømt til at tabe.

Der har altid været en vis udlugning. Alligevel – med fare for at kolportere en fejlopfattelse, minder filtreret gennem lyserødt glas – var der en vis sikkerhed, tryghed, stabilitet på min ungdoms folkebibliotek. Jeg kunne låne den samme bog – endda det samme eksemplar – år efter år – og skulle den være udlånt, kunne den skaffes hjem andetsteds fra. Bøgerne blev i det store og hele på hylden, til de var slidt op. Og kneb det med pladsen i publikumarealet, så røg de i magasin. Fjernmagasin, måske. Utænkeligt i dag. Jeg har måtte trække en del på bibliotekerne i forbindelse med *Bibliotek Obskuriøst* projekterne og hovedparten af det rekvirerede materiale er kommet fra Depotbiblioteket, med dets grimme stregkodelabels på bogens forside, med en håndfuld fra Roskilde Bibliotek. Roskilde har en pragtfuld samling af ældre bøger for børn og unge, navnlig indenfor fantasy og science fiction, men bøgerne er slidte og når de er væk, er der kun Depotet og Det kongelige biblioteks læsesal tilbage.

Denne vinter har jeg ved siden af arkivjobbet haft en tjans på et filialbibliotek hver mandag, hvilket gav mig adgang til et lager mere af kasseret materiale. Jeg pillede en del ting ud i løbet af januar og februar – som medarbejder er det gratis – og selvom jeg var tvunget til at være hård grundet pladsmangel, så kom der nogle virkelig gode sager med hjem. En Nick Cave roman, to fantasy romaner af Lloyd Alexander, tre små bøger med Groucho Marx aforismer med mere. Jeg havde efter to måneders sortering nået et vist mætningspunkt og var uvillig til at tage mere, gratis eller ej. Havde indset, at jeg kæmpede forgæves mod en uundgåelig proces og måtte være tilfreds med små symbolske redninger. Det var, indtil jeg i mandags (29. februar 2016) hørte, at nu, senere den dag, blev resten af det kasserede kørt til forbrænding. Av, tænkte jeg. Skulle jeg nu ikke lige køre det hele igennem, en sidste gang, for en god ordens skyld, for ligesom at have gjort min pligt?

Resultatet ses på fotoet næste side. Nogle titler overså jeg tidligere, andre var bevidst fravalgt, fordi, well, fordi det er nødvendigt at trække grænser et eller andet sted. Jeg kunne have taget mere end otte bøger. Der var i hvert tilfælde intet som forhindrede mig i det, andet end min dårlige ryg. Men jeg synes, jeg gjorde det godt. Her er høsten.

Knud H. Thomsen: Tåge om en ø (H. Hagerup, 1955, flot omslag af Helge Hansen). Et grumt historisk drama, muligvis baseret på virkelige hændelser (Thomsens speciale var historiske romaner. Kendte ikke forfatterskabet i forvejen.)

Per Vadmand: Bag døren (PP Forlag, 2003). Aner ikke, hvad den handler om, men Per Vadmand er jo et "navn", et sympatisk menneske og på min facebook venneliste, så det.

Leon Garfield: Nøgler til Djævelen (Carlsen, 1989, orig. The Empty Sleeve, 1988, oversat af Mich Vraa). Garfield er faktisk repræsenteret i det kommende BibObs hæfte, dog ikke med denne titel (jeg dækker kun danske udgivelser 1965-85). Forfatterskabet er stærkt påvirket af Robert Louis Stevenson (især *Skatteøen* og *Kidnapped*). Hvilket er cool nok. Stjæl fra de bedste osv.

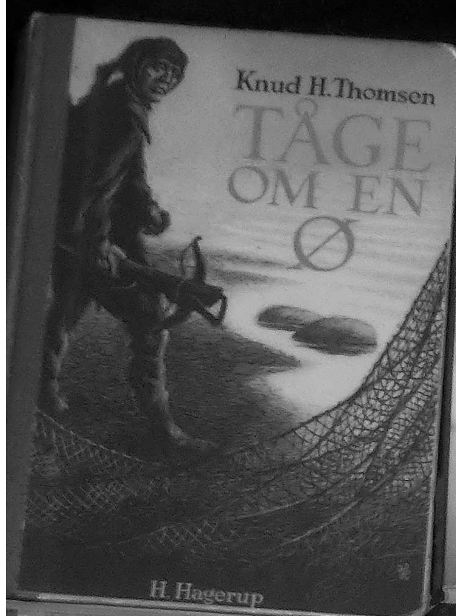
Rick Riordan: Slaget i labyrinten, Piercy Jackson og Olymperne, bind 4 (Carlsen 2011. Org. The Battle at the Labyrinth, 2008, oversat af Vibeke Nielsen). Ramponeret bog, med løs blok, men kan stadig læses. Har hørt meget godt om denne fantasy serie og ejer i forvejen et kasseret eksemplar af bind 1. Måske burde jeg finde dette frem...

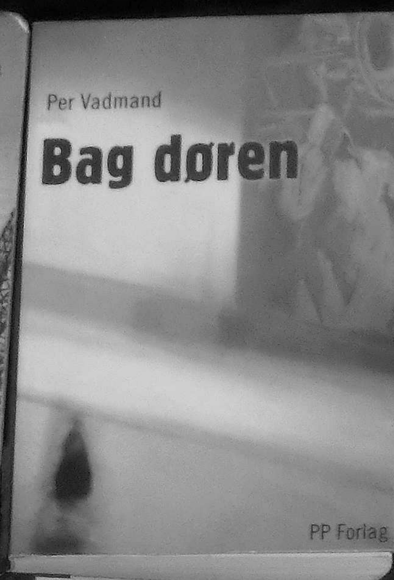
Robin McKinley: Helten og kronen (Gyldendal, 1986, orig. The Hero and the Crown, 1984, oversat af Birgitte Brix). Jeg kendte ikke bogen eller forfatteren, men hun har udgivet en del fantasy i samme stil. Denne er en prequel til *The Blue Sword* (orig. 1982) som er udkommet på norsk, men ikke dansk. Faktisk er *Helten og kronen* hendes *eneste* bog på dansk. Måske et offer for dårlig timing; der kom en del fantasy på dansk i firserne, men det virkede ofte som prøveballoner; hverken genren eller dens læserskare var helt på plads endnu.

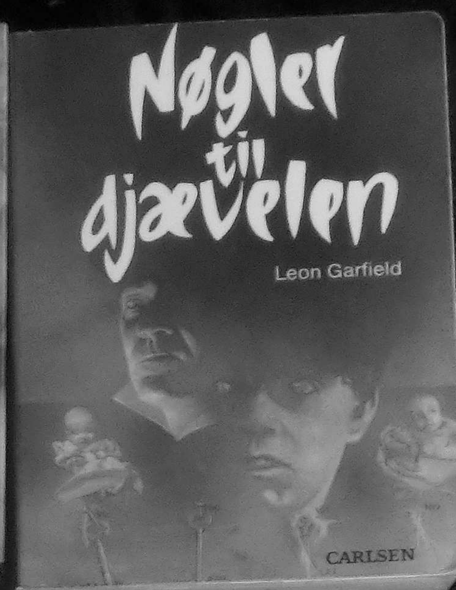
Hanus Andreasen: Med Edgar Allan Poe i Solhavn (Husets forlag/S.O.L., 1984, oversat af Ebba Hentze). Noveller af anerkendt færøsk forfatter. Lader nu ikke til at være særlig bloddryppende, men skitser af personer og miljø.

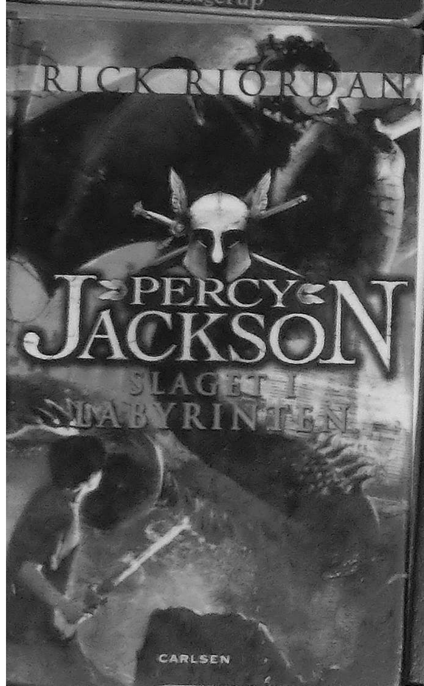
Hiroshima/hvorfor? Historiske Problemstillinger, ved Th. Seistrup-Møller (Gyldendal 1972). Husker hæftet fra min skoletid. Jeg har en svaghed for historiske kildehæfter, også selv de (som dette) ofte var temmelig tendentiøse i udvalg og præsentation.

Hugh McManners: Politikens visuelle håndbog for rygsækrejsende (Politikens forlag 1996, orig. The Packpacker's Handbook, oversat af Kristian Hansen og Lone Hansen). Det sidste valg var mest som kuriøsitet. Jeg har aldrig i mit liv rejst med rygsæk på Interrail eller i vildmarken og agter ikke at begynde på det nu. Dårlig ryg og alt det der. Men jeg tænkte, at hvis jeg nogensinde kommer i gang igen, med den eventyrroman, der figurlig talt ligger i skuffen, ville det være rart at kunne trække på noget information mht. de praktiske detaljer om rejseudstyr og den slags. Og hvorfor ikke.

Knud H. Thomsen
TÅGE OM EN Ø
H. Hagerup

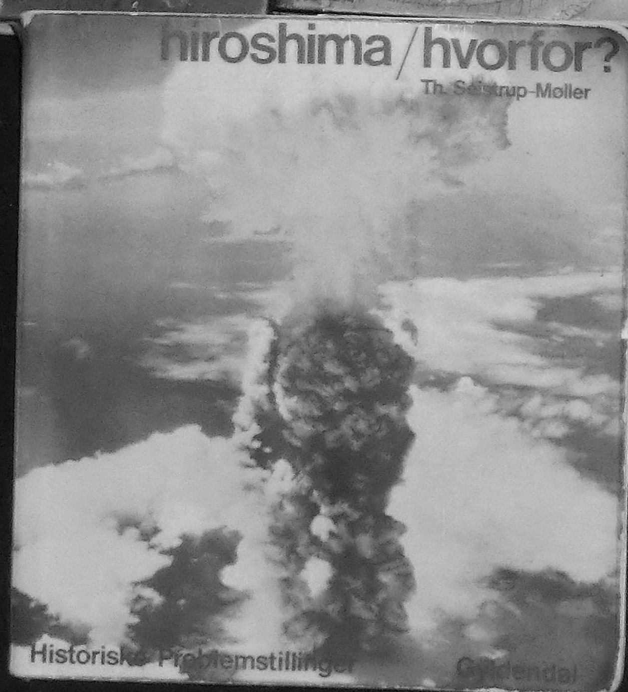

Per Vadmand
Bag døren
PP Forlag

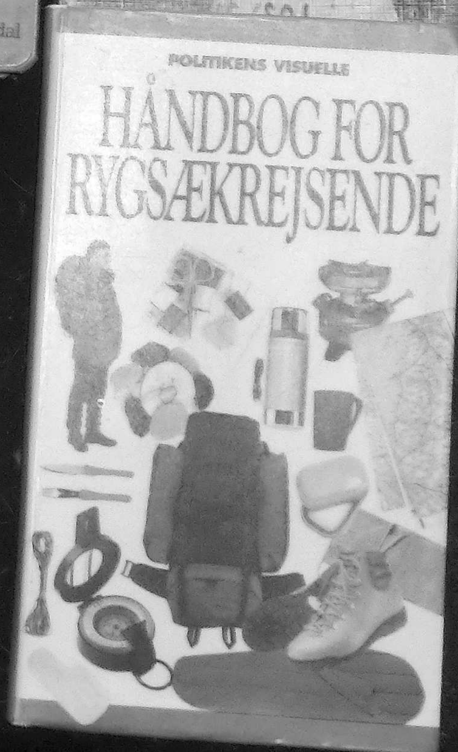

Nøgler til djævelen
Leon Garfield
CARLSEN

RICK RIORDAN
PERCY JACKSON
CARLSEN

Helten og Kronen
Robin McKinley
Gyldendal

hiroshima/hvorfor?
Historiske Problemstillinger
Gyldendal

POLITIKENS VISUELLE
HÅNDBOG FOR RYGSÆKREJSENDE

Obskuriøst

NYHEDSBREV NR. 5/FORÅR 2016

Obskuriøst Nyhedsbrev udkommer mindst to gange om året og sendes gratis til venner af redaktionen. Ud over selve nyhedsbrevet vil hvert nummer inkludere bonusartikler som kan være smagsprøver på kommende trykte blade eller skrevet eksklusivt til lejligheden.

Denne gang skal det hverken handle om hvorfor alting gik galt med det seneste blad eller om redaktørens vidtløftige planer for kommende numre. I stedet vil jeg gøre status over mit aktuelle projekt: Et nyt nummer af *Bibliotek Obskuriøst*.

Jeg omtalte projektet i nyhedsbrev nr. 4, vinter 2016: Et hæfte om de børne- og ungdomsbøger, jeg voksede op med, mest indenfor de fantastiske genrer (fantasy, gys, science fiction).

Arbejdstitlen var dengang *Glemmebogen*, men er siden ændret til *Barndommens små oaser* (frit efter C.V. Jørgensen) og det som startede som en rent personlig erindringstekst a la *Bibliotek Obskuriøst: A Pocket in My Rocket* har fået et mere ambitiøst fokus, nemlig hele den fantastiske litteratur for børn og unge i Danmark 1965-1985. (Egentlig skulle det kun have været 1967-82, det vil sige, fra mit fødeår til det år, jeg afsluttede folkeskolens 10. klasse. Men da jeg først havde anskaffet det relevante kildemateriale - helt præcis *Dansk bogfortegnelse*, systematisk del, skønlitteratur - indså jeg, at det ville være dumt ikke at udnytte dette fuldt ud. Især fordi, der gemte sig nogle interessante titler på den anden side af mine selvpåførte begrænsninger!)

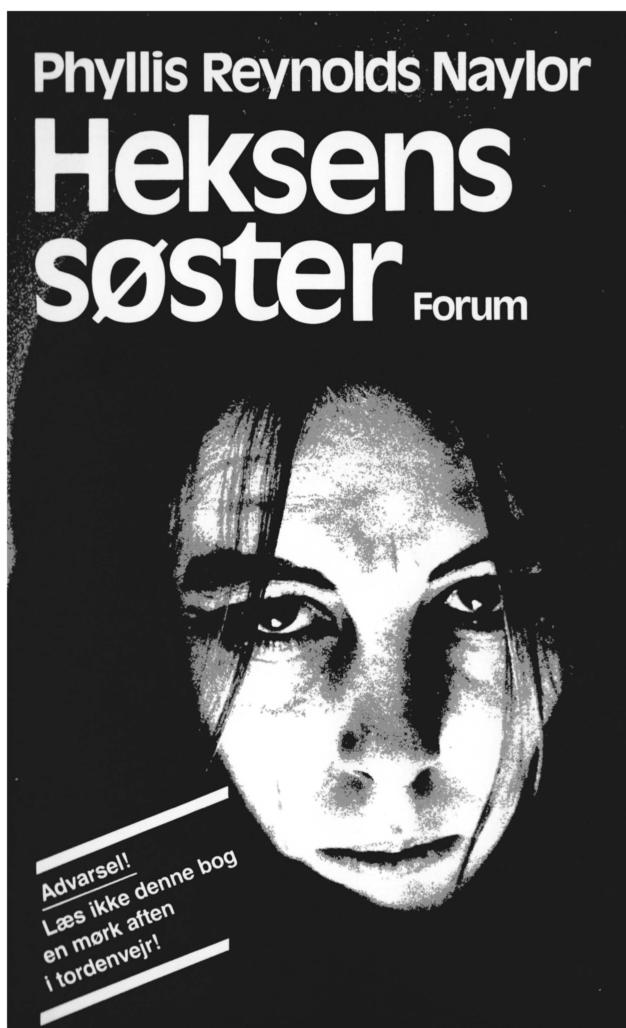
Det er sjovt at gøre tingene på den hårde måde. Jeg har siddet og gennemgået samtlige lister i *Dansk bogfortegnelse*, over udgivelser af børnelitteratur, sorteret efter ophavslande. Nej, metoden er ikke perfekt. Jeg noterede titler og forfatternavne, jeg genkendte eller som jeg fandt lovende, for så senere at slå efter i netdatabaser som bibliotek.dk og rex.kb.dk. Danske titler kan være vildledende eller intetsigende, så jeg spildte en del kræfter på ligegyldigheder og har utvivlsomt overset et tilsvarende antal. Jeg opdagede også, ved et rent tilfælde (havde glemt alt om serien, indtil jeg stødte på en reference, i anden sammenhæng), at T.H. Whites Kong Arthur bøger, udgivet på Bogan 1980-83, slet ikke er optaget i bogfortegnelsen. Hvilket rejser spørgsmålet om, hvad der eventuelt ellers kan mangle.

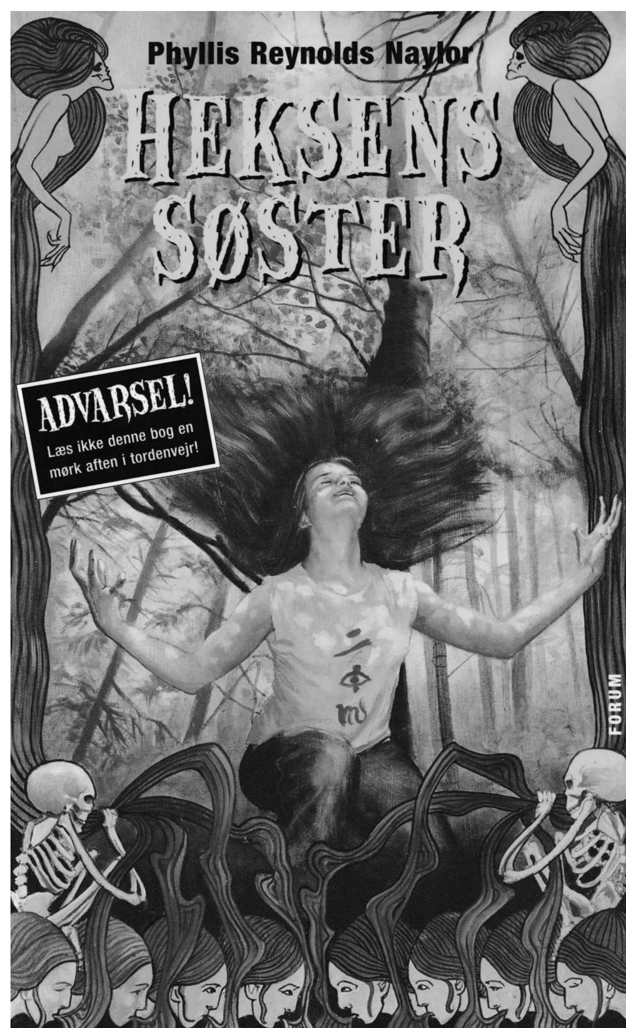
Som sagt ville jeg oprindelig blot have sat spot på min yndlingslæsning fra dengang a la *A Pocket in My Rocket*, hvor jeg havde fortalt om underlødige billigbøger og den slags. Egentlig troede jeg - en smule indbildsk, måske - at den håndfuld fantastiske titler, jeg læste som barn, stort set var det. Jeg huskede 70erne som en kulturelt betongrå periode - måske en kliché, men helt løgn er det jo ikke - og at de "interessante" bøger som skolebiblioteket og folkebibliotekets børneafdeling tilbød var få. Hvis der var mere, måtte det være titler, jeg havde glemt i de mellemliggende år. Ja, når jeg overhovedet gik i lag med bogfortegnelserne, var det reelt en fisketur - jeg regnede ikke med at finde noget særligt. Vel, jeg blev glædelig overrasket.

Indrømmet, det stod skralt til med science fiction og horror i 70'erne, men fantasy (i bred forstand) var en anden historie. I hvert tilfælde, når jeg inkluderede udenlandske forfattere. Sagen er den, at mens de danske forfattere af bøger til børn og unge stort set fulgte de politisk-pædagogiske paroler og skrev om hverdagens sproblemer og konflikter, nogle skarpere vinklet mod samfundskritik end andre, så sivede der til stadighed udenlandsk litteratur fra især England og USA gennem hegnet, af mere eller mindre fantastisk karakter. Selv 1973-1975, den ubetinget "hårdeste" del af årtiet. Bevares, der var Bjarne Reuter herhjemme og måske to-tre andre, men det ville stadig blive en kort liste og læseren kunne strengt taget nøjes med at anskaffe sig Torben Weinreichs udmærkede forfatterportræt *Fra Reuters verden* (Branner og Korch, 1992).

Det skal her indsparkes, at jeg har haft fat i nogle værker om den danske børnebog i 70erne, bl.a. *Børnelæsning, Socialismen i 70ernes børne- og ungdomsroman* (red. Ove Kreisberg, Borgen, 1981). Interessant, hvordan marxistiske teoretikere på det nærmeste sad og forsøgte at finde frem til den perfekte formel for en børnebog, men også forstemmende. De fantastiske genrer bliver kun flygtigt berørt - primært på de allersidste sider, hvor forholdet mellem fantasi og realisme kort er oppe at vende. (Marxisterne vægtede realismen højest. Resultaterne er stort set ulæselige i dag.)

Grundideen med *Barndommens små oaser* er ikke forsøgt tidligere. Den danske børnebog fra perioden er nogenlunde kortlagt, men ikke, så vidt jeg kan se, i synderlig grad sat i kontekst med den samtidige oversatte litteratur for målgruppen. Danmark er banalt sagt et lille land og oversatte værker har altid udgjort en betragtelig del af den tilgængelige litteratur, for børn så vel som voksne.

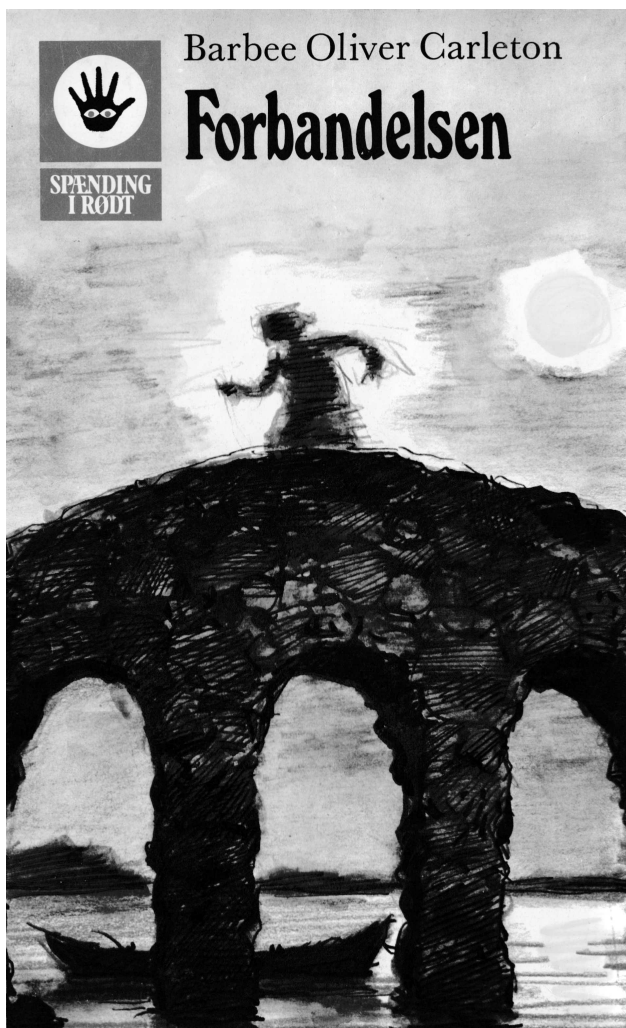
Ældre oversatte fantasy titler er generelt svære at finde antikvarisk. Ofte skyldes det, at de kun udkom én gang (og for seriers vedkommende måske endda ukomplet) og i dag, 30-40 år senere, er gledet ud af den kollektive bevidsthed. Phyllis Reynolds Naylors hekseserie på seks bind var en af de heldige som kom i flere oplag og udgaver. Ovenfor ses to udgaver af første bind, *Heksens datter*, hhv. Forums nøglebøger, 1981 og Gyldendals Bogklubber, 2001. Bemærk, hvordan omslagsdesignet er blevet jazzet op i 2001 udgaven. Harry Potter feberen rasede intenst i de tidlige nullere og forlæggerne greb ud efter alt, hvad der smagte af "noget lignende", nyt så vel som gammelt. (Lloyd Alexanders *Taran* saga var en anden serie som fik nyt liv, takket være Potter.)

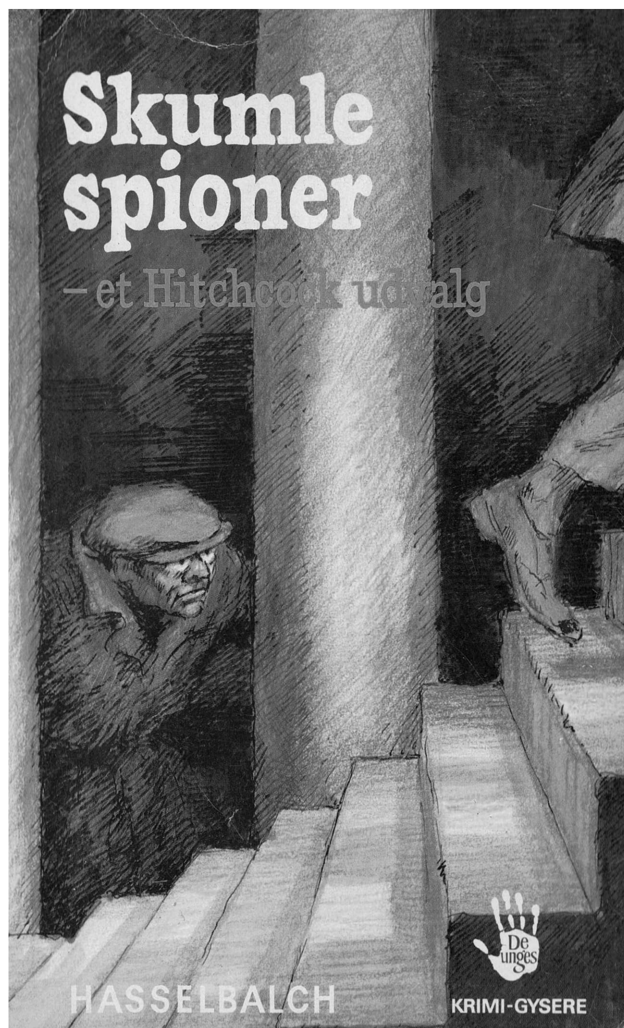
Mens der er udgivet flere science fiction bibliografier herhjemme (dog ikke udspecificeret i voksen- og børnelitteratur), savnes noget tilsvarende for fantasy genren. Antologien *På fantasiens vinger*, ved Niels Dalsgaard (Høst & Søn, 2002), er en udmærket genreintroduktion, men mangler en gennemgang af dansk udgivelseshistorie. Nu er det strengt taget ikke en bibliografi, men en kommenteret gennemgang, jeg stiler efter... anyway, det, jeg vil frem til, at der ligger et emne her og venter på at blive taget op.

Et lille sidespring: Der er folk som samler på antikke bøger for børn. Cool nok og respektabelt som hobby. Men at samle på noget fra moderne tid... jeg fornemmer, at det ikke regnes for nær så respektabelt. Vel, jeg skulle hilse og sige, at det, modsat hvad nogen måske tror, er benhårdt. Jeg har haft virkelig svært ved at selv at skaffe materiale denne gang og måtte trække kraftigt på bibliotekerne. Antikvariaterne - de som er tilbage - har traditionelt ignoreret børne og ungdomsbogen. I hvert tilfælde bøger, der ikke regnes for klassikere og udgivelser efter ca. 1960. Jeg finder det absurd, hvordan 70'erne nærmest er forsvundet, mens der synes at eksistere et endeløst lager af langt ældre bøger. Jeg kalder det "Tarzan syndromet".

Nok om det. Jeg ved, at nogle af mine gamle læsere frygter det værste, ved udsigten til et hæfte om børnebøger. Måske også, at dette er den vej, det går med *Obskuriøst*. Okay. For det første vil hæftet være en one-off. Jeg agter ikke at køre emnet som tema over flere udgivelser. Dernæst: Jeg *har* skelet til værkhøjde og medtager kun et begrænset antal småbørnsbøger i *Barndommens små oaser.* Visse klassikere var ikke til at komme udenom, men jeg kan berolige de ængstelige med, at talende teddybjørne og lignende er henvist til et separat kapitel. Så kan man springe det over. Og så er det jo altså heller ikke børnebøger generelt, men de fantastiske genrer og mange af de titler, jeg har gravet frem, er faktisk rigtig god litteratur. Seriøst. Nogle har ganske vist været udsat for pædagogisk bearbejdelser og den slags er altid irriterende - for en voksen læser - men andre som f.eks. science fiction antologien *Historier fra en anden verden* (Gyldendal, 1977) er oprindelig skrevet for voksne og blot her serveret for en yngre læserskare.

Det har meget apropos været tricky at afgrænse til den anden side. Skulle jeg tage decideret voksentitler med, og i givet fald, hvilke? Ét er, hvordan *Dansk*

Jeg vil i *Barndommens små oaser* kort berøre krimi/spændingsgenren. Min målgruppe blev ganske vist mest spist af med tam triviallitteratur som *De Fem*, *Jan*, *Kim*, *Frøken Detektiv* (*Nancy Drew*) m.fl.. Men man kunne jo sammenligne dem med et gateway drug, det første skridt hen mod egentlig fantastisk litteratur. Træt af at læse om raske unger afsløre nok et hjemsøgt hus som smuglerrede? You bet! Godt, hen til reolen efter stærkere sager. Enkelte forlag var faktisk snedige nok at dække dette behov for "mere". Lademanns *Spænding i rødt* og Hasselbalchs *Krimi-gysere* tilbød begge et sortiment af titler, hvor emner som spøgelser, hekse og tidsrejser kunne indgå. NB. Bemærk ligheden mellem de to seriers logoer; jeg er sikker på, at det var *helt tilfældigt*.

bogfortegnelse sorterer, noget andet er, hvad jeg kan huske af opstillinger på mit skolebibliotek. Hverken *Ringenes herre* af J.R.R. Tolkien eller *Hundeflugten* af Richard Adams er børnebøger, mens *Hobbitten* er og *Kaninbjerget*... er måske. Slækker jeg for meget her, åbner jeg en ladeport! Det var som sagt sparsomt med science fiction for min målgruppe i 70'erne, men genren boomede for voksne læsere (*Stig Vendelkær Science Fiction* m.fl.) og jeg lånte masser af den slags, fra ca. 12-13 års alderen. Hvilket igen understreger, hvor håbløst den marxistiske satsning på "realismen" var; for de, der som jeg ikke brød sig om sådanne bøger, var der altid alternativer. Måske blev disse ikke promoveret i fagbladene og anbefalet af lærere og bibliotikarer, men de stod der og man kunne låne dem med hjem. Og det gjorde vi, jeg og mine kammerater.

Status her og nu: Jeg har opdelingen i kapitler nogenlunde på plads. Det samme gælder, hvilke illustrationer, jeg vil benytte (et kompliceret puslespil). Jeg er stadig ved at finsortere listerne over titler, jvf. det foregående. Teksten bliver en blanding af småsnakkende essay og kommenteret bibliografi. Jeg lånte 40-50 bøger hjem i løbet af vinteren og det viste sig umuligt at nå at læse dem alle, især da de fleste var reservationer uden mulighed for forlængelse. Min egen samling er forholdsvis lille og økonomien tillader ikke anskaffelser aktuelt, rent bortset fra det forhold, at disse titler sjældent (som nævnt tidligere) kan opdrives antikvarisk. Nogle bogomtaler må forventes at blive ret summariske.

Det er dyrt at udgive fanzines, når man er fattig. Jeg får en rimelig pris hos mit trykkeri, men må erkende, at jeg spændte buen for vidt sidste år, med tre udgivelser. Jeg stressede også for meget. Der kommer to blade i år og jeg vil give dem den nødvendige tid. Som det ser ud lige nu, tegner der sig en udgivelse ca. først på sommeren (*Barndommens små oaser*) og én i november (revideret udgave af *Obskuriøst nr. 1*, i anledning af 15 års jubilæet). En bibliografi over omnibusbøgerne må vente til 2017 og *Obskuriøst nr. 16* om senhalvfemsernes tv er droppet, indtil videre. Sidst, jeg kiggede på manuskriptet, virkede det svagt. Måske orker jeg bare ikke mere tv-nostalgi? Vi får at se.

Henrik Larsen
Jyderup
11. marts 2016

Kissability: Noget om KISS

Nogle rock bands elsker jeg højt. Andre kan jeg ikke udstå. Mange har jeg slet ingen mening om. Og så er der de, som fik sneget sig ind i mit musikalske "univers", hvor de blev hængende, uden at jeg egentlig ville det. Som for eksempel KISS.

Jeg er en introvert natur og bands, hvor det hele handler om fest natten lang med druk og damer, siger mig intet. Af samme grund findes "hair metal" kun sporadisk repræsenteret i min ellers meget omfattende samling af hard rock og heavy metal. (Jeg har skrevet en del om genren gennem årene, se bl.a. *Obskuriøst* nr. 7/8, 9, 14 og 15.) Men skønt min smag gik mere i retning af Judas Priest, Iron Maiden og Metallica tilbage i 1980'erne, skulle det hele naturligvis prøves af.

Mit første album med bandet kan måske ses som et snobbet valg af en person, der i grunden slet ikke bryder sig om KISS. Sandheden er, at jeg som sædvanlig kun havde få penge til fornøjelser og det pågældende album, jeg fandt i Experten, Kalundborg, ca. oktober 1984, var billigere end resten. Og ja, det drejer sig om skandaletitlen **Music from "The Elder"** (1981).

"The Elder" er til dato bandets eneste kunstnerisk ambitiøse værk. For en gangs skyld handler det ikke om at gå i byen og score, men... om det godes kamp mod det onde. En fantasyhistorie m.a.o., et bombastisk orkestreret konceptalbum, angivelig skrevet under indtagelse af enorme mængder stoffer. Bob Ezrin producerede dette monstrum og Lou Reed lagde navn til tre af teksterne. De fleste fans hader **"The Elder"**. Jeg syntes, min nyerhvervelse var fed, men jeg vidste jo heller ikke bedre. Det gør jeg i dag og holder stadig af albummet!

Efterfølgende købte jeg lidt dybere bagkatalog i form af **Kiss** (1974) og **Hotter Than Hell** (1974) samt opsamlingen **Killers** (1982). Det helt gamle Kiss er sådan lidt glamrock-garage i stilen og skæringer som "Strutter", "Cold Gin" og "Parasite" holder sgu godt nok. Den mere slikkede periode som fulgte siger mig ikke rigtig noget.

Det havde rigtig nok også været før min tid. Ved et rent tilfælde var jeg ramlet ind i KISS, netop som de havde foretaget en modig (og nok nødvendig) forvandling. Første kurskorrektion efter **"The Elder"**, **Creatures of the Night** (1982), en forbavsende helstøbt affære inkl. den måske eneste KISS ballade i diskografien som *ikke* sutter, "I Still Love You", havde ikke desto mindre solgt dårligt, medgrundlæggere Ace Frehley og Peter Criss var ude af bandet og det hele så skidt ud. Gene Simmons, Paul Stanley og nogle hyrede sidemen valgte at fortsætte og Makeup-KISS blev nu til, hm, fire midaldrende dudes med grimme ansigter. (Det holdt nogle år.) Jeg fik aldrig rigtig lyttet til relanceringen, **Lick It Up** (1983), men efterfølgerne, **Animalize** (1984) og **Asylum** (1985) var temmelig intetsigende. Nå, de solgte plader igen nu og godt for dem. Jeg stod af toget her... og dog...

For nogle år siden fik jeg lyst til at give bandets 1978 solo albums en chance. Jeg købte alle fire og spillede dem en hel sommer igennem, just for kicks. Og det er ganske vist: **Ace Frehley** er totalt cool, **Gene Simmons** noget ujævnt jask, **Paul Stanley** glat og intetsigende og **Peter Criss**... jeg havde faktisk set hans soloalbum stå hos Expert tilbage i firserne, som rabattilbud med klippet hjørne og samle støv (selv jeg bed ikke på krogen). Men det er såmænd harmløst nok og pseudo-diskonummeret "You Matter To Me" tangerer ligefrem det respektable. Ja, nogen rigtig KISS fan blev jeg aldrig... og så alligevel.

En mørk og stormfuld nat...

Det er endnu ikke lykkedes mig at skrive den store forkromede artikel om italiensk gotisk horror på film, jeg gerne ville. Hver gang, jeg forsøger, glipper det, fordi jeg finder filmene, deres kunstneriske kvaliteter ufortalt, slemt søvnfremkaldende.

Nu er det ikke fordi, jeg er typen som nødvendigvis *skal* have knald på og ultravold i mine film og tv-serier. Jeg kan lide en god, langsom film. Jeg elsker *"Columbo"*, hvor Peter Falk bruger 70 til 90 minutter på at irriterere sine medmennesker, lufte hunden og spise chili på snaskede cafeterier. Nej, jeg tror, mit problem med den italienske gotiske horrorfilm (ca. 1957-1966), er, at det hele (næsten) handler om atmosfære. Tung, knugende atmosfære, dekadent, sygelig atmosfære, drømmeagtig, uvirkelig atmosfære og så videre. Jeg kan se, at det er dygtigt og af og til ligefrem kunst. Problemet opstår, når jeg skal fortælle om disse film. Hvad kan jeg egentlig sige? Blot det, at holde handlingen i de enkelte ud fra hinanden - jeg tror, der er 30-35 titler i det hele, afhængig af definitioner - er en udfordring.

Måske skulle jeg forsøge alligevel, nok en gang. (Dyb indånding.) Kort fortalt: Den typiske gotiske horrorfilm er holdt i streng, kontrastrig sort/hvid, selvom genrefarvefilm kan forekomme. Scenen er gerne hensat til en forfalden borg, et skummelt herregårdssæde eller lignende og handlingen udspilles hovedsagelig om natten. I nogle film er der overnaturlige fænomener på spil: vampyrer, spøgelser (evt. med vampyragtige egenskaber), sjælevandring og trolddom, mens rædslerne i andre er ganske jordnære, hvilket gruen ikke bliver mindre af. Filmene vrimler med psykologisk skrøbelige personer, belastet af barndomstraumer og nedarvede anlæg til sindssyge. De kan være plagede ofre, djævelske mordere eller begge dele. Også rent gemene motiver som jalousi og pengebegær (f.eks. efter den fædrende arv) er i spil. Døden skal have en årsag.

Der plotlånes fra værker som *Les Diaboliques* (1955), *Eyes Without a Face* (*Les yeux sans visage*, 1960) og *The Pit and the Pendulum* (1961). Barbara Steele medvirker i øvrigt i sidstnævnte, frisk fra sin stjernedebut i Mario Bavas *The Mask of Satan* (*La maschera del demonio*, 1960). Der er i det hele taget en interessant vekselvirkning mellem Roger Cormans AIP horrorfilm inspireret af Edgar Allan Poe og de italienske gotiske horrorfilm fra samme periode og, om end i mindre grad, mellem Hammer Horror og de italienske. Dracula filmene, ja, jo, men Hammer ramte sjældent det blend af gru og dekadence som både AIP og italienerne excellerede i og studiet var, til dels grundet censuren i England, temmelig tantet på det seksuelle område - i hvert tilfælde frem til ca. 1970. Desuden var Hammers personer, med Peter Cushings Frankenstein som mulig undtagelse, gennemgående "flade" - selvom der også her viste sig forbedringer ind i 70erner.

(Også i andre europæiske lande blev der produceret gotiske horrorfilm, f.eks. Jess Francos glimrende (og jeg er ellers ikke fan) *The Awful Dr. Orloff* (*Gritos en la noche*, 1962) og *The Torture Chamber of Dr. Sadism* (*Die Schlangengrube und das Pendel*, 1967) af Harald Reinl; sidstnævnte (som nok er mere barok end gotisk) præsterer at plotplanke fra både Bava og Corman *og* har Hammer stjernen Christopher Lee i skurkerollen.)

Jeg har som sagt forsøgt at skrive en samlet artikel om genren før, hvor planen var at gennemgå hver enkelt relevant film. Ikke ved at snyde og lure af efter IMDb, nej, for 7-8 år siden satte jeg mig for at faktisk *se* disse film og brugte en masse energi og penge på at støve engelskvenlige dvd udgivelser op. (Jeg kendte stort set kun Bavas film, på det tidspunkt.) Nåede jeg målet? Næsten. Jeg kom virkelig ud i nogle hjørner og måtte kun give op, når en titel viste sig så obskur, at den

var fuldkommen uopdrivelig. Som *Hyeana of London* (*La jena di Londra*, 1964), for eksempel. Fik jeg så set de film, jeg købte? Lad mig sige det på den måde: At se en film eller to ad gangen, for så at tygge lidt på oplevelsen, er helt fint og ok. At køre marathon... jeg kørte marathon gennem en månedstid og følte mig totalt udbrændt bagefter. Nogle anmeldelser af betydning blev det ikke til.

Ret skal være ret: skønt genren er tung at danse med og det hele hurtigt løber ud i ét, så er der gode film imellem, endda nogle *rigtig* gode af slagsen. Her følger mine personlige anbefalinger; de fleste er ret konventionelle valg, men sådan er det jo. Flertallet *kan* faktisk have ret. (NB. Jeg er ikke up to date med eventuelle Blu-ray udgivelser af disse titler, bl.a. fordi jeg ikke ejer en sådan afspiller.)

I Vampiri (1957), instrueret af Riccardo Freda og Mario Bava (sidstnævnte ukrediteret). Jeg frygtede, at filmen ville være knirkende kedelig, men mine fordomme blev gjort til skamme, inklusiv et plot twist, jeg ikke havde set komme. Lige så meget en film noir whodunit som gotisk gyser. Bemærk, at den amerikanske biografudgave, *The Devil's Commandment* (1960), har fået scener skåret ud og nye tilføjet (noget med en kvindelig stripper - totalt tidsspilde). Både den italienske og amerikanske udgave er inkluderet - i tillæg til den *tyske* biografudgave - på et rigtig fint dvd sæt fra Anolis, *Der Vampir von Notre Dame,* som kostede mig kassen i sin tid.

The Mask of Satan (*La maschera del demonio*, 1960), instrueret af Mario Bava. Bedre kendt som *Black Sunday*, hvilket altid har irriteret mig. Bava er nok det største navn indenfor italiensk genrefilm; hans film er altid meget, vel, *filmiske*. Han satte et markant fingeraftryk på peplum og andre eventyrfilm, definerede den italienske gotiske horrorfilm og opfandt mere eller mindre giallo genren. Det er muligt at se elementer af både Hitchcock, Dreyer og Fisher i *The Mask of Satan*, en højdramatisk historie om hekseprocesser, tortur og dæmonisk besættelse. *Dracula* (1958) havde været en stor succes i Italien. *Mask* føles dog fuldkommen frisk og original. Den var et gennembrud for Bava og for hans stjerne, Barbara Steele, en intens og mystisk skønhed, på vej til at blive genrens mest ikoniske ansigt. Her som i flere af hendes senere film spiller hun *to* roller, hvilket garanterer, at hun sjældent forlader lærredet. *Mask* er bl.a. udgivet som del af bokssættet *The Mario Bava Collection Vol 1* fra Starz Home Entertainment. I følge amazon.co.uk købte jeg boksen 29. september 2010. Der kan man bare se.

The Horrible Dr. Hichcock (*L'Orribile segreto del Dr. Hichcock*, 1962), instrueret af Riccardo Freda. Freda er også et af de helt store navne indenfor italiensk genrefilm. Hans output veksler mellem historisk kostumedrama, horror og bloddryppende kriminalfilm. *Dr. Hichcock* er ekstremt syg. Robert Flemyng spiller Hichcock, en på overfladen respektabel læge med nekrofile tilbøjeligheder og Barbara Steele hans (i starten) intetanende anden hustru. Hustru nr. 1 er død - eller er hun? Frustrerende nok findes der i skrivende stund ingen engelskvenlig officiel dvd. Den danske lejevideo *Frygtens time* (Video Bio, solgte båndet for år tilbage, da jeg som så ofte manglede penge) er uklippet.

The Whip and the Body (*La frusta e il corpo*, 1963), instrueret af Mario Bava. Bava mestrede både sort/hvid og farveformatet. Der er fuld knald på farverne - og lidenskaberne - i denne gotiske gyser med sadomasochistisk tema (inklusiv kontroversielle piskescener). Christopher Lee spiller den fortabte søn Kurt, der vender hjem til godset for at generobre sin arv og titel. Daliah Lavi (i en meget Barbara Steelesk rolle) spiller Nevenka, hans neurotiske elskerinde. Kurt, en brutal, arrogant bølle, bliver fundet myrdet, men dukker snart op igen som genfærd for at fortsætte sit forhold til Nevenka - eller er det en illusion, skabt af et sind på randen af sammenbrud? Lee havde tidligere medvirket i Bavas

gyserpeplum *Hercules in the Haunted World* (*Ercole al centro della terra*, 1961) som også kan anbefales. Han anså selv *Whip and the Body* for en af sine bedste film. Det er klart også en af mine favoritter, ved siden af *The Devil Rides Out* (1968) og *The Wicker Man* (1973). Jeg ejer en tysk dvd fra E-M-S, uklippet og i fin kvalitet. (NB. Bava instruerede flere film i den gotiske genre, men af pladshensyn har jeg begrænset omtalen til *Mask* og *Whip*.)

Castle of Blood (*Danza macabra*, 1964), instrueret af Antonio Margheriti. Plottet kendes fra utallige spøgelseshistorier: En modig/dumdristig person skal overnatte på et hjemsøgt sted, for at vinde et væddemål. Georges Rivière spiller Alan Foster, en ung journalist, der er kommet til London for at interviewe Edgar Allan Poe. Jeps, *den* Poe (spillet af Silvano Tranquilli) som hævder, at alle hans gysernoveller er baseret på virkelige oplevelser! Poes tilstedeværelse i rammehistorien skal blot give historien ekstra krydderi - der er ikke tale om nogen dramatisering a la Roger Cormans filmserie med Vincent Price, men det er en finurlig detalje. Anyway, en adelsmand som overhører samtalen er *tilfældigvis* ejer af det her forfaldne slot lige i nærheden, hvor det spøger og den udfordring kan Foster naturligvis ikke sidde overhørig. Barbara Steele spiller en af slottets "beboere". Min dom: Utrolig flot filmet, atmosfærisk i top, men også temmelig langtrukken. Det amerikanske selskab Synapse har udgivet en fin widescreen dvd.

Castle of the Living Dead (Il castello dei morti vivi, 1964), instruret af Luciano Ricci. En omrejsende gøglertrup (inklusiv den obligatoriske comic relief dværg) bliver inviteret til at optræde for grev Drago, spillet af Christopher Lee - en skummel aristokrat, der dublerer som gal videnskabsmand. (Lees claim to fame er og bliver rollen som grev Dracula i *Dracula* (1958) og *Castle* refererer klart til dette ved navngivelsen af hans skurkerolle. Andre film med Lee har gjort det samme: grev Regula i *The Torture Chamber of Dr. Sadism* (1967) og grev Dooku i *Star Wars II: Attack of the Clones* (2001).) Drago er besat af ideen om at fastholde øjeblikket og har udviklet et nasty præparat, der forvandler dyr og mennesker til statuer. Evigt liv i døden osv. Der er noget allegorisk eller eventyragtigt over filmen og jeg synes at se en vis påvirkning fra Bergmans *Det syvende segl* (1957). *Castle* har altid været omgæret af myter (uklare produktionskredits m.v.) og var i mange år umulig at opdrive i god kvalitet, hvilket kun bidrog til filmens kultstatus. Der fandtes ingen officiel vhs-udgivelse og de eneste bootlegs i omløb stammede alle fra en amerikansk tv-transmission, hvor stationen havde taget et widescreen print og zoomet det kraftigt ind. Heldigvis var det franske selskab Artus Films i stand til at udsende *Castle* på dvd i 2011, komplet og i korrekt format.

Long Hair of Death (*I lunghi capelli della morte*, 1964), instrueret af Antonio Margheriti. Tempoet er langsomt og plottet set før (hos Bava bl.a.), men Margheriti har nu alligevel skruet en fin lille film sammen. Masser af mørkelagte gange og spindelvævbeklædte krypte. Barbara Steele er altid god for øjet og George Ardisson håndterer skurkerollen - et rigtigt dumt svin - med sædvanlig nuance i spillet. Det vil sige, at han totalt overspiller som i alle de andre film, jeg har set ham i (mest peplum). Min dvd er fra Raro Video, Italien - et nydeligt widescreen print med både italiensk og engelsk lydspor (det italienske lydspor ganske vist uden undertekster).

Bloody Pit of Horror aka *The Crimson Executioner* (*Il boia scarlatto*, 1965), instrueret af Massimo Pupillo. Det kan diskuteres, om dette er en egentlig gotisk horrofilm. Jeg ved, den står opført på enhver respektabel genreliste og ja, handlingen udspilles i en slotsruin, men *Bloody Pit* er efter min mening snarere en blanding af giallo og exploitation. Når jeg *alligevel* medtager filmen her, er det fordi den er total, fuldkommen crazy underholdning. Jeg fik trykt en alenlang anmeldelse way back i *Stay Sick!* nr.2 (2001!), hvor essensen var, at jeg trods en vis kedsomhedsfaktor, anbefalede *Bloody Pit* pga. Mickey Hargitay vilde overspil, og det står jeg ved i dag. (Hvis du vil læse hele smørren, ved jeg, at redaktør Jack J. har genoptrykt de gamle numre. Kontakt ham via *http://enlejemordersertilbagepaadansk.blogspot.dk*). Filmen er nem at finde på vhs og dvd; at finde et godt print er mere tricky. Jeg byttede mig til en tv-optagelse for 14-15 år siden, fra den australske station SBS. SBS kørte dengang et aftenprogram i weekenden, *"Cult Movies"*, hvor studieværten Des Mangan sad og præsenterede alskens sære film med et lunt smil - film, der vel at mærke var uklippet og i korrekt billedformat. Totalt klasse. Jeg har utroligt nok båndet endnu, men det er meget slidt, så efteråret 2015 anskaffede jeg mig en dvd udgivelse fra Ostalcica, Tyskland, *Der Scharlachrote Henker*. Den lader til at være uklippet.

The Vengeance of Lady Morgan (*La vendetta di Lady Morgan*, 1965), instrueret af Massimo Pupillo. Denne listes eneste dark horse. Dybt uoriginal handling - et veritabelt blend eller destillat af hele genren, inklusiv en solid dosis *Castle of Blood* - og alligevel fungerer den. Min oprindelige fascination af titlen skyldtes, at peplum- og westernveteranen Gordon Mitchell som jeg var (og er) fan af medvirkede og at den var umulig at opdrive. *Lady Morgan* kom på et tidspunkt, hvor få længere interesserede sig for s/h gotik, opnåede kun begrænset distribution og forsvandt hurtigt igen. Jeg elsker en udfordring! Omsider - det er vel godt femten år siden - fik jeg fingre i et totalt udtværet print på vhs, hvor det gjaldt om at tage både fantasien og de medfølgende undertekster i brug, for at afkode handlingen. Tekstningen - usædvanligt for en amerikansk bootleg dengang - skyldtes, at der aldrig var blevet indtalt noget engelsk lydspor til *Lady Morgan*. Dens obskure status tegnede ikke lovende for en dvd udgivelse... og så kom der alligevel en, takket være franske Arturus i 2014: *La Vengeance de Lady Morgan*, i fin billedkvalitet, med fransk og italiensk tale - men rigtignok kun franske undertekster. Merde. Seneste udvikling: En behjertet fan har rippet dvd'en, tilføjet hjemmelavet engelsk tekstning og lagt resultatet ud på youtube og det skal vedkommende have tak for - tiden vil så vise, hvor længe kopien får lov at blive liggende.

Følgende bør også nævnes: *The Ghost* (*Lo spettro*, 1963), instrueret af Riccardo Freda: Tematisk beslægtet follow-up til *The Horrible Dr. Hichcock*. Ligesom denne med Barbara Steele. *The Virgin of Nuremberg* (*La vergine di Norimberga*, 1963), instrueret af Antonio Margheriti. Med Christopher Lee i en birolle. *Nightmare Castle* aka *Night of the Doomed* (*Amanti d'oltretomba*, 1965), instrueret af Mario Caiano. Barbara Steele i dobbeltrolle, flot filmet, men fænomenalt langtrukken. *Web of the Spider* (*Nella stretta morsa del ragno*, 1970), instrueret af Antonio Margheriti. Lidt slapt farveremake af hans egen *Castle of Blood*.

Afslutningsvis: Den gotiske italienske gyser er acquired taste og jeg håber ikke, artiklen fik filmene til at lyde *for* spændende. Nogle ting er det sjovest bare at læse om.

(Barbara Steele billedet side 6 er fra et Riccardo Freda temahæfte, udgivet af Horror Pictures Collection i 1993. Tak til Jesper Mørch for at forære mig hæftet).

Firserforglemmelser

Her er det foreløbig sidste appendiks til min gennemgang af dansk licens-tv i 1980'erne (*Obskuriøst* nr. 12-14). Jeg fandt for nylig, i forbindelse med et andet projekt, mere detaljerede programoversigter for 1980-84 end de, jeg hidtil har benyttet.

Der dukkede nogle udsendelser op som enten ikke stod nævnt i de kortfattede ugeprogrammer, jeg anvendte tidligere, eller hvor teksten havde været for kryptisk, til at jeg kunne identificere titlen. Nogle af disse vil blive omtalt i det følgende. Samtidig samles der op på serier, jeg ganske kort berørte i nr. 12-14, som jeg i mellemtiden har anskaffet på dvd. Dette er vel at mærke *stadig* kun et udvalg. Hvis nogen undrer sig over, at jeg konsekvent har forbigået populære serier som *"Dallas"*, *"Dollars"*, *"Glade dage"* (*"Happy Days"*), *"Imperiets juvel"* osv., så er det bl.a. fordi jeg ikke fulgte dem selv og ærlig talt ikke føler, jeg kan bidrage med noget særlig åndrigt om selvsamme.

1980

"Skum"
"Soap", USA 1977-81. Ophavskvinde: Susan Harris. 85 afsnit. Dansk seriestart: DR, lørdag 5. januar 1980, kl. 23.00.

Et nyligt gensyn - jeg har købt alle fire sæsoner på dvd - mindede mig om risikoen ved at ville dele oplevelsen med andre, når det drejer sig om en komedie-dramaserie. *"Skum"* var nemlig langt fra lutter latter, selvom dens ry i medierne hvilede på kontroversiel crazy indslag. Læseren kan sikkert forestille sig den pinlige tavshed, der opstod, når jeg havde overtalt en forældre, søskende eller skolekammerat til at sidde og se med - og dagens afsnit i stedet for gakkelak løjerne fra ugen forinden, bød på tunge, seriøse emner som selvmord, utroskab og kønsskifteoperation. Måske stadig med en vis sort humor, men alligevel. "Det plejer ellers...", ville jeg så protestere et par gange, før vi opgav at se videre. Ja, jeg havde helt glemt, hvor heavy serien kunne være. Det er selvfølgelig netop derfor, den stadig holder, fordi *det handler om noget*. Jo, Burt er lettere bims, Jessica lever i sin egen verden, Chester er en ynkværdig nar osv., men de er ægte personer, ikke bare papfigurer og vi føler med dem (selv Chester), når skæbnen går dem imod. Desværre faldt hjulene af vognen i fjerde og sidste sæson, der er svagt skruet sammen og ender uforløst på nogle gevaldige cliffhangers (og modsat andre serier i en lignende situation kom der ingen tv-film x år efter til hjælp). Jeg kan, med dette forbehold, stadig varmt anbefale "Soap" - en serie, der turde noget.

Klokken fem: "Løven og heksen"
The Lion, the Witch and the Wardrobe USA 1979. Instruktion: Bill Melendez, efter roman af C.S. Lewis. DR, mandag 10. marts 1980, kl. 17.00 (1:4). Tegnefilmserie (oprindelig en tv-film).

Interessant nok var Narnia-universet praktisk talt ukendt herhjemme i 1980. Et obskurt kristent forlag, Frimodt, havde udgivet de tre første bind i serien tilbage i 60'erne, uden at disse synes at være slået igennem. Måske skyldtes det duften af missionshus. Selv mindes jeg ikke at fået fortalt om Lewis og hans bøger, i min barndom og jeg sugede ellers den slags til mig som en svamp. At historien var en kristen allegori var tydelig og Aslans offerscene skar dette ud i pap. Det var også her, jeg slukkede. Serien blev genudsendt oktober 1984. På det tidspunkt havde Gyldendal lanceret en ny, komplet udgave, hvor de religiøse aspekter helt glimrende ved deres fravær i bagsideteksten. Det skal man ikke lade sig narre af.

1981

"Vikingernes verden"
"Vikings!", UK 1980 (oprindelig 10 afsnit). Produceret for BBC af Produceret af Ray Sutchliffe og David Collison. DR, torsdag 26. februar 1981, kl. 18.55 (1:7). Baseret på en bog af Magnus Magnusson. Dansk bearbejdning: Piet van Deurs og Marianne Madsen.

Et glimrende doku-drama, jeg må indrømme, jeg havde glemt alt om. Nogen har været så elskværdig at lægge serien ud på youtube.

Påskebio: "Abekongen"
Uproar in Heaven/Da nao tian gong, Kina 1965. Instruktion: Wan Laiming. Baseret på romanen Journey to The West fra det 16. århundrede, efter traditionen skrevet af Wu Cheng'en. Oprindelig en tegnefilm. DR, 15. april 1981, kl. 16.00 (1:3). Speak: Poul Dissing. Dansk bearbejdning: Elisabeth Nordbrandt.

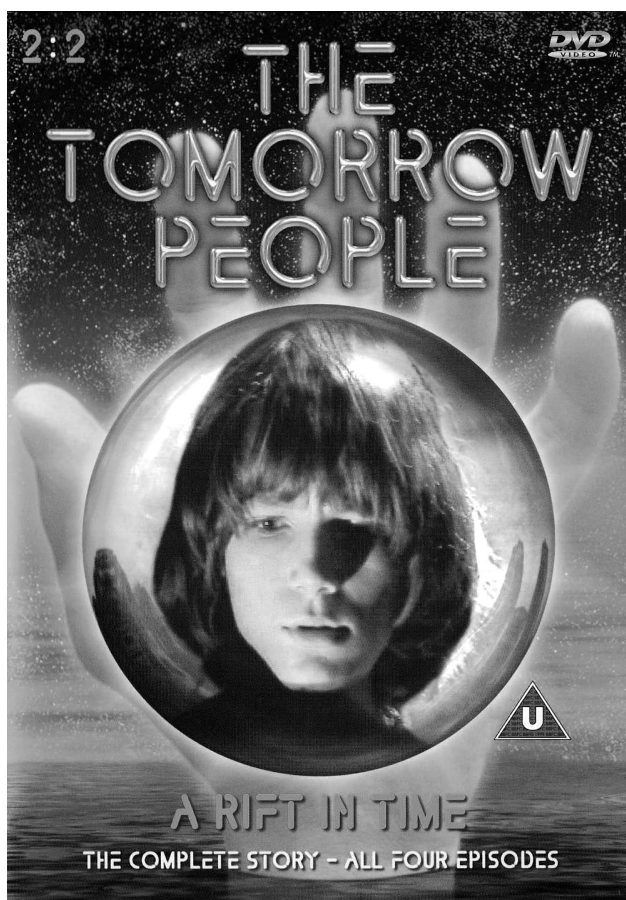
Flere læsere har spurgt til denne klassiske tegnefilmserie, men jeg kunne ikke finde den i mine oprindelige affotograferede programoversigter. Heldigvis er jeg nu forsynet med mere detaljerede oversigter, så værs'go! Jeg mindes ikke at have fulgt serien selv. Mit eget første bekendtskab med figuren var Milo Manaras fortræffelige tegneseriealbum *Abekongen* (på dansk udgivet af Fantask, 1986) som ikke er for børn. Serien blev genudsendt marts 1982, oktober 1984 og marts/april 1991. Et fjerde afsnit blev kun sendt een gang, 5. april 1982. To fortsættelser fulgte.

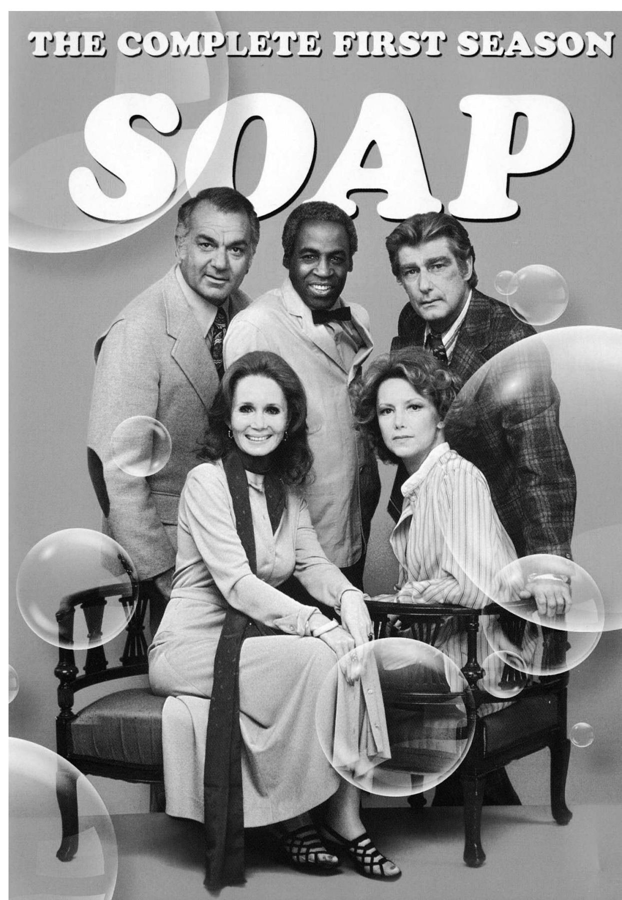
1982

Farlig mission
Once Upon A Spy, USA, 1980. Instruktion: Ivan Nagy. DR, lørdag 13. februar 1982, kl. 21.55.

Tv-film, der indgik i DRs mindeværdige paraplyserie "Farlig [et eller andet]" omtalt i *Obskuriøst* nr. 12. Jeg havde på det tidspunkt ikke adgang til en kopi af filmen; en dvd on demand fra amazon.com udkom typisk nok lige efter deadline. Well, sandt at sige, er *Farlig mission* en temmelig fesen affære, en action/agenthistorie, med klare rødder til 60'ernes James Bond og lignende film. Jimmy Sangster som nok mest er kendt for sine manuskripter til Hammer (*The Curse of Frankenstein*, *Dracula* m.fl.), leverer et kompetent forlæg, scenografien er imponerende, formatet taget i betragtning, og Ted Danson og Christopher Lee på rollelisten burde borge for en vis kvalitet, ikke? NIX. Danson var glimrende i *"Sams bar"* (*"Cheers"*), en fin ensemble-produktion, men her skal han bære det meste af byrden selv og det fungerer slet ikke. Der er nul kemi mellem ham og den kvindelige heltinde, spillet af Mary Louise Weller. Lee har en Blofeld-agtig rolle som gal videnskabsmand med ambitioner om verdensherredømme; det er en træt, rutinepræget præstation og det er måske ikke tilfældigt, at han tilbringer det meste af tiden i en futuristisk rullestol.

"En ond historie"
"Histories insolites" (afsnit 1: "La boucle d'oreille"), Frankrig 1974-79. Serie i fem (?) afsnit. Instruktion: Claude Chabrol,

efter en roman af William Irich. DR, lørdag 13. marts 1982, kl. 22.05.

Voldte mig meget hovedbrud, da jeg udarbejdede det oprindelige firserindeks. Jeg antog programmet for et afsnit af *"Skæbnefortællinger"* ("*Tales of the Unexpected*"), men kunne ikke finde nogen matchende originaltitel og opgav. Nu ved jeg, at der var tale om første afsnit af en fransk miniserie som efter den sparsomme beskrivelse på nettet at dømme faktisk godt kunne være en fransk pendant til *"Skæbnefortællinger"*. Det viste afsnit har åbenbart, ligesom *"Shades of Darkness"* (se omtalen af denne), været en enlig prøveballon fra DRs side. Modsat *"Shades"* som i det mindste er delvis tilgængelig på dvd, lader *"Histories insolites"* til at være gået tabt for eftertiden.

"Frøken Jensens pensionat"

DK, 1982. Instruktion: Henry Jessen. Manuskript: Gunnar Juul og Jesper Kjær. Produceret af Provinsafdelingen. DR, lørdag 19. juni 1982, kl. 20.55 (1:6).

En af de største fiaskoer fra monopolets dage, en situationskomedie, der som titlen antyder, udspillede sig på et pensionat. Efter, hvad jeg kan forstå, var serien blevet indspillet med dåselatter, noget vistnok unikt herhjemme. Kvaliteten skal have været horribel og førte til seerstorm, hvorefter serien blev droppet efter kun to transmitterede afsnit. Det må dog påpeges, at de fire resterende afsnit faktisk blev vist, i al stilhed, samme år, på søndage, fra søndag 3. oktober kl. 15.45 og frem.

1983

TV børn viser: "Fremtidsfolket: Det mystiske stof"

"The Tomorrow People: The Vanishing Earth". Del af tv-serie (1973-79). Serieskaber: Robert Price. En Thames Television produktion. UK, 1974. DR, onsdag 5. januar 1983, kl. 17.25 (1:4).

TV børn viser: "Fremtidsfolket: Rejse i tiden"

"The Tomorrow People: A Rift in Time" UK, 1974. DR, onsdag 2. februar 1983, kl. 17.25 (1:4).

Science fiction-serie for børn, vist på ITV, som en slags konkurrent til BBCs *"Doctor Who"*. Omhandler en gruppe som viser sig at være mutanter, det næste skridt i menneskets evolution, Homo novis. De har alle mulige interessante kræfter og evner: telepati, teleportion m.v. og bruger meget af deres tid på dels at forsvare sig mod nærgående myndigheder, der frygter dem/ønsker at udnytte deres evner, dels mod trusler udefra. Der er en masse snak om forurening og andre øko-temaer, typisk for perioden. Den smule, jeg har set, virkede ikke specielt ophidsende, men serien er totalt kult og affødte et remake (1992-95) såvel som et amerikansk ditto (2013-14). DR viste med vanlig nonchalance overfor genren kun de to historier anført her.

1984

"Det lille genfærd"

The Intercessor, UK 1983. Del af tv-serien "Shades of Darkness" (1983-86). Ni (?) afsnit. Produceret af Granada Television. DR, tirsdag 14. august 1984, kl. 20.35.

Iflg. den trykte tv-oversigt det første af "en række engelske spøgelseshistorier". Der kom imidlertidig ikke flere. Forklaringen skyldes måske, at DR havde valgt det mest gumpetunge afsnit af en i forvejen ujævn serie som pilot. Handlingen finder sted i et trist landmiljø, hvor en forfatter, et af disse bymennesker med en besynderlig trang til at drage ud på landet for at finde ro til deres næste bog, bliver vidne til en hjemsøgelse. Vanvid, døde spædbørn, plørede marker... det er med et godt gammeldags ord *traurigt* at komme igennem. Koch Vision udgav en dvd med seks afsnit i 2006. Alt er relativt, men mit favorit afsnit er nok *"The Demon Lover"*, en ret syret historie fra 1. verdenskrig.

Bogen - det gamle skidt

Synes, I skal have en bonusartikel mere, men om hvad? Tja, når det kneb med ideer i gamle dage, var min standardløsning at sludre om nogle bøger fisket frem af en antikvarisk rodekasse eller lignende. Meget vel. Redaktøren har været en tur på biblioteket.

Jeg ved, at jeg kan være en smule melodramatisk i mine essays og lederartikler. Men når jeg gang på gang har påpeget, at "tingene forsvinder", så det jo altså desværre rigtigt nok. De som følger med i mediernes kulturstof ved, at bogen som fysisk fænomen er på retur. Det er en kendsgerning og gælder både for bogen som ny salgsvare (forlag og forhandlere lukker på stribe) og som brugtvare/samleobjekt (antikvariaterne og de små gustne hjørnekiosker lukker også). Senest har der været fokus på den voldsomme udrensning af materialebestanden (op mod en tredjedel!) på Københavns Hovedbibliotek. Men København er blot det mest grelle tilfælde. Bogens sidste bastion, folkebiblioteket, vakler, landet over. Nye og gamle bøger som ikke opnår tilstrækkelig antal udlån kasseres i en grad som aldrig før. Nogle steder dumpes de administrativt, uden skånsel; andre steder forsøger bibliotikarene at redde, hvad reddes kan, men det er en kamp, de nok er dømt til at tabe.

Der har altid været en vis udlugning. Alligevel – med fare for at kolportere en fejlopfattelse, minder filtreret gennem lyserødt glas – var der en vis sikkerhed, tryghed, stabilitet på min ungdoms folkebibliotek. Jeg kunne låne den samme bog – endda det samme eksemplar – år efter år – og skulle den være udlånt, kunne den skaffes andetsteds fra. Bøgerne blev som tommelfingerregel på hylden, til de var slidt op. Og kneb det med pladsen i publikumarealet, så røg de i magasin. Fjernmagasin, om nødvendigt. Utænkeligt i dag.

Jeg har trukket kraftigt på bibliotekerne i forbindelse med *Bibliotek Obskuriøst* projekterne. Hovedparten af det rekvirerede materiale kom fra Depotbiblioteket (med dets grimme stregkodelabels på bogens forside), plus en håndfuld fra Roskilde Bibliotek. Roskilde har en skøn samling af ældre bøger for børn og unge, navnlig indenfor fantasy og science fiction, men mange haves kun i ét eksemplar og når de er slidt op, er der kun Depotet og Det kongelige biblioteks læsesal tilbage.

Denne vinter har jeg ved siden af arkivjobbet haft en tjans på et filialbibliotek hver mandag, hvilket gav mig adgang til et lager mere af kasseret materiale. Jeg pillede en del ting ud i løbet af januar og februar – som medarbejder er det gratis – og selvom jeg var tvunget til at være hård grundet pladsmangel, så kom der nogle virkelig gode sager med hjem. En Nick Cave roman, to fantasy romaner af Lloyd Alexander, tre små bøger med Groucho Marx aforismer osv. Omsider havde jeg - efter to måneders sortering - nået mit mætningspunkt og var uvillig til at tage mere, gratis eller ej. Havde indset, at jeg kæmpede forgæves mod en uundgåelig proces og måtte være tilfreds med små symbolske redninger. Men da jeg så mødte om morgenen den 29. februar og hørte, at nu, i dag, ville resten af det kasserede blive kørt til forbrænding... så måtte jeg altså køre det hele igennem igen, en sidste gang, for ligesom at gøre min pligt overfor bogen.

Resultatet ses på fotoet næste side. Nogle titler havde jeg tidligere rent overset, andre var bevidst fravalgt, fordi, well, fordi det er nødvendigt at trække grænser et eller andet sted. Jeg kunne i øvrigt sagtens have taget mere end otte bøger. Der var intet som forhindrede mig i det, måske andet end min dårlige ryg. Men jeg synes, jeg gjorde det godt. Her er høsten.

Knud H. Thomsen: Tåge om en ø (H. Hagerup, 1955, flot omslag af Helge Hansen). Et grumt historisk drama, muligvis baseret på virkelige hændelser (Thomsens speciale var historiske romaner. Kendte ikke forfatterskabet i forvejen.)

Per Vadmand: Bag døren (PP Forlag, 2003). Aner ikke, hvad den handler om, men Per Vadmand er jo et "navn", et sympatisk menneske og på min facebook venneliste, så det.

Leon Garfield: Nøgler til Djævelen (Carlsen, 1989, orig. *The Empty Sleeve*, 1988, oversat af Mich Vraa). Garfield er faktisk repræsenteret i det kommende BibObs hæfte, dog ikke med denne titel (jeg dækker kun danske udgivelser 1965-85). Forfatterskabet er stærkt påvirket af Robert Louis Stevenson (nok især *Skatteøen* og *Kidnapped*). Hvilket er cool nok. Stjæl fra de bedste osv.

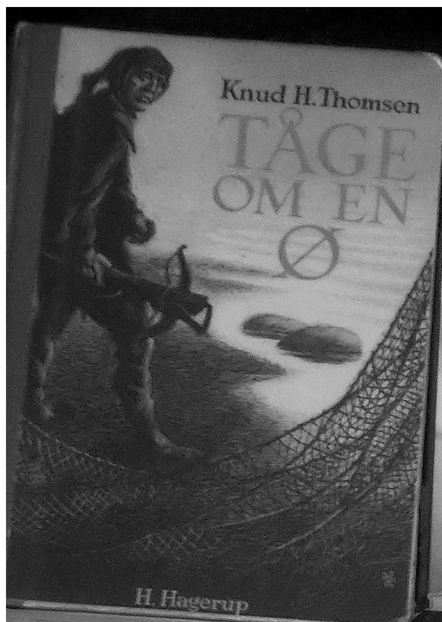
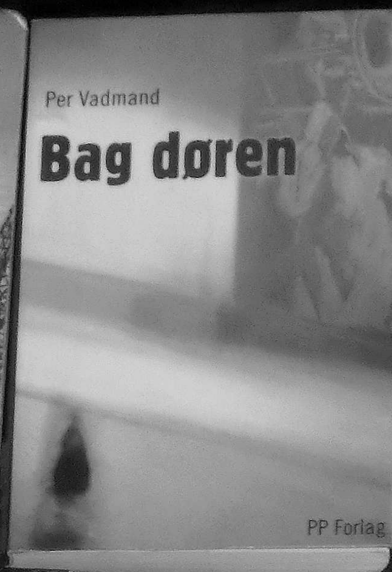
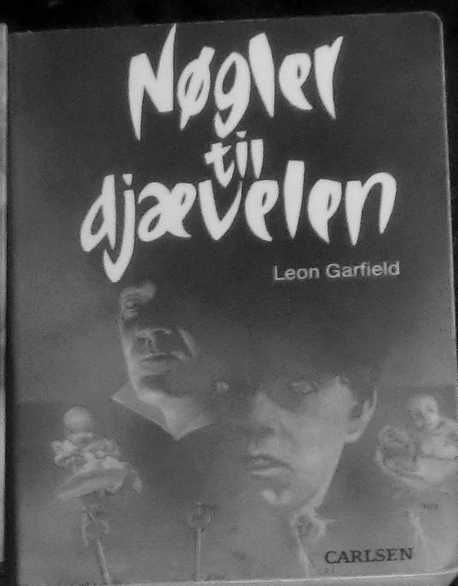
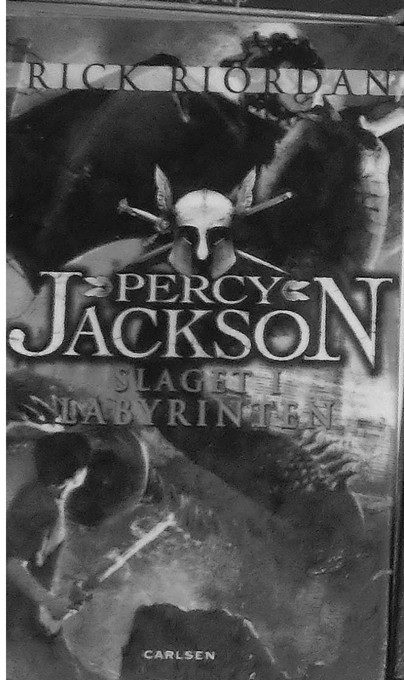
Rick Riordan: Slaget i labyrinten, Piercy Jackson og Olymperne, bind 4 (Carlsen 2011. Org. *The Battle at the Labyrinth*, 2008, oversat af Vibeke Nielsen). Ramponeret bog, med løs blok, men kan stadig læses. Har hørt meget godt om denne fantasy serie og ejer i forvejen et kasseret eksemplar af bind 1. Måske burde jeg finde dette frem...

Robin McKinley: Helten og kronen (Gyldendal, 1986, orig. *The Hero and the Crown*, 1984, oversat af Birgitte Brix). Jeg kendte ikke bogen eller forfatteren, men hun har udgivet en del fantasy i samme stil. Denne er en prequel til *The Blue Sword* (orig. 1982) som er udkommet på norsk, men ikke dansk. Faktisk er *Helten og kronen* hendes *eneste* bog på dansk. Måske et offer for dårlig timing; der kom en del fantasy på dansk i firserne, men det virkede ofte som prøveballoner; hverken genren eller dens læserskare var helt på plads endnu.

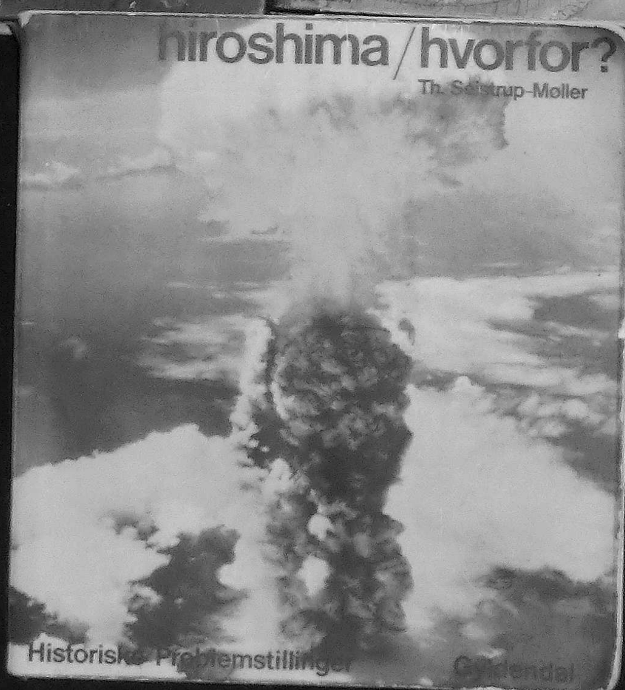
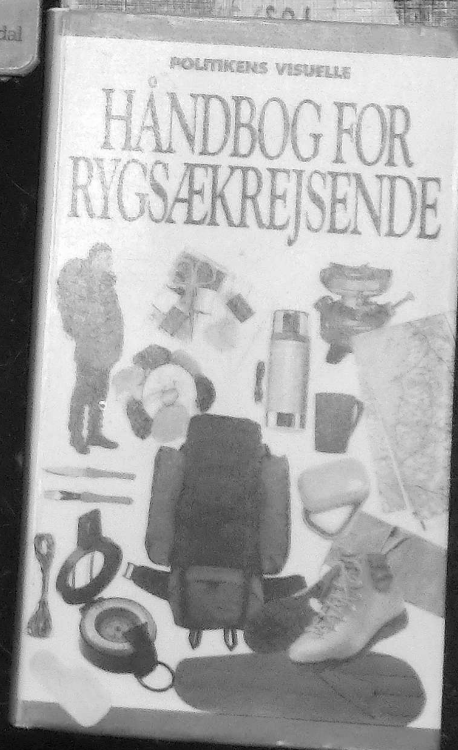
Hanus Andreasen: Med Edgar Allan Poe i Solhavn (Husets forlag/S.O.L., 1984, oversat af Ebba Hentze). Noveller af anerkendt færøsk forfatter. Lader nu ikke til at være særlig bloddryppende, men skitser af personer og miljø.

Hiroshima/hvorfor? Historiske Problemstillinger, ved Th. Seistrup-Møller (Gyldendal 1972). Husker hæftet fra min skoletid. Jeg elsker kildehæfter, også selvom de (som dette) ofte er ret tendentiøse i udvalg og præsentation.

Hugh McManners: Politikens visuelle håndbog for rygsækrejsende (Politikens forlag 1996, orig. *The Packpacker's Handbook*, oversat af Kristian Hansen og Lone Hansen). Det sidste valg var mest som kuriøsitet. Jeg har aldrig i mit liv rejst med rygsæk på Interrail eller i vildmarken og agter ikke at begynde på det nu. Dårlig ryg og alt det der. Men jeg tænkte, at hvis jeg nogensinde kommer i gang igen, med den eventyrroman, der figurlig talt ligger i skuffen, ville det være rart at kunne trække på noget information mht. de praktiske detaljer om rejseudstyr og den slags. Og hvorfor ikke.

Knud H.Thomsen
TÅGE
OM EN
Ø
H. Hagerup

Per Vadmand
Bag døren
PP Forlag

Nøgler
til
djævelen
Leon Garfield
CARLSEN

RICK RIORDAN
PERCY
JACKSON
SLAGET I
LABYRINTEN
CARLSEN

Helten og Kronen
Robin McKinley
Gyldendal

HANS ANDREASSEN
EDGAR ALLAN POE

hiroshima / hvorfor?
Th. Sestrup-Møller
Historiske Problemstillinger
Gyldendal

POLITIKENS VISUELLE
HÅNDBOG FOR
RYGSÆKREJSENDE

OBSKURIØST FOREVER – Det eneste psykotroniske blad *out there*!

Af Rasmus Wichmann

Henrik Larsens fanzine *Obskuriøst* har i skrivende stund eksisteret i 14 (!) år. På den tid er der udkommer regulære numre, en lidt irregulær weblog på Blogspot, én-sides-nyhedsbreve uddelt til træf, og det har desuden en enkelt gang været trykt som tillæg her i bladet. Det har på en eller anden måde unddraget sig pligtafleveringssystemet, og så alligevel været tilgængeligt via det Danske Filminstitut.

Fokus har skiftet fra scifi til westerns, og fra bøger og blade til TV og musik. Det har dog altid haft en tydelig rød tråd, nemlig Henrik Larsens egen trang til at udbrede sig om alt hvad der måtte have hans interesse lige her og nu. Eller som manden selv ville definere det: Det "obskuriøse" og det "psykotroniske".

Jagten på den forsvundne skat

Hvordan skal man overhovedet definere hvad der er "psykotronisk" eller "obskuriøst"?

"Psykotronisk" er et koldkrigs-levn, der oprindelig relaterede sig til studiet af para-psykologi, så optrådte det i titlen på thrilleren *The Psychotronic Man* (1980). Fra 1989 og frem, fik udtrykket en ny betydning, takket været bladet *Psychotronic Video*, som gjorde det til en samle-betegnelse for de film, der unddrog sig mainstream.

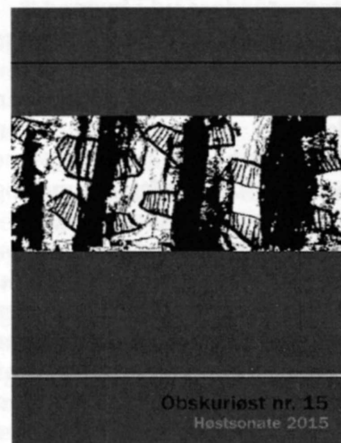
Ordet "obskuriøst" har Henrik Larsen selv begunstiget det danske sprog med. Larsen er helt sikkert ikke enig, men hvor "psykotronisk" er noget et værk kan være for sig selv, er noget kun "obskuriøst" i hjerterne på de dedikerede samlere. Det bliver obskuriøst, når det genopdages igennem auktioner og loppemarkeder. Det obskuriøse værk er en præmie, en belønning at finde noget nærmest ukendt, som kun får et kult-publikum igennem word-of-mouth i undergrunden. Glæden ved det obskuriøse ligger delvist i dets utilgængelighed, og i det "hive mind", der kan opstå i mellem to mennesker, der opdager at de kender den samme obskuriøse film.

I den forstand er *Obskuriøst* noget af det mest obskuriøse, der findes. Man finder det ikke blot; man bliver *inviteret* til at læse det.

Evolution of the fanzine

Da *Obskuriøst* var på sit højeste i starten af 2000'erne, så udmærkede det sig ved sine glinsende forsider i varme farver, en frugtbar udveksling med redaktører fra andre fanzines (*Mondo Franko, Stay Sick!, Uncut* og mange flere), og ved at formidle det obskuriøse stof, så man selv havde lyst til at dykke ned i undergrunden. Vores eget blad formår en gang i mellem at nå op på siden af denne svundne æra, men der mangler de store egoer – Frank Brahe, Jack. J., Lars von

Hegnet, ENW (og endnu værre!).

De sidste 4 numre af *Obskuriøst* (#12 og frem) eksisterer derimod i et mærkeligt, internt univers. Det er ganske uden sidestykke – på godt og ondt. Det er blevet til et meta-blad, der lever på fortiden. Hovedindholdet er nemlig blevet det fanzinemiljø, der eksisterede i 1990'erne og 2000'erne. Der er gamle fraklip, analyser af programoversigter, og personlige anekdoter fra redaktørens og bladets egen historie. I den forstand er *Obskuriøst* det mest rendyrkede fanzine overhovedet: Det er ikke blot *for* fans og *af* fans, det er *om* fans.

Bladet kan være virkelig svær læsning – det er voldsomt indforstået, og det er i sig selv blevet til et kuriosum; et levn fra en svunden tid. Det er dog samtidig virkelig forfriskende – det er nu helt renset for prætentioner om at være et "prozine". Hvor resten af fanzine-verdenen hverken er anarkistisk nok til lave kunst, eller professionel nok til at lave noget seriøst, har Henrik Larsen taget et klart standpunkt. Det er tydeligt hvem bladet er til for, nemlig den gamle garde, som kender og elsker fanzines. Nej, det bliver aldrig det samme som i dets heyday, da formidlingen var i top, og skribenterne meget varierede. Nogle gange er det decideret uforståeligt. Men det er dog i det mindste under evig udvikling, aldrig bare taget på rutinen. Gid vi alle kunne have Henrik Larsens mod til at satse.

Side 20

Rasmus Wichmann uddeler roser såvel som fair kritik i Himmelskibet nr. 46, efteråret 2015. Det var denne artikel, jeg refererede til på lederplads i Bibliotek Obskuriøst: A Pocket in My Rocket, december 2015. -Red.

Obskuriøst

NYHEDSBREV NR. 6/JUNI 2016

Obskuriøst Nyhedsbrev udkommer mindst to gange om året og sendes gratis til venner af redaktionen. Ud over selve nyhedsbrevet vil hvert nummer inkludere bonusartikler som kan være smagsprøver på kommende trykte blade eller skrevet eksklusivt til lejligheden.

Redaktøren har forløftet sig på sine mange bladprojekter og det kan i skrivende stund trække ud med næste trykte nummer. Men vent! Der er alligevel noget i hatten, nemlig et frisk nyhedsbrev, med de sædvanlige skitser og notitser. Rigtig god sommer.

Jeg har masser af bladprojekter liggende, nok til adskillige år. Der er omnibusbibliografien, den fantastiske børnelitteratur, senhalvfemser licens-tv, firser-tv samlet liste, halvfjerdser-tv... et eller andet, genudgivelsen af *Obskuriøst* nr. 1... Jeg er nemlig (i al ubeskedenhed) skidegod til at udtænke projekter og researche ude i marken (eller min hjemme-pc). Til gengæld kniber det ofte med have sparet brændstof nok i tigertanken til at få noget sammenhængende ud af det indsamlede materiale. Og nu er jeg altså på den igen.

Med hensyn til børnebogprojektet viste det sig, at min metode ikke fungerede. Jeg havde inddelt bogtitlerne i kategorier (eventyr, science fiction osv.), men måtte erkende, at der alt for ofte var overlap mellem flere. Nej, jeg bør i stedet køre en ren kronologisk gennemgang 1965-1985, hvilket betyder, at alt skal sorteres forfra. Hurra! Og apropos periode, så skal jeg også nytænke afgrænsningen. Hvor glædeligt det end er, at fantasy, science fiction og gys vandt (gradvis) indpas i løbet af firserne, med stadig flere fede titler på dansk, så er der langt mere interessant at kortlægge de hårde, grå halvfjerdsere. Her var der dælme langt mellem snapsene og alligevel, trods tidens vægt på realisme og politiske paroler, så slap der ting igennem. Det er disse relativ få bøger, jeg husker, på samme måde som det er de gyserantologier og mærkelige b-fim som monopolkanalen i firserne dryssede ud med tilfældig hånd, mellem tørre tv-spil og debatprogrammer. Jeg skulle sgu kæmpe lidt for at få nogle spændende oplevelser. I dag, hvor fantasy, i et eller andet aspekt, udgør hovedparten af bestanden, på de børnebiblioteker, jeg frekventer, kan dette godt føles absurd at tænke tilbage på.

Anyway, det peger alt sammen i retning af en bladudgivelse et pænt stykke ud i fremtiden. I det hele taget er flere af mine projekter på nippet til at blive evighedsprojekter.

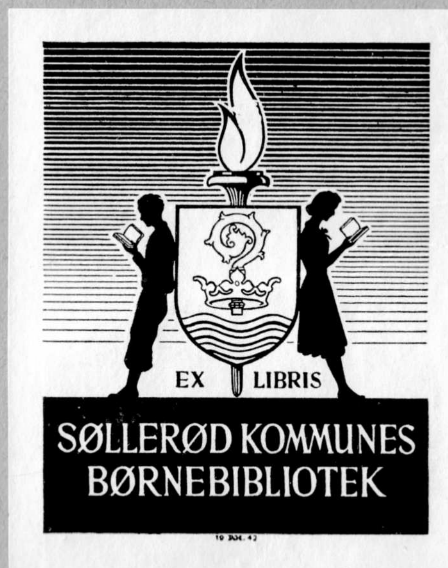
Tag nu omnibusbøgerne (men kun, hvis du har tilstrækkelig reolplads). Jeg *kan* bare ikke få snøvlet mig sammen til at færdiggøre den bibliografi. Måske en serie, det er sjovere at samle end at skulle fortælle om. Af de knap 150 titler, Carit Andersens forlag vides at have udgivet, har jeg i skrivende stund 95 i hus. Det kunne være gået hurtigere, hvis budgettet havde tilladt storindkøb hos antikvariaterne - og hvis ikke for det faktum, at nogle af bøgerne i dag er ganske pænt sjældne. Hvilket bl.a. skyldes, at antikvariterne er blevet færre. Den er i det hele taget gal...

Vil nogen lige skubbe til redaktøren, han sidder fast i en rille? Tak. Jeg har købt en del omnibusbøger selv, mest i genbrugsbutikker. Janus Andersen og Thomas Winther, der som jeg elsker at besøge slige steder, hjalp til, med flere fund. Det er ikke *håbløst* at kaste sig ud i et samleprojekt nu til dags, men det kræver store portioner flid og held. Jeg besøger mindst én genbrugsbutik om ugen. Ni ud af ti gange møder jeg det sædvanlige ragelse, der står på reolerne - bogklubbøger uden smudsomslag, gamle kogebøger og de efterhånden obligatoriske stakke af lasede Anders And blade. Men pludselig står man der, når der er kommet nyt ind og så gælder det om at slå til.

Særlig på tegneseriealbumfronten har jeg været heldig. Det var ellers min frygt, da jeg flyttede fra København, at sådan noget ville være umuligt at opdrive i provinsen. Jeg samler især på klassiske europæiske titler. Der er måske lidt panikalder over samleriet, da det (fortrinsvis) er titler fra min ungdom som jeg læste igen og igen på folkebiblioteket, men aldrig rigtig fik taget mig sammen til at købe selv, fordi der var så meget andet og jeg kunne jo altid låne dem igen. Okay, jeg havde et par enkelte albums selv, gamle fødselsdagsgaver og den slags, og et par år, før jeg flyttede, blev det til en del *Asterix*, *Star Wars*, store *Carlsen Comics*, *Swamp Thing* m.m. Temmelig rodet og usystematisk.

Siden jeg kom til provinsen har jeg samlet følgende: En komplet *John Difool*, en komplet *Steen og Stoffer* (farvealbums undtaget), en næsten komplet *Linda og Valentin*, en ditto *Vakse Viggo* og *Lucky Luke* Goscinny/Morris), en omfattende stak *Splint & Co.*, *Smølferne*, *Flip & Flop*...

Og så er der *Tintin*! *Tintin* indtager hæderspladsen i min samling, ikke pga. stand og sjældenhed (hovedparten af min albumsamling er temmelig

udbanket), men fordi han fyldte så meget i min barndom og måske er den eneste tegneserie, der stadig kan bibringe mig en følelse at være tilbage i "dengang". Derfor er det også tosset, at jeg var så længe om at få den i hus. Jeg havde ellers chancen og billigt endda, da Carlsen Comics dumpede hele albumserien, til en halvtredser stykket, så vidt jeg husker, kort før lanceringen af de prestigefyldte udgiveler i ny oversættelse (2005-07), men undlod at slå til. Måske var jeg bare ikke i Tintin-humør den sommer.

For en to-tre år siden fik jeg så lyst til at fylde hullerne ud - jeg havde måske seks-syv albums, inklusiv tre fra barndommen. Det skulle naturligvis være de oprindelige oversættelser. Men hvad nu? *Tintin* var blevet sjælden, ja, noget nær umulig at komme i nærheden af. Jeg kunne kun finde helt gamle udgaver - fra dengang Carlsen hed Illustrationsforlaget - på markedet og priserne lå typisk på en 2-300 kroner og op efter. I top stand kunne de nærme sig en tusse. De mange senere oplag var som fordampet!

Jeg må indrømme, at jeg stort set opgav jagten her og der - tog til takke med et par lasede bibliotekseksemplarer fra en genbrugsbutik og lod det så være ved det. Indtil heldet var med mig. Pludselig væltede det med *Tintin* albums i genbrugsbutikkerne. Inklusiv dem fra Illustrationforlaget. Standen var sjældent fantastisk, men jeg fik efterhånden puslespillet til at gå op. *Koks i lasten* var det foreløbig sidste (af en eller anden grund lader dette album til at være mere sjældent end resten). Jeg mangler stadig *Tintin i Congo* og *Tintin i Sovjet*... og det er sådan set okay. Ikke fordi jeg vil være politisk korrekt, nej, jeg har aldrig brudt mig om dem.

En spøjs sidegevinst under jagten var fundet af *Det hemmelige våben* som kasseret bibliotekseksemplar. Først i albummet sad der et ekslibris for Søllerød Kommunes Børnebibliotek. Vi havde boet i Holte, til jeg var 15 og det var første gang i henved 35 år, at jeg så det ekslibris igen. A blast from the past, indeed! Søllerød eksisterer ikke længere som følge af sammenlægningerne, men det var altså min barndoms kommune og teoretisk kunne jeg havde haft lånt selvsamme eksemplar, dengang, way, way back.

Nu, vi er ved tegneserier, så overvejer jeg - som om jeg ikke havde nok bolde i luften! - at udgive et temahæfte om mine favoritter. Jeg var ganske vist lige ved at droppe tanken igen, da jeg forleden opdagede, at Jakob Stegelmann i 2006 havde udgivet *sine* bud på samme, på forlaget Rosinante. Underligt, at den bog var fløjet under min radar, men jeg fik skyndsomst fat i et eksemplar på biblioteket. Nå, jeg tror, det går endda. Skønt vi har en del overlap i yndlingstitler (ikke så mærkeligt; trods ti år imellem os, voksede vi op med stort set de samme danske udgivelser), fravælger Stegelmann kunstnere, jeg helt klart ville medtage (eks. Franquin og Peyo). Samtidig finder jeg nogle af *hans* valg lige lovlig old hat. Ikke et ondt ord om *Krazy Kat* og *Dick Tracy*, men øh hm. Jeg savner også lidt mere bid i teksten, men det er måske bare mig.

Idéer, idéer. Hvornår de udmønter sig i blade, tør jeg ikke svare på. Vi får at se. Jeg har to konkrete projekter planlagt til slutningen af året - ganske vist genbrug: en revideret udgave af Obskuriøst nr. 1 (i anledning af bladets 15 års jubilæum) og en samlet udgivelse af nyhedsbrevene. Det sidste af hensyn til Det Kongelige Bibliotek; brevene selv er nemlig ikke pligtafleveret.

Peace out.

Henrik Larsen
Jyderup, 27. maj 2016
feedback: obsblad@hotmail.com

MORECAMBE AND WISE

Den komiske duo Eric Morecambe (1926-1984) og Ernie Wise (1925-1999) er et nationalklenodie i deres hjemland, England, på linje med Monty Python, David Attenborough og The Beatles. I Danmark har ingen hørt om dem. Well, næsten ingen.

Engelske shows og serier har historisk været overmåde populære her i Skandinavien. *De uheldige helte*, *Monty Pythons flyvende cirkus*, *Halløj på badehotellet*, *Dick Turpin*, *Verdens værste værter*, *De unge*, *Den sorte snog* og J*avel hr. minister* var blot nogle af de serier, jeg selv voksede op med og stadig mindes (og takket være dvd udgivelser kan gense), med glæde.

Naturligvis foregik der til stadighed (og i bedste mening!) en hård filtrering af det udenlandske hos monopolkanalen DR som i øvrigt typisk var bagud i forhold til Sverige. Sverige viste f.eks. både *Halløj på badehotellet* og amerikanske serier som *M.A.S.H.* og *Alias Smith and Jones*, før vi gjorde. De viste også titler som vi helt skippede herhjemme: dramaserien *The Onedin Line*, komedieshowet *The Two Ronnies* og adskillige børneserier med overnaturligt indhold (*Nobody's House*, *The Clifton House Mystery* m.fl). Hverken Danmark *eller* Sverige har imidlertid, mig bekendt, sendt shows med *Morecambe and Wise*. Indtil slutningen af halvfemserne levede jeg i totalt uvidenhed om de to herrers eksistens.

At jeg omsider blev opmærksom på dem, skyldes Peter Cushing. Gode gamle Cushing. I min jagt på info om horrorfilm stjernen købte jeg et videbånd med dokumentaren *A One-Way Ticket to Hollywood* (Laser UK Ltd., 1989), et timelangt interview, krydret med klip fra film og tv. Et af klippene var fra *Morecambe and Wise* som kørte en sejlivet joke, gennem adskillige show afsnit, hvor de nægte at betale Cushing for hans gæsteoptræden. Cool - men hvem pokker var *de*?

Eric Morecambe og Ernest (Ernie) Wise startede som makkerpar i underholdningsbranchen helt tilbage i 1941. De optrådte på varietéscener landet over, i radioshows, en række spillefilm med mere. De måtte dog vente til 1968, før det store gennembrud kom. Kemien fungerede fra starten af, men indtil gennembrudet var de højst sådan okay gode. I 1968 hyrede BBC dem til et show, *The Morecambe & Wise Show*. Her stiftede de bekendtskab med komedieforfatteren Eddie Braben, der som den første virkelig forstod at forløse duoens potentiale. Efter en lidt usikker start tog showet England med storm. Eric og Ernie blev medie darlings og feterede stjerner.

Showet fortsatte frem til 1977, hvorefter duoen følte, de trængte til luftforandring og hoppede over til konkurrenten Thames Television. Kvaliteten blev aldrig helt den samme, men de nåede at indspille en række shows for kanalen fra 1978 til december 1983. Morecambe havde svagt hjerte og døjede med anfald gennem årene. Han døde i 1984.

Duoens stil, gradvist udviklet og slebet til, var en variation over the straight man og fjolset. Morecambe, af alle anerkendt som den mest talentfulde, spillede med stor entusiasme fjolset. Wises rolle, på overfladen den fornuftige stivstikker, var den forfængelige, selvovervurderende nar, der evindelig gjorde reklame for sig selv og insisterede på at opføre sine små elendige teaterstykker. Det fungerede *perfekt*.

The Morecambe & Wise Show kan beskrives som en varietéforestilling for tv, med en blanding af sketches, ofte med indbudte gæster, og musikalske indslag, ligeledes af indbudte gæster. Det er en smagssag om en seer i dag vil springe de musikalske indslag over. Nogle er helt fine - Elton John f.eks. optrådte flere gange - mens andre nærmer sig diabolske dybder af kitch. Når de er forblevet ukendte i Skandinavien, tror jeg, det skyldes, at Morecambe og Wise, modsat shows som hittede her, hverken tilbød samfundssatire eller absurdkomedie. De var "bare" brilliante entertainere og måske for, well, engelske til udlandet.

Et god sted at starte for nysgerrige vil være bokssættet *Morecambe & Wise - Christmas Specials* (2entertain, 2007, 3 dvd'er) som inkluderer samtlige BBC juleshows. Det er duoen på deres absolutte højdepunkt.

BYEN - ET KEDELIGT STED

Jeg har intet imod Café Vivaldi - eller caféer i det hele taget. Caféer kan være vældig hyggelige. Overtagelsen af Fonas lokaler i Holbæk er blot endnu et symptom på den udvikling, der finder sted i vores større byer, i disse år.

HOLBÆK · ODSHERRED

LØRDAG
21. maj 2016 • Uge 20 • nr. 215 • 5. årgang
Løssalg kr. 20.00 • www.sn.dk/nordvestsjaelland

Rift om at overtage Fona-lokaler - café vandt

KAMP: Café Vivaldi flytter ind i Fona-lokalerne i Holbæk, som butikskæden Normal også gerne ville overtage.

også meget mere plads, siger en glad ejer af Vivaldi-kæden, Chibo Mustafa Deliktas.

Fona har sidste åbningsdag i dag, lørdag, og lokalerne skal nu renoveres. Vivaldi håber at kunne åbne i slutningen af året, og indtil da fortsætter de i deres

De forsvinder, én for én, byens spændende steder. I hvert tilfælde spændende for sådan en som jeg, der sjældent har mange penge på lommen, men gerne vil bruge de, jeg nu har, på mine hobbies.

I mange år, faktisk så længe, jeg kan huske tilbage, har jeg holdt af at besøge musikforretninger, antikvariater og kiosker, når jeg var et sving omkring en større by. Jeg kunne bruge timevis ad gangen på at stå i *HMV*, *Experten*, *TV-Ringen* og *Fona* (åh ja, såmænd) og gennemblade stakken af plader (mens jeg desperat forsøgte at bestemme mig til, hvordan jeg bedst investerede mine sammenskrabede 200 kroner), lede i antikvariatet efter gustne gysere eller obskure topografiske emner fra fagreolen osv. Det var en skøn ting at bruge tiden på og jeg kom altid hjem med et eller andet. Senere skifte jeg vinylet ud med cd'en og lidt senere igen kom filmsamleriet til. Mærkelige udlejningskassetter og dyre importerede salgsditto i *VideoNetto*, dvd film i *TP*... og endnu senere brugte jeg et halvt års tid på at rakke Sjælland rundt og fiske brugte udlejningsdvd'er op af udsalgskasserne i *Blockbusters* mange, spredte afdelinger, fordi jeg "vidste" (som i mavefornemmelse, der desværre kom til at holde stik), at det hele var ved at være forbi...

Men nok om mig et øjeblik. Hvad er der efterhånden tilbage i byerne af butikker? Hvad er der at komme efter? Restauranter, caféer, konditorier, pizzariaer og alskens assorteret fastfood. Tøj, sko og smykker. Boghandler med bestsellertitler i blanke omslag og et broget udbud af løst bogrelateret, fra kontorartikler til skoletasker. Tandlæger, frisører, massører og tatovører. Ejendomsmæglere og bedemænd. Altsammen godt og udmærket. Alle har brug for sko og, når tiden kommer, en kiste. Som sagt er det bare ikke spændende. Man kan ikke rigtig gå på opdagelse og det er begrænset, hvor meget tøj, man har brug for og hvor mange kager, man orker at spise.

Nu var *Fona* sådan set et ret mondænt sted. Alligevel vil jeg savne dem, for der var altid en chance for at finde *noget* derinde. Det mindre mondæne? Skønt der *er* oaser af små og sære steder tilbage, daler deres antal i takt med den øgede afstand i mellem dem. Den københavnske pornobutik *Hos Arne* er lukket, efter imponerende 49 år i branchen (redaktøren fyldte 49 for nylig... yeah). Kim drejer nøglen om til *Rockuglen* senere denne sommer. Andre vil følge. Måske selv *Accord*. Rene genbrugsbutikker som *Røde Kors* og *Kirkens Korshær* er jo i sagens natur sidste led i fødekæden og vil uden tilførsel af "nye" produkter langsomt, men sikkert blive reduceret til kun at sælge tøj og tingeltangel.

Egentlig burde jeg ikke klage. Jeg har hjemmet fuldt af bøger, comics og så videre. Jeg klarer mig. Men byen er blevet kedelig.

Obskuriøst

NYHEDSBREV NR. 6/JUNI 2016

Obskuriøst Nyhedsbrev udkommer mindst to gange om året og sendes gratis til venner af redaktionen. Ud over selve nyhedsbrevet vil hvert nummer inkludere bonusartikler som kan være smagsprøver på kommende trykte blade eller skrevet eksklusivt til lejligheden.

Redaktøren har forløftet sig på sine mange bladprojekter og det kan i skrivende stund trække ud med næste trykte nummer. Men vent! Der er alligevel noget i hatten, nemlig et frisk nyhedsbrev, med de sædvanlige skitser og notitser. Rigtig god sommer.

Jeg har masser af bladprojekter liggende, nok til adskillige år. Der er omnibusbibliografien, den fantastiske børnelitteratur, senhalvfemser licens-tv, firser-tv samlet liste, halvfjerdser-tv... et eller andet, genudgivelsen af *Obskuriøst* nr. 1... Jeg er nemlig (i al ubeskedenhed) skidegod til at udtænke projekter og researche ude i marken (eller min hjemme-pc). Til gengæld kniber det ofte med have sparet brændstof nok i tigertanken til at få noget sammenhængende ud af det indsamlede materiale. Og nu er jeg altså på den igen.

Med hensyn til børnebogprojektet viste det sig, at min metode ikke fungerede. Jeg havde inddelt bogtitlerne i kategorier (eventyr, science fiction osv.), men måtte erkende, at der alt for ofte var overlap mellem flere. Nej, jeg bør i stedet køre en ren kronologisk gennemgang 1965-1985, hvilket betyder, at alt skal sorteres forfra. Hurra! Og apropos periode, så skal jeg også nytænke afgrænsningen. Hvor glædeligt det end er, at fantasy, science fiction og gys vandt (gradvis) indpas i løbet af firserne, med stadig flere fede titler på dansk, så er der langt mere interessant at kortlægge de hårde, grå halvfjerdsere. Her var der dælme langt mellem snapsene og alligevel, trods tidens vægt på realisme og politiske paroler, så slap der ting igennem. Det er disse relativ få bøger, jeg husker, på samme måde som det er de gyserantologier og mærkelige b-fim som monopolkanalen i firserne dryssede ud med tilfældig hånd, mellem tørre tv-spil og debatprogrammer. Jeg skulle sgu kæmpe lidt for at få nogle spændende oplevelser. I dag, hvor fantasy, i et eller andet aspekt, udgør hovedparten af bestanden, på de børnebiblioteker, jeg frekventer, kan dette godt føles absurd at tænke tilbage på.

Anyway, det peger alt sammen i retning af en bladudgivelse et pænt stykke ud i fremtiden. I det hele taget er flere af mine projekter på nippet til at blive evighedsprojekter.

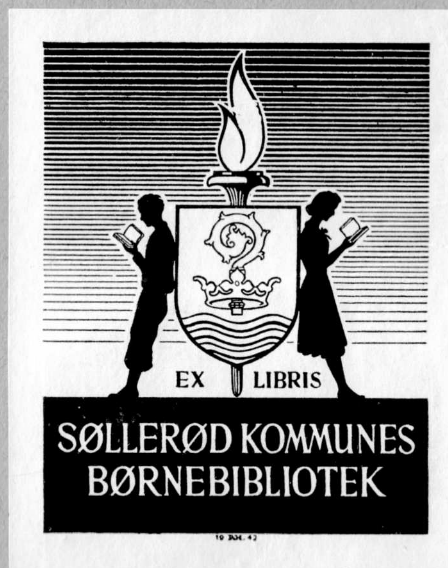
Tag nu omnibusbøgerne (men kun, hvis du har tilstrækkelig reolplads). Jeg *kan* bare ikke få snøvlet mig sammen til at færdiggøre den bibliografi. Måske en serie, det er sjovere at samle end at skulle fortælle om. Af de knap 150 titler, Carit Andersens forlag vides at have udgivet, har jeg i skrivende stund 95 i hus. Det kunne være gået hurtigere, hvis budgettet havde tilladt storindkøb hos antikvariaterne - og hvis ikke for det faktum, at nogle af bøgerne i dag er ganske pænt sjældne. Hvilket bl.a. skyldes, at antikvariaterne er blevet færre. Den er i det hele taget gal...

Vil nogen lige skubbe til redaktøren, han sidder fast i en rille? Tak. Jeg har købt en del omnibusbøger selv, mest i genbrugsbutikker. Janus Andersen og Thomas Winther, der som jeg elsker at besøge slige steder, hjalp til, med flere fund. Det er ikke *håbløst* at kaste sig ud i et samleprojekt nu til dags, men det kræver store portioner flid og held. Jeg besøger mindst én genbrugsbutik om ugen. Ni ud af ti gange møder jeg det sædvanlige ragelse, der står på reolerne - bogklubbøger uden smudsomslag, gamle kogebøger og de efterhånden obligatoriske stakke af lasede Anders And blade. Men pludselig står man der, når der er kommet nyt ind og så gælder det om at slå til.

Særlig på tegneseriealbumfronten har jeg været heldig. Det var ellers min frygt, da jeg flyttede fra København, at sådan noget ville være umuligt at opdrive i provinsen. Jeg samler især på klassiske europæiske titler. Der er måske lidt panikalder over samleriet, da det (fortrinsvis) er titler fra min ungdom som jeg læste igen og igen på folkebiblioteket, men aldrig rigtig fik taget mig sammen til at købe selv, fordi der var så meget andet og jeg kunne jo altid låne dem igen. Okay, jeg havde et par enkelte albums selv, gamle fødselsdagsgaver og den slags, og et par år, før jeg flyttede, blev det til en del *Asterix*, *Star Wars*, store *Carlsen Comics*, *Swamp Thing* m.m. Temmelig rodet og usystematisk.

Siden jeg kom til provinsen har jeg samlet følgende: En komplet *John Difool*, en komplet *Steen og Stoffer* (farvealbums undtaget), en næsten komplet *Linda og Valentin*, en ditto *Vakse Viggo* og *Lucky Luke* Goscinny/ Morris), en omfattende stak *Splint & Co.*, *Smølferne*, *Flip & Flop*...

Og så er der *Tintin*! *Tintin* indtager hæderspladsen i min samling, ikke pga. stand og sjældenhed (hovedparten af min albumsamling er temmelig

udbanket), men fordi han fyldte så meget i min barndom og måske er den eneste tegneserie, der stadig kan bibringe mig en følelse at være tilbage i "dengang". Derfor er det også tosset, at jeg var så længe om at få den i hus. Jeg havde ellers chancen og billigt endda, da Carlsen Comics dumpede hele albumserien, til en halvtredser stykket, så vidt jeg husker, kort før lanceringen af de prestigefyldte udgivelser i ny oversættelse (2005-07), men undlod at slå til. Måske var jeg bare ikke i Tintin-humør den sommer.

For en to-tre år siden fik jeg så lyst til at fylde hullerne ud - jeg havde måske seks-syv albums, inklusiv tre fra barndommen. Det skulle naturligvis være de oprindelige oversættelser. Men hvad nu? *Tintin* var blevet sjælden, ja, noget nær umulig at komme i nærheden af. Jeg kunne kun finde helt gamle udgaver - fra dengang Carlsen hed Illustrationsforlaget - på markedet og priserne lå typisk på en 2-300 kroner og op efter. I top stand kunne de nærme sig en tusse. De mange senere oplag var som fordampet!

Jeg må indrømme, at jeg stort set opgav jagten her og der - tog til takke med et par lasede bibliotekseksemplarer fra en genbrugsbutik og lod det så være ved det. Indtil heldet var med mig. Pludselig væltede det med *Tintin* albums i genbrugsbutikkerne. Inklusiv dem fra Illustrationsforlaget. Standen var sjældent fantastisk, men jeg fik efterhånden puslespillet til at gå op. *Koks i lasten* var det foreløbig sidste (af en eller anden grund lader dette album til at være mere sjældent end resten). Jeg mangler stadig *Tintin i Congo* og *Tintin i Sovjet*... og det er sådan set okay. Ikke fordi jeg vil være politisk korrekt, nej, jeg har aldrig brudt mig om dem.

En spøjs sidegevinst under jagten var fundet af *Det hemmelige våben* som kasseret bibliotekseksemplar. Forrest i albummet sad der et ekslibris for Søllerød Kommunes Børnebibliotek. Vi havde boet i Holte, til jeg var 15 og det var første gang i henved 35 år, at jeg så det ekslibris igen. A blast from the past, indeed! Søllerød eksisterer ikke længere som følge af sammenlægningerne, men det var altså min barndoms kommune og teoretisk kunne jeg havde haft lånt selvsamme eksemplar, dengang, way, way back.

Nu, vi er ved tegneserier, så overvejer jeg - som om jeg ikke havde nok bolde i luften! - at udgive et temahæfte om mine favoritter. Jeg var ganske vist lige ved at droppe tanken igen, da jeg forleden opdagede, at Jakob Stegelmann i 2006 havde udgivet *sine* bud på samme, på forlaget Rosinante. Underligt, at den bog var fløjet under min radar, men jeg fik skyndsomt fat i et eksemplar på biblioteket. Nå, jeg tror, det går endda. Skønt vi har en del overlap i yndlingstitler (ikke så mærkeligt; trods ti år imellem os, voksede vi op med stort set de samme danske udgivelser), fravælger Stegelmann kunstnere, jeg helt klart ville medtage (eks. Franquin og Peyo). Samtidig finder jeg nogle af *hans* valg lige lovlig old hat. Ikke et ondt ord om *Krazy Kat* og *Dick Tracy*, men øh hm. Jeg savner også lidt mere bid i teksten, men det er måske bare mig.

Idéer, idéer. Hvornår de udmønter sig i blade, tør jeg ikke svare på. Vi får at se. Jeg har to konkrete projekter planlagt til slutningen af året - ganske vist genbrug: en revideret udgave af Obskuriøst nr. 1 (i anledning af bladets 15 års jubilæum) og en samlet udgivelse af nyhedsbrevene. Det sidste af hensyn til Det Kongelige Bibliotek; brevene selv er nemlig ikke pligtafleveret.

Peace out.

Henrik Larsen
Jyderup, 31. maj 2016 (3. udgave)
feedback: obsblad@hotmail.com

MORECAMBE AND WISE

Den komiske duo Eric Morecambe (1926-1984) og Ernie Wise (1925-1999) er et nationalklenodie i deres hjemland, England, på linje med Monty Python, David Attenborough og The Beatles. I Danmark har ingen hørt om dem. Well, næsten ingen.

Engelske shows og serier har historisk været overmåde populære her i Skandinavien. *De uheldige helte*, *Monty Pythons flyvende cirkus*, *Halløj på badehotellet*, *Dick Turpin*, *Verdens værste værter*, *De unge*, *Den sorte snog* og J*avel hr. minister* var blot nogle af de serier, jeg selv voksede op med og stadig mindes (og takket være dvd udgivelser kan gense), med glæde.

Naturligvis foregik der til stadighed (og i bedste mening!) en hård filtrering af det udenlandske hos monopolkanalen DR som i øvrigt typisk var bagud i forhold til Sverige. Sverige viste f.eks. både *Halløj på badehotellet* og amerikanske serier som *M.A.S.H.* og *Alias Smith and Jones*, før vi gjorde. De viste også titler som vi helt skippede herhjemme: dramaserien *The Onedin Line*, komedieshowet *The Two Ronnies* og adskillige børneserier med overnaturligt indhold (*Nobody's House*, *The Clifton House Mystery* m.fl). Hverken Danmark *eller* Sverige har imidlertid, mig bekendt, sendt shows med *Morecambe and Wise*. Indtil slutningen af halvfemserne levede jeg i totalt uvidenhed om de to herrers eksistens.

At jeg omsider blev opmærksom på dem, skyldes Peter Cushing. Gode gamle Cushing. I min jagt på info om horrorfilm stjernen købte jeg et videbånd med dokumentaren *A One-Way Ticket to Hollywood* (Laser UK Ltd., 1989), et timelangt interview, krydret med klip fra film og tv. Et af klippene var fra *Morecambe and Wise* som kørte en sejlivet joke, gennem adskillige show afsnit, hvor de nægte at betale Cushing for hans gæsteoptræden. Cool - men hvem pokker var *de*?

Eric Morecambe og Ernest (Ernie) Wise startede som makkerpar i underholdningsbranchen, i 1941. De havde naturlig kemi og kastede sig ud i endeløse optrædener på varietéscener landet over, i cirkusrevyer, radioshows osv. Nogle spillefilm blev det også til. Årene gik, med moderat succes, men uden et nationalt gennembrud. I 1968 hyrede BBC Morecambe og Wise til et nyt tv-show, *The Morecambe & Wise Show*. Her stiftede de bekendtskab med komedieforfatteren Eddie Braben, der som den første virkelig forstod at forløse duoens potentiale. Showet tog England med storm; "Eric og Ernie" var pludselig medie darlings og feterede stjerner.

Showet fortsatte frem til 1977, hvorefter duoen trængte til luftforandring og hoppede over til konkurrenten Thames Television. Selvom Morecambe og Wise stadig leverede varen professionelt, blev det aldrig helt det samme igen; for meget genbrug af de samme slidte rutiner. De nåede at indspille en række shows for kanalen 1978-1983, før Morecambe som havde et svagt helbred, hvilket i stigende grad påvirkede hans præstation på scenen, døde af et hjerteanfald i 1984.

Duoens stil, gradvist udviklet og slebet til, var en variation over the straight man og fjolset. Morecambe, af alle anerkendt som den mest talentfulde, spillede med stor entusiasme fjolset. Wises rolle, på overfladen den fornuftige stivstikker, var den forfængelige, selvovervurderende nar, der evindelig gjorde reklame for sig selv og insisterede på at opføre sine små elendige teaterstykker. Det fungerede *perfekt*.

The Morecambe & Wise Show kan beskrives som en slags varietéforestilling for tv, med en blanding af sketches og musikalske indslag af indbudte gæster. Det er en smagssag om en seer i dag vil springe de musikalske indslag over. Nogle er helt fine - Elton John f.eks. optrådte flere gange - mens andre nærmer sig diabolske dybder af kitsch. At de er forblevet ukendte herhjemme, tror jeg skyldes, at Morecambe og Wise hverken tilbød samfundssatire eller absurdkomedie. De var "bare" dygtige entertainere og måske for, well, engelske til udlandet.

Et god sted at starte for nysgerrige vil være bokssættet *Morecambe & Wise - Christmas Specials* (2entertain, 2007, 3 dvd'er) som inkluderer samtlige BBC juleshows. Det er duoen på deres absolutte højdepunkt.

BYEN - ET KEDELIGT STED

Jeg har intet imod Café Vivaldi - eller caféer i det hele taget. Caféer kan være vældig hyggelige. Overtagelsen af Fonas lokaler i Holbæk er blot endnu et symptom på den udvikling, der finder sted i vores større byer, i disse år.

Rift om at overtage Fona-lokaler - café vandt

Fonakæden er som bekendt gået konkurs og rev desværre den udmærkede københavnske specialbutik *Fona 2000* med sig i faldet. Lørdag 21. maj 2016 kunne man læse i regionalavisen *Nordvestnyt*, at *Café Vivaldi* havde overtaget kædens lokaler i Holbæk (for næsen af en konkurrent, i øvrigt). Kaffe er godt, men alligevel...

De forsvinder, én for én, byens spændende steder. I hvert tilfælde spændende for sådan en som jeg, der sjældent har mange penge på lommen, men gerne vil bruge de, jeg nu har, på mine hobbies.

I mange år, faktisk så længe, jeg kan huske tilbage, har jeg holdt af at besøge musikforretninger, antikvariater og kiosker, når jeg var et sving omkring en større by. Jeg kunne bruge timevis ad gangen på at stå i *HMV*, *Experten*, *TV-Ringen* og *Fona* (åh ja, såmænd) og gennemblade stakken af plader (mens jeg desperat forsøgte at bestemme mig til, hvordan jeg bedst investerede mine sammenskrabede 200 kroner), lede i antikvariatet efter gustne gysere eller obskure topografiske emner fra fagreolen osv. Det var en skøn ting at bruge tiden på og jeg kom altid hjem med et eller andet. Senere skifte jeg vinylet ud med cd'en og lidt senere igen kom filmsamleriet til. Mærkelige udlejningskassetter og dyre importerede salgsditto i *VideoNetto*, dvd film i *TP*... og endnu senere brugte jeg et halvt års tid på at rakke Sjælland rundt og fiske brugte udlejningsdvd'er op af udsalgskasserne i *Blockbusters* mange, spredte afdelinger, fordi jeg "vidste" (som i mavefornemmelse, der desværre kom til at holde stik), at det hele var ved at være forbi...

Nok om mig et øjeblik. Hvad er der efterhånden tilbage i byerne? Hvad er der at komme efter? Restauranter, caféer, konditorier, pizzeriaer, alskens assorteret fastfood. Tøj, sko, smykker. Boghandler med bestsellertitler i blanke omslag og et broget udbud af løst bogrelateret, fra kontorartikler til skoletasker. Tandlæger, frisører, massører, tatovører. Ejendomsmæglere, bedemænd. Alt sammen godt og udmærket. Alle har brug for sko. Som sagt bare ikke spændende. Desuden er det vel begrænset, hvor meget tøj, man har brug for, hvor mange kager, man orker at spise. *Bevares*, man kan besøge et galleri, gå i biografen (de som er tilbage), på museum (dyrt), men det er hverken særlig spontant eller uforpligtende.

Man kan også bare kigge på tomme butiksruder. Dem bliver der flere og flere af i byerne, bl.a. grundet udlejernes grådighed (internettet skal ikke have skyld for alt). Tomme ruder, aftryk efter borttagne skilte, falmede reklameplakater, små papirlapper klæbet på døren med håndskrevet kontaktinfo til en ejendomsmægler eller advokat. Spøgelsesbutikker. Det er lige til en depression.

Nu var lige netop *Fona* sådan set et ret mondænt sted. Alligevel vil jeg savne dem, for der var altid en chance for at finde *noget* derinde. Det mindre mondæne? Skønt der *er* oaser af små og sære steder tilbage, daler deres antal i takt med den øgede afstand i mellem dem. Den københavnske pornobutik *Hos Arne* er lukket, efter imponerende 49 år i branchen (redaktøren fyldte 49 for nylig... yeah). Kim drejer nøglen om til *Rockuglen* senere denne sommer. Andre vil følge. Rene genbrugsbutikker som *Røde Kors* og *Kirkens Korshær* er i sagens natur sidste led i fødekæden og vil uden tilførsel af "nye" produkter langsomt, men sikkert blive reduceret til kun at sælge tøj og tingeltangel. Det samme gælder *Accord*. Ja, selv *Accord*. Samlerne har efterhånden raget til sig, hvad der er af gammelt vinyl.

Egentlig burde jeg ikke klage. Jeg har hjemmet fuldt af bøger, comics og så videre. Jeg har mere, end hvad jeg behøver. Jeg har minderne. Jeg klarer mig. Men byen er blevet kedelig og det er sgu trist.